BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
41
2 A
43

...otheca
... Rom.
Societ. Jesu

37-1-A-35

EXERCITIA SPIRITVALIA

Ignatij de Loyola.

Cum Facultate Superiorum.

ROMAE.

In Collegio Societatis Ieſu

M.D.LXXVI.

PAVLVS PAPA III.
Ad Perpetuam rei memoriam.

P*Aſtoralis officij cura, in vniuerſum Chriſti gregem nobis commiſſa, & diuinæ gloriæ ac laudis amor facit, vt ea quæ ſalutem animarum, et ſpiritualem earum profectum iuuāt, amplectentes; vota eorum, qui aliquid, quod fouere & nutrire pietatem in Chriſti fidelibus valeat, à nobis expoſcunt, ad exauditionis gratiam admittamus. Cum ergo (ſicut dilectus filius, nobilis vir, Frāciſcus de Borgia,*

*Dux Gandiæ, nobis nuper expo-
ni fecit) dilectus filius Ignatius
de Loyola, Præpoſitus Generalis
Societatis Ieſu, per nos in alma
Vrbe noſtra erectæ, & per nos
auctoritate Apoſtolica confir-
matæ, quædam documenta, ſiue
exercitia ſpiritualia, ex ſacris
ſcripturis, & vitæ ſpiritualis ex
perimentis elicita, compoſuerit,
& in ordinem, ad piè mouendos
fidelium animos, aptiſſimum re-
degerit, illaq; Chriſti fidelibus,
ad ſpiritualem conſolationem, &
profectum magnopere vtilia, &
ſalubria eſſe, non ſolum fama, ex
plurimis locis allata, prædictus
Franciſcus Dux didicerit: ſed e-
tiam*

etiam experimēto manifeſto, cum Barchinonæ, tum Valentiæ, tum Gandiæ, id compertum habuerit. Quare idem Frāciſcus Dux nobis humiliter ſupplicari fecit, vt documenta, & ſpiritualia exercitia prædicta, quò latius eorū fructus pateat, & plures Chriſti fideles, maiori cum deuotione ad vtendum illis, inuitentur, examinari facere: &, ſi approbatione, & laude digna inueniremus, approbare, & laudare, aliaſque in præmiſſis opportunè prouidere, de benignitate Apoſtolica, dignaremur. Nos igitur, qui documēta & exercitia huiuſmodi examinari fecimus, & quæ teſtimo-

nio, ac relatione, dilecti filij noſtri, Ioannis Tit. Sancti Clementis, præsbyteri Cardinalis, Burgēſis Epiſcopi, ac hæreticæ prauitatis Inquiſitoris, & venerabilis fratris noſtri Philippi Saluciarū Epiſcopi, ac dictæ Vrbis noſtræ in ſpiritualibus Vicarij generalis, nec nō dilecti filij Egidij Foſcararij, noſtri Sacri palatij magiſtri, nobis deſuper facta, pietate, ac ſanctitate plena, & ad ædificationem, & ſpiritualem profectum fidelium valde vtilia, et ſalubria eſſe, & fore comperimus: debitū etiam reſpectum ad fructus vberes, quos Ignatius, et ab ipſo inſtituta Societas præfati, in

Eccle

Eccleſia Dei vbique gentiũ producere non ceſſant, & ad maximum adiumentum, quod, ad id, prædicta exercitia attulerunt; nõ immerito habentes: huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, documenta, & exercitia prædicta, ac omnia & ſingula in eis contenta, auctoritate prædicta, tenore præſentium, ex certa ſcientia noſtra, approbamus, collaudamus, ac præſentis ſcripti patrocinio, communimus: hortantes plurimum in Domino, omnes et ſingulos, vtriuſque ſexus, Chriſti fideles vbilibet conſtitutos, vt tã pijs documentis, & exercitijs vti, et illis inſtrui deuote velint. Nec nõ

concedentes, vt huiuſmodi documenta, & ſpiritualia exercitia imprimi, à quocunque bibliopola per prædictum Ignatium eligendo, libere & licite valeant. Ita tamen, vt poſt primam editionẽ, ſine conſenſu eiuſdem Ignatij, vel ſucceſſorum eius, nec ab hoc, nec ab alio omnino, ſub excõmunicationis, & 500. duc. pijs operibus applicandorum, pœna, imprimi poſſint, Ac mandantes nihilominus vniuerſis, & ſingulis locorum ordinarijs, ac perſonis in eccleſiaſtica dignitate conſtitutis, & cathedralium, ac metropolitanarum eccleſiarum Canonicis, & earundem ordinariorum

rum

rum Vicarijs, in ſpiritualibus, generalibus, & officialibus vbilibet conſtitutis, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios cuius de Societate prædicta, vel alijs, quorum intererit in præmiſſis ſpiritualibus exercitijs, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra, illos dicta conceſſione, & approbatione pacifice frui, & gaudere: non permittentes eos, per quoſcūque, contra præſentium tenorem, quomodolibet moleſtari: contradictores quoslibet, & rebelles, per cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, ac alia opportuna iuris remedia, appellatio-

ne poſtpoſita, compeſcendo: Inuo cato etiam ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſæcularis. Nõ obſtant. fe. re. Bo. Papæ VIII. præ deceſſoris noſtri de vna, & Cõci lij generalis de duabus dietis, dũmodo, vltra tres, aliquis, auctori tate præſentium, non trahatur: et quibuſuis alijs conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis: cæteriſque cõtrarijs quibuſcunq;. Aut ſi aliquibus cõmuniter, vel diuiſim, ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non faciẽtes plenam, & expreſſam, ac de ver bo ad verbum, de indulto huiuſ-

modi

modi mentionem. Volumus autē, quòd præſentium literarum tranſumptis, manu Notarij publici ſubſcriptis, et ſigillo alicuius Prælati, ſeu perſonæ, in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ, munitis, plena fides vbique habeatur, & illis ſtetur, tam in iudicio, quàm extra, ac ſi originales literæ exhiberentur, & oſtenderentur. Datum Romæ apud ſanctum Marcum, ſub annulo piſcatoris, die vltimo Iulij. M.D.XLVIII. Pontificatus noſtri anno quarto decimo.

Blo. El. Fulginenſis.

Teſtimonia eorum, quibus cenſura exercitiorum eſt commiſſa.

In prima translatione.

Legimus omnia in volumine hoc digeſta, nobiſque valde placuerunt, & ad animarum ſalutē in primis conducibilia ſunt viſa.

Cardinalis Burgenſis.

Cōcedimus, vt opus hoc, omni laude dignū, et Chriſtianæ profeſſioni valde proficuum, imprimatur.

Philippus Vicarius.

Non poterunt tam ſancta exercitia non maximū commodū præſtare cuilibet ſtudioſo: Ideo obuijs etiam vlnis amplectenda ſunt.

F. Egi-

F.Egidius Foſcararius,Magiſter Sacri palatij.

In ſecunda translatione.

Legimus ſpiritualia hæc exercitia,placentq́; nobis valde: et digna iudicamus, quæ ab omnibus orthodoxæ fidei cultoribus recipiantur, & magnifiant.

Cardinalis Burgenſis.

Concedimus, vt opus hoc, omni laude dignum, & Chriſtianæ profeſsioni valde proficuum, imprimatur.

Philippus Vicarius.

Cum nequeat ſubſiſtere diu Chriſtiana religio ſine exercitijs, & meditationibus aliquibus ſpiri-

*ſpiritualibus (in meditatione e-
nim, inquit vates, exardeſcit ani
ma mea) nullas arbitror magis
opportunas ijs, quæ proculdubio
ex ſcripturarum ſtudijs, & lon
go rerum vſu natæ ſunt.*

F. Egidius Foſcararius, Ma
giſter ſacri palatij.

Quidā De Societate Ieſu, deuoto lectori eiuſdē Societatis S. in Domino.

HAec documenta, ac ſpiritualia exercitia, quæ non tā à libris, quàm ab unctione ſancti Spiritus, et ab interna experiētia et vſu tractādorum animorum edoctus, noſter in Christo Pater M. Ignatius de Loyola Societatis noſtræ inſtitutor, et Præpoſitus Generalis (vt præmiſſum eſt) compoſuit, ab idiomate Hiſpanico in latinū, duobus modis ſunt verſa: altera verſio, nō ſolum ſenſum ſenſui, ſed pene verbū verbo: altera (quæ viſa eſt præferenda) ſenſum tan-

tantum ſenſui, ſed fideliter redde bat. Cum autē exercitia hæc, vt ſatisfieret quorūdam, et præcipue Illuſtriſſimi Ducis Gandiæ, Frā ciſci de Borgia deuotioni, qui op tabat aprobari ea, Sedis Apoſto licæ auctoritate, quæ iampridē, et ſpiritualis plurimorū omnis gene ris, & conditionis hominū profe ctus (qui per ea ſpiritum Domini vel hauſerāt, uel mirum in modū auxerant) vbique approbauerat: cum, inquam, ante approbationē ſummi Pōtificis, deſtinatis cēſori bus vidēda proponerētur; vtraq; trāslatio eis eſt oblata: & licet omnino liberæ cēſuræ, eorū ſubij cerētur, vt adderēt minuerēt, mu

tarent,

taret̄,prout in Domino videretur, tamen, ne verbo quidem mutato, vtrāque verſionem (quod teſtimoniis eorundem in archetypis exē plaribus patet) approbarūt. Quòd ad impreſſionem attinet, hoc te, pie lector, monitum velim, nō iis, qui tantùm lecturi exercitia: ſed qui facturi, vel potiùs aliis tradituri ſunt, eſſe hoc laboris, et operæ impenſum. Cùm enim ad fructū vberem capiendū parū ſit legiſſe, niſi ſtrenuè quis in eis ſe exercuerit, et magiſtrum in rebus ſpiritualibus verſatum, ſit nactus: conſtat non eo animo impreſſa eſſe, vt paſſim in vulgus emanarent: ſed cum laborioſum nimis eſſet: nec ſine ma

gno tẽporis, & impẽſarum diſpẽdio, tã multa exemplaria manuſcribere, quibus ad Societatis ipſius vſum opus erat, et vt varietate, et erratis plurimis (quæ in manuſcriptis deprehẽdi ſolẽt) deuitatis, indubitatæ fidei exẽplaria ſuppeterẽt, typis hoc opus excuſſum eſt: ſed omnia excuſſa volumina, in poteſtatẽ Societatis, ad ipſius, vt diximus, vsũ (ita vt nec vendi, nec excudi vllibi poſsint) ſunt redacta. De his te monere, pie lector (ſi fortè minus innotuerãt) cùm perſpecta mihi ſint prædicta omnia, officij mei eſſe duxi. Vale in Domino. Romæ VI. Idus Auguſti. 1548.

A N:

Annotationes quędam aliquid adferentes intelligentiæ ad exercitia ſpiritualia, quæ ſequuntur, vt iuuari poſſit tàm is, qui ea traditurus eſt, quàm, qui accepturus.

PRima eſt Annotatio: quòd ipſo nomine ſpiritualiũ exercitiorum, intelligitur modus quilibet examinandi propriam conſcientiam: item meditandi, contemplandi, orandi ſecundum mentem, et vocem: ac poſtremo alias quaſcunque ſpirituales operationes tractandi, vt dico

dicetur deinceps. Sicut.n. deambulare, iter facere, et currere, exerticia ſunt corporalia: ita quoque præparare, et diſponere animam ad tollendas affectiones omnes male ordinatas, & ijs ſublatis, ad quærendam, & inueniendam voluntatem Dei, circa vitæ ſuæ inſtitutionem, & ſalutem animæ, exercitia vocantur ſpiritualia.

SEcunda eſt: quòd ille, qui modum, & ordinem alteri tradit meditandi, ſiue contemplandi, fideliter narrare debet meditationis, ſeu contemplationis hiſtoriã, percurſis obiter duntaxat pũctis

illius

illius præcipuis, et adiecta ſolúm breui declaratiuncula: Vt is, qui meditaturus eſt, accepto veritatis hiſtoriæ primùm fundamento, diſcurrat poſteà, & ratiocinetur per ſeipſum. Ita enim fiet, vt dum aliquid inuenerit, quod elucidationem, vel apprehenſionem hiſtoriæ, aliquanto maiorem præbeat (ſiue ex diſcurſu proprio, ſiue ex diuina mentis illuſtratione id contingat) guſtum delectabiliorem, & vberiorem fructum percipiat, quàm ſi res ipſa ei ab altero diffuſius narrata, et declarata eſſet. Non. n. abundãtia ſciẽtiæ, ſed ſenſus et guſtus rerũ interior deſiderium animæ explere ſolet.

TErtia eſt: quòd, cùm in ſequē tibus omnibus exercitijs ſpiritualibus vtamur actibus intellectus, quando diſcurrimus, volū tatis verò, quando afficimur, aduertendum eſt in operatione, quæ præcipuè eſt voluntatis, dum voce, aut mente cum domino Deo, ve! Sanctis eius colloquimur, maiorem exigi à nobis reuerentiam, quàm dum per vſum intellectus, circa intelligentiam potiùs moramur.

QVarta eſt: quòd licet exercitijs ſequentibus, aſſignentur quatuor hebdomadæ, totidem exercitiorum partibus, ſingulæ ſingulis reſpondentes: videlicet,

vt in prima hebdomada fiat conſideratio de peccatis: in ſecũda de Domini noſtri Ieſu Chriſti vita, vſque ad ingreſſum eius in Hieruſalẽ die dominica palmarum: in tertia de paſſione eiuſdem: in quarta de reſurrectione, & aſcẽſione: adiectis tribus orandi modis: non tamen ita accipiẽdæ ſunt dictæ hebdomadæ, vt neceſſe ſit vnamquamque continere ſeptem vel octo dies. Cum enim contingat alios alijs tardiores, vel prõptiores eſſe ad conſequendum id, quod quærunt: putà in prima hebdomada cõtritionem, dolorẽ, et lachrymas de peccatis ſuis: aliquos etiam plus aut minus agitari pro

bariq; varijs ſpiritibus: expedit nonnunquàm ſuccidi hebdomadam quamcunque, vel extendi, iuxta materiæ ſubiectæ rationẽ. Solet tamen totum exercitiorum tempus triginta dierum, aut circiter, ſpatio concludi.

QVinta eſt: quòd mirum in modum iuuatur, qui ſuſcipit exercitia, ſi magno animo atque liberali accedens, totũ ſtudium, et arbitrium ſuum offerat ſuo Creatori, vt de ſe, ſuiſque omnibus id ſtatuat, in quo ipſi potiſſimũ ſeruire poſſit, iuxta eiuſdem beneplacitum.

SExta eſt: quòd tradens exercitia, ſi animaduertat ei, qui

reci

recipit, nullas incidere ſpirituales animi commotiones, vt ſunt conſolationes, vel triſtitiæ: neque diuerſorũ ſpitituũ agitationes, ſedulo debet percontari: an ipſa exercitia præſcriptis agat tẽporibus, & quibus modis: An etiã obſeruet diligẽter cunctas additiones: & de ſingulis ratio poſtuletur. Porro de cõſolationibus, & deſolationibus infra tractabitur. pag. 238. De additionibus vero p. 84

SEptima eſt quòd is, qui alterũ exercendum curat, ſi eum videat deſolatione affici, ſeu tentatione, cauere debet, ne ſe durum, vel auſterum ipſi exhibeat, ſed mitem potius, ac ſuauem præſtet,

cõfirmato eius animo ad agendũ ſtrenue in poſterum, detéctiſque inimici noſtri verſutijs, eum ad conſolationem ſtudeat diſponere, tanquàm breui ſubſecuturam.

OCtaua eſt: quòd circa conſolationes, & deſolationes ſumentis exercitia; & circa aſtutias inimici, poterunt vſui eſſe regulæ, quæ in prioribus duabus hebdomadis habentur, de varijs ſpiritibus internoſcendis.

NOna eſt: quòd quando exercendus eſt quiſpiam ſpiritualium rerum inexpertus, vnde contingat eum, in prima hebdomada craſsis quibuſdã, apertiſq́; tenta

tentationibus vexari, oſtenſis iã inde proſequendi obſequij diuini certis impedimentis, cuiuſmodi ſunt moleſtia, anxietas, pudor, timor, habita honoris mundani ratione, tunc illi, qui eum exerceri docet, ſuperſedendum eſt vſu regularum, quæ ad ſecundã hebdomadam pertinent, de diſcretione ſpirituum, & ijs vtendum ſolis, quæ in prima dantur. Quia quantum alter ex his accepturus eſt commodi, tantundem ex illis diſpendij referret ob ſubtilitatẽ rei, & ſublimitatem, quæ eſt ſupra eius captum.

DEcima eſt: quòd qui exercetur, ſi tẽtationibus iactetur,

boni

ſpiritualibus (in meditatione enim, inquit vates, exardeſcit anima mea) nullas arbitror magis opportunas iјs, quæ proculdubio ex ſcripturarum ſtudiјs, & longo rerum vſu natæ ſunt.

F. Egidius Foſcararius, Magiſter ſacri palatij.

Quidā De Societate Ieſu, deuoto lectori eiuſdē Societatis S. in Domino.

HAec documenta, ac ſpiritualia exercitia, quæ non tā à libris, quàm ab unctione ſancti Spiritus, et ab interna experiētia et vſu tractādorum animorum edoctus, noſter in Chriſto Pater M. Ignatius de Loyola Societatis noſtræ inſtitutor, et Præpoſitus Generalis (vt præmiſſum eſt) compoſuit, ab idiomate Hiſpanico in latinū, duobus modis ſunt verſa: altera verſio, nō ſolum ſenſum ſenſui, ſed pene verbū verbo: altera (quæ viſa eſt præferenda) ſenſum

tantum ſenſui, ſed fideliter redde-bat. Cum antẽ exercitia hæc, vt ſatisfieret quorũdam, et præcipue Illuſtriſſimi Ducis Gandiæ, Frã ciſci de Borgia deuotioni, qui op tabat aprobari ea, Sedis Apoſto licæ auctoritate, quæ iampridẽ, et ſpiritualis plurimorũ omnis gene ris, & conditionis hominũ profe ctus (qui per ea ſpiritum Domini vel hauſerãt, uel mirum in modũ auxerant) vbique approbauerat: cum, inquam, ante approbationẽ ſummi Põtificis, deſtinatis cẽſori-bus vidẽda proponerẽtur, vtraq; trãslatio eis eſt oblata: & licet omnino liberæ cẽſuræ, eorũ ſubij-cerẽtur, vt adderẽt minuerẽt, mu tarent,

taret, prout in Domino videretur, tamen, ne verbo quidem mutato, vtrãque verſionem (quod teſtimo nijs eorundem in archetypis exẽ plaribus patet) approbarũt. Quòd ad impreſſionem attinet, hoc te, pie lector, monitum velim, nõ ijs, qui tantùm lecturi exercitia: ſed qui facturi, vel potiùs alijs tradituri ſunt, eſſe hoc laboris, et operæ im penſum. Cùm enim ad fructũ vbe rem capiendũ parũ ſit legiſſe, niſi ſtrenuè quis in eis ſe exercuerit, et magiſtrum in rebus ſpiritualibus verſatum, ſit nactus: conſtat non eo animo impreſſa eſſe, vt paßim in vulgus emanarent: ſed cum la borioſum nimis eſſet: nec ſine ma

gno tēporis, & impēſarum diſpē dio, tā multa exemplaria manuſcribere, quibus ad Societatis ipſius vſum opus erat, et vt varietate, et erratis plurimis (quæ in manuſcriptis deprehēdi ſolēt) deuitatis, indubitatæ fidei exēplaria ſuppeterēt, typis hoc opus excuſſum eſt: ſed omnia excuſſa volumina, in poteſtatē Societatis, ad ipſius, vt diximus, vsū (ita vt nec vendi, nec excudi vllibi poßint) ſunt redacta. De his te monere, pie lector (ſi fortè minus innotuerāt) cùm perſpecta mihi ſint prædicta omnia, officij mei eſſe duxi. Vale in Domino. Romæ VI. Idus Auguſti. 1548.

AN:

Annotationes quędam aliquid adferentes intelligentiæ ad exercitia ſpiritualia, quæ ſequuntur, vt iuuari poſſit tam is, qui ea traditurus eſt, quàm, qui accepturus.

Prima eſt Annotatio: quòd ipſo nomine ſpiritualiũ exercitiorum, intelligitur modus quilibet examinandi propriam conſcientiam: item meditandi, contemplandi, orandi ſecundum mentem, et vocem: ac poſtremo alias quaſcunque ſpirituales operationes tractandi, vt

dicetur deinceps. Sicut.n. deambulare, iter facere, et currere, exerticia ſunt corporalia: ita quoque præparare, et diſponere animam ad tollendas affectiones omnes male ordinatas, & ijs ſublatis, ad quærendam, & inueniendam voluntatem Dei, circa vitæ ſuæ inſtitutionem, & ſalutem animæ, exercitia vocantur ſpiritualia.

SEcunda eſt: quòd ille, qui modum, & ordinem alteri tradit meditandi, ſiue contemplandi, fideliter narrare debet meditationis, ſeu contemplationis hiſtoriã, percurſis obiter duntaxat pũctis

illius præcipuis, et adiecta ſolùm breui declaratiuncula: Vt is, qui meditaturus eſt, accepto veritatis hiſtoriæ primùm fundamento, diſcurrat poſteà, & raticcinetur per ſeipſum. Ita enim fiet, vt dum aliquid inuenerit, quod elucidationem, vel apprehenſionem hiſtoriæ, aliquanto maiorem præbeat (ſiue ex diſcurſu proprio, ſiue ex diuina mentis illuſtratione id contingat) guſtum delectabiliorem, & vberiorem fructum percipiat, quàm ſi res ipſa ei ab alt ero diffuſius narrata, et declarata eſſet. Non.n. abundātia ſciētiæ, ſed ſenſus et guſtus rerū interior deſiderium animæ explere ſolet.

TErtia eſt: quòd, cùm in ſequẽtibus omnibus exercitijs ſpiritualibus vtamur actibus intellectus, quando diſcurrimus, volũtatis verò, quando afficimur, aduertendum eſt in operatione, quæ præcipuè eſt voluntatis, dum voce, aut mente cum domino Deo, vel Sanctis eius colloquimur, maiorem exigi à nobis reuerentiam, quàm dum per vſum intellectus, circa intelligentiam potiùs moramur.

QVarta eſt: quòd licet exercitijs ſequentibus, aſſignentur quatuor hebdomadæ, totidem exercitiorum partibus, ſingulæ ſingulis reſpondentes: videlicet,

vt in prima hebdomada fiat conſideratio de peccatis: in ſecūda de Domini noſtri Ieſu Chriſti vita, vſque ad ingreſſum eius in Hieruſalē die dominica palmarum: in tertia de paſſione eiuſdem: in quarta de reſurrectione, & aſcēſione: adiectis tribus orandi modis: non tamen ita accipiēdæ ſunt dictæ hebdomadæ, vt neceſſe ſit vnamquamque continere ſeptem vel octo dies. Cum enim contingat alios aliјs tardiores, vel prōptiores eſſe ad conſequendum id, quod quærunt: putà in prima hebdomada cōtritionem, dolorē, et lachrymas de peccatis ſuis: aliquos etiam plus aut minus agitari pro

 bariq ue

bariq; varijs ſpiritibus: expedit nonnunquàm ſuccidi hebdomadam quamcunque, vel extendi, iuxta materiæ ſubiectæ rationẽ. Solet tamen totum exercitiorum tempus triginta dierum, aut circiter, ſpatio concludi.

QVinta eſt: quòd mirum in modum iuuatur, qui ſuſcipit exercitia, ſi magno animo atque liberali accedens, totũ ſtudium, et arbitrium ſuum offerat ſuo Creatori, vt de ſe, ſuiſque omnibus id ſtatuat, in quo ipſi potiſſimũ ſeruire poſſit, iuxta eiuſdem beneplacitum.

SExta eſt: quòd tradens exercitia, ſi animaduertat ei, qui

recipit, nullas incidere ſpirituales
animi commotiones, vt ſunt con-
ſolationes, vel triſtitiæ: neque di-
uerſorū ſpirituū agitationes, ſedu-
lo debet percontari: an ipſa exer
citia præſcriptis agat tēporibus,
& quibus modis: An etiā obſer
uet diligēter cunctas additiones:
& de ſingulis ratio poſtuletur.
Porro de cōſolationibus, & deſo
tionibus infra tractabitur. pag.
38. De additionibus vero p. 84
Eptima eſt quòd is, qui alterū
exercendum curat, ſi eum vi-
t deſolatione affici, ſeu tenta-
e, cauere debet, ne ſe durum,
auſterum ipſi exhibeat, ſed
m potius, ac ſuauem præſtet,

cōfirmato eius animo ad agendū strenue in poſterum, detectiſque inimici noſtri verſutijs, eum ad conſolationem ſtudeat diſponere, tanquàm breui ſubſecuturam.

OCtaua eſt: quòd circa conſolationes, & deſolationes ſumentis exercitia; & circa aſtutias inimici, poterunt vſui eſſe regulæ, quæ in prioribus duabus hebdomadis habentur, de varijs ſpiritibus internoſcendis.

NOna eſt: quòd quando exercendus eſt quiſpiam ſpiritualium rerum inexpertus, vnde contingat eum, in prima hebdomada craſsis quibuſdā, apertiſq;

tenta

tentationibus vexari, oſtenſis iã inde proſequendi obſequij diuini certis impedimentis, cuiuſmodi ſunt moleſtia, anxietas, pudor, timor, habita honoris mundani ratione, tunc illi, qui eum exerceri docet, ſuperſedendum eſt vſu regularum, quæ ad ſecundã hebdomadam pertinent, de diſcretione ſpirituum, & ijs vtendum ſolis, quæ in prima dantur. Quia quantum alter ex his accepturus eſt commodi, tantundem ex illis diſpendij referret ob ſubtilitatẽ rei, & ſublimitatem, quæ eſt ſupra eius captum.

DEcima eſt: quòd qui exercetur, ſi tẽtationibus iactetur, boni

boni ſpeciem præ ſe ferẽtibus, tũc muniendus eſt per dictas regulas hebdomadæ ſecundæ. Humani enim generis inimicus, per boni ſpeciẽ, eos utplurimùm oppugnat, qui anteà in via vitæ, quam illuminatiuam appellant, reſpondẽte exercitijs ſecundæ hebdomadæ, fuerint potiùs verſati, quàm in altera, quæ purgatiua dici ſolet, atque per exercitia primæ hebdomadæ comprehenditur.

VNdecima eſt: quòd exercenti ſe in prima hebdomada, expedit neſcire, quid in ſecunda ſit acturus: ſed ad conſequẽdum illud, quod tunc quærit, acriter laborare, perinde ac ſi nihil boni po

ſteà eſſet reperturus.

DVodecima eſt: quòd admonendus eſt is, qui exercitatur, vt cum in quotidiano quolibet exercitio, ex quinq; infra deſcribẽdis, expẽdi debeat vnius horæ tẽpus, curet ſemper animi quietem in hoc reperire, quòd plus tẽporis potius, quam minus inſumpſiſſe, ſibi conſcius ſit. Frequens eſt enim Dæmoni hoc agere, vt præfixũ meditationi uel orationi temporis ſpatium decurtetur.

DEcimatertia eſt: quòd, cum facile ſit ac leue, affluente conſolatione, integrã contẽplationis horam traducere: difficillimũ è contra, incidẽte deſolatione:

Idcirco

Idcirco aduerſus tentationem, ac deſolationem ſemper pugnandum eſt, producto, vltra præfinitam horam exercitio, vincendi gratia: Ita enim non ſolum diſcimus reſiſtere aduerſario, ſed eum etiã expugnare.

DEcima quarta eſt: quòd ſi vacans exercitijs cernatur conſolatione multa, & feruore magno ferri, obuiandum eſt, ne promiſſo aliquo vel voto, inconſulte ac præcipitanter facto, ſe obſtringat: Idque tanto fuerit diligentius præuertendum, quanto ille ingenij eſſe inſtabilioris perſpicitur. Quamuis enim vnus alterum iuſte mouere poßit ad ingreſ-

greſſum religionis, in qua emittẽda ſint obedientiæ, paupertatis, atque caſtitatis vota: quãuis præterea maioris meriti ſit opus ex voto, quàm ſine voto factum, plurima nihilominus ratio habenda eſt conditionis propriæ perſonarum: Item attentè eſt conſiderandum, quid commodi, vel incommodi poſſit occurrere, ad illud præſtandum, quod aliquis promiſſurus ſit.

DEcimaquinta eſt, quòd tradens exercitia non debet alterum impellere, ad paupertatem & promiſſionẽ eius, magis quàm ad oppoſitũ: neque ad hoc potius, quàm ad illud inſtitutum vitæ:

quia

quia licet extra exercitia licitum ſit, & pro merito ducendum, ſi quis cælibatum, religionem, & aliam quamcũque Euangelicam perfectionem amplecti ſuadeat ijs omnibus, quos ex perſonarum, & conditionum ratione probabile ſit fore idoneos: longè tamen conuenientius, meliuſque eſt, inter exercitia ipſa id non attentare: ſed Dei potiùs voluntatẽ quærere, atque præſtolari, donec ipſe Creator, ac Dominus noſter animæ ſibi deuotæ ſeſe communicet, eamque amplexans, ad ſui amorem, laudem & ſeruitium diſponat, prout maximè ſcit eſſe commodũ. Quapropter dictanti exercitia

citia ſtandũ eſt in quodã æquilibrio, ſinẽdumq́; , vt circa mediũ, Creator ipſe cũ creatura, & hæc viciſſim cum illo rem tranſigat.

D*Ecima ſexta eſt: quod, vt Creator ipſe, Dominuſq́ue noſter in Creatura ſua certiùs operetur, ſi accidat animam ad aliquid minus rectum affici, atque inclinari, ſummoperè ac totis viribus nitendum eſt in cõtrariũ: vt puta, ſi ad officiũ vel beneficium adipiſcendum adſpiret, nõ diuinæ gloriæ, aut communis animarum ſalutis cauſa, ſed commoditatis ſuæ, negotiorumq́; temporalium duntaxat: tunc affectus ad oppoſitũ impelli debet, per aſſi-*

duas orationes, & alia exercitia pia, in quibus à clemẽtia Dei oppoſitum petatur: videlicet hũc, vt ille animũ offerat ipſi Deo, ſe talẽ officium vel beneficiũ, aut aliud quidvis, iã non appetere, niſi priorem affectum adeò mutauerit, vt nihil iam omnino deſideret, vel poſſideat alia ex cauſa, quàm diuini cultus, & honoris.

DEcima ſeptima perutilis eſt; quòd, ſcilicet tradens exercitia inquirere, ac ſcire nolens proprias alterius cogitationes, et peccata: ſupereſt, vt certior factus fideliter de cogitationibus à vario ſpiritu immiſſis, & ad maius, aut minus bonũ trahẽtibus,

ſpirẽ

ſpiritualia nonnulla exercitia illi præſcribat præſenti animæ neceſſitati opportuna.

DEcima octaua eſt: quòd iuxta eius, qui exercetur, habitudinem; putà pro ætate, doctrina, vel ingenio, accommodari debent exercitia: ne cui rudi aut imbecilli, ſeu debili ea imponantur, quæ ferre non poßit citra incommodum, nedum ad profectũ ſuum aſſumere. Similiter prout cuique in animo eſt ſeſe diſponere, impartiendum id demum eſt, quod eum potißimum iuuare poſſit. Propterea ei, qui ſe inſtrui dũtaxat poſtulat, et ad gradum aliquem perduci, in quo animus ſuus

conquieſcat tradi poteſt particulare primũ examẽ infra poſitũ pa. 45. deinde generale pa. 50 ſimulq; modus orãdi mane per horæ dimidiũ, ex præceptorũ Dei, et peccatorum mortalium cõſideratione, de qua p. 185. Suadendũ etiam fuerit, vt octauo quoque die peccata ſua cõfiteatur, et quindecim dierum interuallo, vel octo potius, ſi affectus impellat, ſumat eucharistiæ Sacramentum. Iſta exercitationis ratio proprie competit rudioribus, ſeu illiteratis: quibus inſuper exponenda erunt ſingula præcepta Dei, atq; Eccleſiæ, mortalia peccata, cum quinque ſenſibus, et operibus miſeri

ſericordiæ. Itidem ſi is, qui tradit exercitia, alterum viderit debilis eſſe naturæ, ac parũ capacis, vnde modicus prouẽtus, & fructus ſperari queat, ſatius fuerit aliqua ex dictis leuioribus exercitiis ipſi præſcribere, vſque ad confeßionem peccatorum: poſteà nonnulla conſcientiæ examina, & methodum confeßionis frequentioris dare, quibus iam paratum ſibi animæ profectum ſeu lucrũ tueri poßit. Non erit autem progrediendum ad electionum dictamina, aliorum ve, quàm primæ hebdomadæ exercitiorum: quoties præſertim alij adſunt maiori cũ fructu exercitandi: nec omnia o

mnibus præſtare, temporis permittit anguſtia.

DEcima nona eſt, quód homini negotijs publicis, vel alijs conuenientibus diſtricto, ſiue ingenio, ſiue literis præditus ſit, ſuppetente ipſi hora vna & dimidia diebus ſingulis ad ſumenda nonnulla exercitia, exponendum primò erit, quē in finem homo creatus ſit: deinde per horã dimidiã examen particulare, deinceps generale cũ modo ritè confitendi, ſumendiq́; ſancti Sacramẽti, tradi ei poſſunt: præſcribendo etiam, vt mane, per triduum, ſpatio vnius horæ, meditationẽ agat de primo, ſecundo, ac tertio pecca-

to, vt

ro, vt docetur, pa. 63. Poſtea per alios tres dies eadem hora de pro ceſſu peccatorum vt pag, 72. Per alios totidem de pœnis, quæ peccatis reſpondent. pag. 80.

Dictandæ quoq; illi erunt intra totum dictarum trium meditationum tempus, decem additiones illæ, quæ habentur, pag. 84.

Obſeruabitur eadem meditandi ratio circa myſteria Domini noſtri Ieſu Chriſti, quæ infra in ipſiſmet exercitijs late explicatur.

VIgeſima eſt, quòd ei, qui à negotijs liberior eſt, & fructum cõſequi ſpiritualem optat, quàm poſſit maximum, tradenda ſunt omnia exercitia eodem,

quo procedunt, ordine (& quidē ſcribi rerum capita ne excidant è memoria expedit) In quibus. (ſecūdum ſucceſſum communiorem) tanto maiorē faciet progreſſum ſpiritualis uitæ, quāto magis ab amicis, notiſq; omnibus, et ab omni rerum humanarum ſolicitudine ſeſe abduxerit: vt ſi ab ædibus priſtinis migret in domum, cellāue aliquā ſecretiorem, vnde ipſi liberum ſecurumq; ſit egredi

* *ad matutinū ſacrū Miſſæ, vel ad veſperarum officiū cum libuerit, audiendum, abſque familiaris cuiuſquam interpellatione. Ex qua quidem loci ſeceſſione inter alias multas cōmoditates hæ tres præcipue*

*pue conſurgunt. Prima, quòd e-
cluſis amicis, et familiaribus, ne-
gotijſq; minus recte ordinatis ad
Dei cultū gratiam apud Deū nō
mediocrē meretur. Secunda, quòd
per huiuſmodi ſeceſsum intelle-
ctu minus quàm antea diſtracto
in diuerſas partes, ſed collecta
redactaq; omni cogitatione ad rē
vnā, ſcilicet ad obſequēdum Deo
Creatori ſuo, et ſaluti animæ ſuæ
conſulendū multo liberius, ac ex-
peditius vtitur naturæ viribus in
quærendo eo, quod deſiderat tan-
topere. Tertia, quòd quāto ſe ma-
gis reperit anima ſegregatam, ac
ſolitariā, tanto aptiorem ſeipſam
reddit ad quærēdū, attingendūq;*

 Crea-

Creatorem, et Dominum ſuũ: ad quem inſuper, quò propius accedit, eò melius ad ſuſcipienda bonitatis diuinæ dona diſponitur.

Exercitia quędam ſpiritualia, per quæ homo dirigitur, vt vincere ſeipſum poſſit, & vitæ ſuæ rationem, determinatione à noxijs affectibus libera, inſtituere.

IMprimis, vt per huiuſmodi exercitia, tam qui ea tradit, quàm qui accipit, iuuari queat, ſupponendũ eſt Chriſtianum vnumquemque pium, debere promptiore animo ſententiã

ſeu

ſeu propoſitionē obſcurā alterius, in bonā trahere partē, quàm dā nare. Si verò nulla eam rationē tutari poſſit, exquirat dic̄tis mē tem, et ſi minus rectè ſentiat, vel intelligat, corripiat benignè: hoc niſi ſufficit, vias oēs opportunas tentet, quibus illum ſanū intelle- ctu, ac ſecurum reddat ab errore.

principium Siue funda mentum.

CReatus eſt homo ad hunc finem, vt Dominum Deum ſuum laudet, ac reuereatur, eiq; ſeruiens tandem ſaluus fiat. Reliqua verò ſuprà terram ſita, creata ſunt hominis ipſius cau-

ſa.

ſa, vt eum ad finẽ creationis ſuæ proſequendum iuuent: vnde ſequitur vtendum illis, vel abſtinendum eatenùs eſſe, quatenus ad proſecutionem finis vel conferunt, vel obſunt. Quapropter debemus abſque differentia nos habere circa res creatas omnes (prout libertati arbitrij noſtri ſubiectæ ſunt, & non prohibitæ) Ita, vt (quod in nobis eſt) nõ quæramus ſanitatem magis, quàm ægritudinem: neque diuitias paupertati, honorem contemptui, vitam longam breui præferamus. Sed conſentaneum eſt, ex omnibus ea demum, quæ ad finem ducunt, eligere ac deſiderare.

Examen Particulare, & quotidianũ, tria tempora cõplectens, ad diſpoſitionem ſui, ac duplicem diſcuſſionem accõmoda.

PRimum tempus eſt matutinum, quo debet homo, ſtatim dũ à ſomno ſurgit, proponere diligentem ſui cuſtodiam circa peccatum aut vitium aliquod particulare, à quo emendari cupit. Secundum eſt pomeridianum, in quo petenda eſt à Deo gratia, vt reminiſci poſſit ille, quoties in peccatum ſeu delictum iſtud particulare inciderit, et in poſterum cauere: deinde

priorem faciat diſcuſſionem, exigẽs ab anima ſua rationẽ de peccato, ſeu vitio iã dicto et ſingulas diei partes præteritas percurrẽs ab ea hora, qua ſurrexit, vſque ad præſentẽ, quoties illud commiſerit: et pũcta totidẽ ſignet in priore linea figuræ ſubſcriptæ: quibus peractis denuo proponat per ſpatiũ diei reliquũ, diligentius ſe ſe cohibere. Tertiũ erit veſpertinum tẽpus, in quo, poſt cœnæ horam, facienda eſt diſcuſſio ſecunda, percurſis itidẽ horis ſingulis, ab examine priore vſque ad præſens lapſis, et eodem modo rememoratis enumeratiſque vicibus, quibus deliquerit, parem eis punctorum

ctorum numerum ſignabit in poſteriore linea figuræ, ſequenti ſimilis, ad hoc præpatatæ.

ADDITIONES QVATVOR utiles ad faciliorẽ & celeriorem peccati, ſeu uitii cuiuſuis exti pationem.

PRima eſt, vt quoties id peccati ſeu delicti genus homo cõmiſerit, manu pectori admota, doleat de lapſu: quod fieri poteſt etiam adſiſtentibus aliȷs, nec aduertentibus.

SEcũda eſt, vt ſub nōīẽ numeratis, cõparatiſq; inuicẽ punctis linearũ, quarum prior priori examini, poſterior poſteriori aßignatur, attendat, an à priore examine vſque ad ſecundum aliqua ſucceßerit emendatio.

TErtia eſt: vt conferat diei ſe cūdæ, atque præcedētis exa mina inuicē: conſiderans ecquid ſibi emendationis interuenerit.

QVarta ut collatis hebdoma darum duarum inter ſe examinibus, pari modo: factæ vel omiſſæ emendationis rationē habeat.

ITem notandum eſt ex ſequentibus figuris primam cæteris longiorem deputari diei primæ, puta Dominicæ: Secundam verò diei Lunæ paulo breuiorem: et ita deinceps: cùm par ſit diminui in dies erratorum numerum.

D EXA

Examen conſcientiæ generale ad purgationē animæ, & ad peccatorū confeſſionem vtiliſſimum.

PRo comperto ponitur triplex incidere homini cogitationū genus: Vnū ex proprio ſurgens motu ipſius hominis: Reliqua uero duo extrinſecus aduenientia, ex boni ſcilicet, vel mali ſpiritus ſuggeſtione.

De Cogitatione.

D*Vobus modis elicitur meritū ex mala cogitatiōe in materia peccati mortalis, de quā hic ſermo eſt. Primo, quando ſugge-*

ritur de patrando mortali crimine cogitatio, ſed ea confeſtim repugnando vincitur. Secundo, quando praua iſtiuſmodi ſuggeſtioni ſemel, ac iterum repulſæ, & ſubinde nihilominus reuertenti continue reſiſtit homo, donec penitus expugnetur: quod quidē victoriæ genus merito alterum antecellit.

Peccat autē leuiter aliquis, ſeu venialiter, quando in ſuborta peccati mortalis cogitatione aliquātulum moratur, quaſi auſcultando, vel quādo aliqua obiter ſenſus delectatione afficitur, vel in ea retundēda ſeſe exhibet negligentē. Mortale vero peccatū, per cogi

tationẽ duob. modis admittitur.
Primo, quando cogitationi pecca-
ti præbetur, quacunque ratione,
aſſenſus. Secundo, quando pecca-
tum illud opere completur: idque
grauius eſt priore, ex tribus cau-
ſis: Videlicet, ob maiorem tem-
poris decurſum: ob actum inten-
ſiorem: & ob plurium deniq;
offendiculum, ſiue detrimentum.

De Loquela.

VErbo etiam multifariam of-
fenditur Deus: vt in blaſphe-
mia, iuramento. Nam iurandum
non eſt, neque per Creatorẽ, neq;
per creaturas vllas, niſi concur-
rẽtibus his tribus, ueritate, neceſ-
ſitate,

ſitate, ac reuerentia. Porro intelligenda eſt neceſſitas, non in veritatis cuiuslibet affirmatione: ſed eius tantum, quæ circa ſpirituale, corporale, vel etiã temporale bonũ aliquod, momẽti eſt nõ leuis. Reuerentiã dicimus, quando aſſumens diuinum nomen adhibet cõſiderationem, ut Deo Creatori, ac domino debitus honor tribuatur.

Sciendum eſt autem, licet iuramentum temere, ſeu vane factũ per Creatorem, ſit grauius peccatum, quam per creaturam: difficilius tamen eſſe, per hãc, quam per illum licite iurare, ſeruatis debitis circunſtantijs, quas diximus.

tationẽ duob. modis adm
Primo, quando cogitation
ti præbetur, quacunque r
aſſenſus. Secundo, quand
tum illud opere completu
grauius eſt priore, ex tri
ſis: Videlicet, ob maiore
poris decurſum: ob actun
ſiorem: & ob plurium
offendiculum, ſiue detrim

De Loquela.

VErbo etiam multifa
fenditur Deus: vt in
mia, iuramento. Nam i
non eſt, neque per Creato
per creaturas vllas, niſi
rẽtibus his tribus, ueritat

ã ſuam creaturæ
nde ad præſtãdã
amento reueren-
nt alijs: qui eo per
m prouecti ſunt.
aturis ad confir-
nẽti crebrius ad-
eſſet idololatrix:
ectis magis, quàm
timendum.
nſuper verbũ otio
alia locutiõis pec
intelligitur, quod
quenti, nec alteri
etiam animo pro-
rat vtilitatem. E
ninime otioſum cẽ
bum illud, quodcũ

quæ ad animæ vel propriæ, vel alienæ, aut ad corporis, aut rei etiã temporalis commodum pertinet: aut certe ad tale quippiam ex dicentis mẽte dirigitur: etiã ſi quis de negotijs loquatur, ab inſtituto ſuo alienis: vt religioſus de bellis vel mercimonijs. Cæterum ex ſermone quidem, ad finem bonũ ordinato, meritum contingit: ad malum vero finem, aut futiliter prolatũs ſermo, generat peccatũ.

Sunt & oris peccata mendacium, falſa teſtimonia detractio. Nam detrahendum non eſt alteri, nec obmurmurandum. Reuelato enim mortali alicuius peccato, quod publicum non ſit, cum

mala intentione, uel graui damno famæ alterius, mortale itidem peccatum committitur, ueniali autem, veniale ſolum. Ad hæc quotieſcunque alienum patefacimus vitium, vel defectum, noſtrum ipſorum vitium, ac defectum ſimul commonſtramus.

Veruntamen vbi recta mens eſt, de proximi delicto licebit loqui bifariam.

Primo, quando publicum eſt, vt meretricium, vel damnatum in iudicio, vel pernicioſum, puta ob errorem publicum, animos conuerſantium corrumpentem.

Secundo, quoties occultū alicuius crimen, indicatur alteri, per cu-

ius ſubuentionem, ille releuari à peccato poßit: dummodo rei huius, probabilis aliqua ratio, vel coniectura offeratur.

Poßent inter oris peccata, irriſiones, contumeliæ, & alia id genus aſcribi: quæ perſequi licebit tradenti exercitia, prout opus eſſe iudicauerit.

De opere.

P*Ropoſitis ante oculos decem mandatis Dei, cum Eccleſiæ præceptis & iuſſis maiorum, ſeu ſuperiorum, æſtimandum eſt, quicquid ſit operis, aduerſus quodlibet eorum, id peccatum eſſe: leuius aut grauius tamen, pro inæquali peccandi modo, &*

pro

pro diuerſa peccantium habitudine. Porro, reduci ad iuſſa ducimus ſuperiorum, diplomata, ſeu indulta Pontificum, pro infidelium expugnatione, vel Christianorum pace, concedi atque promulgari ſolita: per quæ ad confeſſionem peccatorum, & Euchariſtiæ ſanctæ ſumptionem, Chriſti fideles inuitantur. Peccat ſiquidem non leuiter, quicunque tam pias Rectorum Eccleſiæ cohortationes, ſanctioneſque aſpernari audet, ac tranſgredi.

Exa-

Examinis Generalis modus, particulas, ſeu puncta quinq; complectentis.

Primum punctū eſt: domino noſtro Deo, pro beneficijs acceptis, gratias agendas eſſe.

Secundum, quod debemus pro cognitione, & expulſione peccatorum gratiam flagitare.

Tertium, de admiſſis præſenti die peccatis, rationem ab anima noſtra exigere, per horas ſingulas, ex quo ſurreximus, veſtigādo. Et primo quidem circa cogitationem, deinde circa loquelā, atq; operationem, eodē ordine, quo, in

particulari examine, traditum eſt. Quartum, poſcere veniam de delictis.

Quintum, proponere cũ Dei gratia emendationem: & orationem dominicam, poſt dicta omnia, recitare. Pater noſter.

Confeſſionis Generalis, & communionis vſus.

EX cõfeßione generali vltro facta, inter alia pleraq́, percipiuntur tria hæc emolumenta. Primum: quòd tametſi, qui annis ſingulis ſaltem confitetur ſemel, ad generalẽ huiuſcemodi cõfeßionem, minime obligetur: eam tamen facienti ipſi multo plus com-

TErtia eſt: vt conferat diei ſecũdæ, atque præcedẽtis examina inuicẽ: conſiderans ecquid ſibi emendationis interuenerit.

QVarta ut collatis hebdomadarum duarum inter ſe examinibus, pari modo: factæ vel omiſſæ emendationis rationẽ habeat.

ITem notandum eſt ex ſequentibus figuris primam cæteris longiorem deputari diei primæ, puta Dominicæ: Secundam verò diei Lunæ paulo breuiorem: et ita deinceps: cùm par ſit diminui in dies erratorum numerum.

IIV.

Examen conſcientiæ generale ad purgationẽ animæ, & ad peccatorũ confeſſionem vtiliſſimum.

PRo comperto ponitur triplex incidere homini cogitationũ genus: Vnũ ex proprio ſurgens motu ipſius hominis: Reliqua uero duo extrinſecus aduenientia, ex boni ſcilicet, vel mali ſpiritus ſuggeſtione.

De Cogitatione.

DVobus modis elicitur meritũ ex mala cogitatiõe in materia peccati mortalis, de quã hic ſermo eſt. Primo, quando ſugge-

ritur-

uitur de patrando mortali crimine cogitatio, ſed ea confeſtim repugnando vincitur. Secundo, quando praua iſtiuſmodi ſuggeſtioni ſemel, ac iterum repulſæ, & ſubinde nihilominus reuertenti continue reſiſtit homo, donec penitus expugnetur: quod quidē victoriæ genus merito alterum antecellit.

Peccat autē leuiter aliquis, ſeu venialiter, quando in ſuborta peccati mortalis cogitatione aliquātulum moratur, quaſi auſcultando, vel quādo aliqua obiter ſenſus delectatione afficitur, vel in ea re tundēda ſeſe exhibet negligentē. Mortale vero peccatū, per cogi-

tationẽ duob. modis admittitur. Primo, quando cogitationi peccati præbetur, quacunque ratione, aſſenſus. Secundo, quando peccatum illud opere completur: idque grauius eſt priore, ex tribus cauſis: Videlicet, ob maiorem temporis decurſum: ob actum intenſiorem: & ob plurium deniq; offendiculum, ſiue detrimentum.

De Loquela.

VErbo etiam multifariam offenditur Deus: vt in blaſphemia, iuramento. Nam iurandum non eſt, neque per Creatorẽ, neq; per creaturas vllas, niſi concurrẽtibus his tribus, ueritate, neceſ-

ſitate, ac reuerentia. Porro intelligenda eſt neceſſitas, non in veritatis cuiuslibet affirmatione: ſed eius tantum, quæ circa ſpirituale, corporale, vel etiã temporale bonũ aliquod, mometi eſt nõ leuis. Reuerentiã dicimus, quando aſſumens diuinum nomen adhibet cõſiderationem, ut Deo Creatori, ac domino debitus honor tribuatur.

Sciendum eſt autem, licet iuramentum temere, ſeu vane factũ per Creatorem, ſit grauius peccatum, quam per creaturam: difficilius tamen eſſe, per hãc, quam per illum licite iurare, ſeruatis debitis circunſtantiis, quas diximus

Primo, quia in mentione creaturæ facienda per iuramentũ, nõ ita excitamur aut reddimur attenti, vt ex veritate ac neceſſitate iuremus, ſicut nominato rerum omnium Creatore. *Secundo, eo quòd ad honorem Deo exhibendum cum reuerentia, longe debilius mouemur ex commemoratione creaturæ, quàm ipſius Dei Creatoris: Quamobrem iurare per creaturas perfectis magis cõceditur, quàm craßioribus; ſiue idiotis: quandoquidem perfecti ex contemplationis vſu aßiduo, & Illuſtratione intellectus, cõſiderãt propius, atq; deprehendũt Deum ſecundum eſſentiã, præſentiam,*

eum.

tiam, et potentiã ſuam creaturæ cuilibet ineſſe: vnde ad præſtãdã illi debitã in iuramento reuerentiã paratiores ſunt alijs qui eo perfectionis nondum prouecti ſunt. Tertio, quia creaturis ad confirmationem iuramẽti crebrius adſcitis, periculũ eſſet idololatriæ: id quod imperfectis magis, quàm perfectis fuerit timendum.

VItãdũ eſt inſuper verbũ otioſum (inter alia locutionis peccata,) quale eſſe intelligitur, quodcunque nec loquenti, nec alteri prodeſt: nec eo etiam animo profertur, vt adferat vtilitatem. E conuerſo uero minime otioſum cẽſendum eſt verbum illud, quodcũ

quæ ad animæ vel propriæ, vel alienæ, aut ad corporis, aut rei etiã temporalis commodum pertinet: aut certe ad tale quippiam ex dicentis mẽte dirigitur: etiã ſi quis de negotijs loquatur, ab inſtituto ſuo alienis: vt religioſus de bellis vel mercimonijs. Cæterum ex ſermone quidem, ad finem bonũ ordinato, meritum contingit: ad malum vero finem, aut futiliter prolatus ſermo, generat peccatũ.

Sunt & oris peccata mendacium, falſa teſtimonia detractio. Nam detrahendum non eſt alteri, nec obmurmurandum. Reuelato enim mortali alicuius peccato, quod publicum non ſit, cum

mala

mala intentione,uel graui damno famæ alterius, mortale itidem peccatum committitur,ueniali au item, veniale ſolum. Ad hæc quotieſcunque alienum patefacimus vitium, vel defectum, noſtrum ipſorum vitium, ac defectum ſimul commonſtramus.

Veruntamen vbi recta mens eſt, de proximi delicto licebit loqui bifariam.

Primo, quando publicum eſt, vt meretricium, vel damnatum in iudicio, vel pernicioſum, puta ob errorem publicum, animos conuerſantium corrumpentem.

Secundo, quoties occultũ alicuius crimen, indicatur alteri, per cu-

ius ſubuentionem, ille releuari à peccato poßit: dummodo rei huius, probabilis aliqua ratio, vel coniectura offeratur.

Poßent inter oris peccata, irriſiones, contumeliæ, & alia id genus aſcribi: quæ perſequi licebit tradenti exercitia, prout opus eſſe indicauerit.

De opere.

PRopoſitis ante oculos decem mandatis Dei, cum Eccleſiæ præceptis & iuſſis maiorum, ſeu ſuperiorum, æſtimandum eſt, quicquid fit operis, aduerſus quodlibet eorum, id peccatum eſſe: leuius aut grauius tamen, pro inæquali peccandi modo, &

pro

pro diuerſa peccantium habitudine. Porro, reduci ad iuſſa ducimus ſuperiorum, diplomata, ſeu indulta Pontificum, pro infidelium expugnatione, vel Chriſtianorum pace, concedi atque promulgari ſolita: per quæ ad confeſſionem peccatorum, & Euchariſtiæ ſanctæ ſumptionem. Chriſti fideles inuitantur. Peccat ſiquidem non leuiter, quicunque tam pias Rectorum Eccleſiæ cohortationes, ſanctioneſque aſpernari audet, ac tranſgredi.

Exa-

Examinis Generalis modus, particulas, ſeu puncta quinq; complectentis.

Primum punctū eſt: domino noſtro Deo, pro beneficijs acceptis, gratias agendas eſſe.

Secundum, quod debemus pro cognitione, & expulſione peccatorum gratiam flagitare.

Tertium, de admiſſis præſenti die peccatis, rationem ab anima noſtra exigere, per horas ſingulas, ex quo ſurreximus, veſtigādo. Et primo quidem circa cogitationem, deinde circa loquelā, atq; operationem, eodē ordine, quo, in

par-

particulari examine, traditum eſt. Quartum, poſcere veniam de delictis.

Quintum, proponere cũ Dei gratia emendationem, & orationem dominicam, poſt dicta omnia, recitare. Pater noſter.

Confeſſionis Generalis, & communionis vſus.

EX Cõfeßione generali vltro facta, inter alia pleraq;, percipiuntur tria hæc emolumenta. Primum: quòd tametſi, qui annis ſingulis ſaltem confitetur ſemel, ad generalẽ huiuſcemodi cõfeßionem, minime obligetur: eam tamen facienti ipſi multo plus com-

commodi, & meriti accedit: ob dolorem ſcilicet de peccatis, & malitia vitæ præteritæ, quem ita ſentit vehementiorem.

Secundum, quoniam inſpecta, per ſpiritualem exercitationem, lõge quam antea manifeſtius natura, et malitia peccatorum, tãto amplius commodum, ac meritũ percepturus eſt.

Tertium, quia conſentaneum eſt, hominem ſic rite confeſſum, atq; diſpoſitum, multo melius ſe habere ad Euchariſtiæ ſumptionem: Quæ maxime confert et ad fugã peccati et ad gratiæ receptæ cõſeruationem, & augmentum.

Porro generalis iſta confeſſio, poſt

hebdo

hebdomadæ primæ exercitia potiſſimum erit opportuna.

Primum exercitiũ, meditandi ſecundũ tres animę potentias, circa peccatũ triplex. Et continet orationẽ præparatoriã, duo prę ludia, & puncta tria præcipua, cũ vno colloquio.

ORatio præparatoria eſt, qua petimus à Domino gratiam: vt vires atq; operationes noſtræ omnes, ſincere ad eius gloriam, & cultum tendãt.

PRimum præludium eſt, ratio quædã componendi loci: pro

qua notãdum eſt, quod in quauis meditatione, ſiue cõtemplatione, de re corporea, vt puta de Chriſto, effingendus erit nobis, secũdũ viſionẽ quandam imaginariã, locus corporeus, id, quod cõtemplamur, repreſentãs, veluti templum, aut mons, in quo reperiamus Chriſtum Ieſum, vel Mariã Virginẽ, & cætera, quæ ſpectãt ad contemplationis noſtræ argumentum. Sin autem ſpeculationi ſubeſt res incorporea, vt eſt conſideratio peccatorum, nunc oblata: poterit loci conſtructio talis eſſe, vt ſi per imaginationẽ cernamus animã noſtram, in corpore iſto corruptibili, velut in carcere

con-

conſtrictam : hominem quoque ipſum, in hac miſeriæ valle, inter animalia bruta, exulantem.

Secundum erit præludium, vt à Domino id poſtulem, quod exopto, iuxta propoſitæ cõtemplationis argumentum: nimirum, ſi de Chriſti reſurrectione fuerit meditandũ, petenda erit lætitia, qua gaudenti Chriſto, congaudeã: ſin de paſſione, lachrymas, pœnas, & angores petam, ad compatiẽdum Chriſto patienti. In præſenti ergo meditatione, pudorem confuſioneq́; mei ipſius, debeo expoſcere, attendens quàm multi homines ob peccatum mortale, vel vnicum, damnati fuerint: & quòd

ego toties peccando ſim damnationem commeritus.

NOtandũ ad hæc, quod omni meditationi, ſeu contemplationi, præmitti debent tam oratio præparatoria, quàm præludia duo: ſed oratio quidem ſemper ſit eodem modo, præludia vero pro diuerſitate rerum ſunt diuerſa.

PRimum punctũ erit: vt exerceatur memoria mea, circa primum peccatorum omniũ, quod fuit ab angelis commiſſum, adhibito ſtatim diſcurſu intellectus, atq; voluntatis motu, instigante me ad voluenda, et intelligẽda ea, per quæ erubeſcam, & confundar totus, facta vnius tantum

pecca-

peccati angelorum, cum tot meis comparatione: Vnde colligere liceat, cùm illi ob vnicum crimen, addicti ſint inferno, quam ſæpe ipſe, ſupplicium idem meruerim. In memoriam itaq; dicimus trahendum eſſe, quo pacto angeli creati primum in ſtatu gratiæ ſed (quod neceſſe erat ad beatitudinis conſummationem,) non volentes per arbitrij libertatē, Creatori ſuo reuerentiam, & obſequium præſtare, at contra eum ipſum inſoleſcentes, conuerſi fuerint ex gratia, in malitiam, & de cælo ad infernum præcipitati. Conſequenter diſcurrendum erit per officiū intellectus circa hæc

penſiculatius, nec non concitan-dis ſimul voluntatis affectioni bus, acrius inſiſtendum.

SEcundum eſt punctũ, eaſdem potentias tres, circa peccatum primorum parentum (quod ſecun-dum appellabimus) exercere: tra ctãdo memoria, quàm diuturnã, ob illud, pœnitentiam egerũt: quanta humanum genus, corru ptio inuaſit: quot hominum mil lia ad inferos deturbati ſunt. Me morandum eſt videlicet, quomo do Adam in Damaſceno cãpo, de limo terræ factus, poſituſque in terreſtri Paradiſo, et Eua for mata ex vna coſtarum eius, cum de fructu arboris ſcientiæ boni, et

mali,

mali, prohibiti eſſent comedere, & nihilominus comediſſent: poſt peccatum ſubito, ex Paradiſo eie cti ſint: veſtibus pelliceis induti, & originali iuſtitia priuati, reliquũ vitæ ſuæ tẽpus, in laboribus, ac ærumnis maximis, pœni tẽdo traxerint. Super his etiã, ratiocinio intellectus, & affectibus volũtatis, vtendũ erit, ſicut prius.

TErtium eſt. vt exerceamur pari modo, circa peccatum mortale, & particulare quodlibet (ipſum nos tertium peccatum dicemus, ut à duobus ſupra poſitis diſtinguatur) conſiderando quòd peccato tali, vel ſemel duntaxat cõmiſſo, forte detruſi ſint multi

ad infernũ: quódq; præterea pro pe innumeri, ob delicta meis pau ciora, atq; leuiora forte cruciẽtur æternis pœnis. Vnde memoria ver ſandũ erit, quãta ſit peccati gra uitas, et malitia, Deum omnium Conditorem atq; Dominum offen dentis. Ratiocinandũ quoque eſt, ſupplicium æternũ peccato iuſte irrogari, vt pote, aduerſus infini tam bonitatem Dei perpetrato. Poſtremo ſuſcitandi sũt affectus, ſicut iam dictum eſt.

COlloquium fiet, imaginando Ieſum Chriſtum coram me adeſſe, in cruce fixum. Itaq; ex quiram mecum rationem, qua Creator ipſe infinitus, fieri crea

tura,

tura, & ab æterna vita, ad tēporariā mortē venire, pro peccatis meis dignatus ſit. Arguā inſuper meipſum, percōtans, quid hactenus dignum memoratu, egerim pro Chriſto? quid agā tādem, aut agere debeam? Et in eum intuēs, ſic cruci affixum, ea proloquar, quæ ſuggeret mens. & affectus. Porro Colloquij proprium illud eſt, vt fiat ſicut amici ſermo, ad amicum, vel ſerui, ad dominum: nunc gratiæ aliquid petendo: nūc, culpam aliquam meam incuſando: interdum propria quælibet cōmunicando, ac petendo conſilium ſuper illis, ſiue auxilium. Vltimo dicatur Pater noſter.

Secundũ Exercitiũ, eſt meditatio de peccatis, cõplectens vltra orationẽ pręparatoriam, & duo pręludia, quinque articulos, ſeu pũcta, cum colloquio ad finẽ.

Præparatoria oratio, eadem quæ ſupra.

Prius præludium eandẽ exigit cõſtructionẽ loci, vt in præcedenti meditatione. Poſterius vero fiet, poſcendo id, quod hic quærimus, dolorem ſcilicet intenſum, de peccatis, atque abundantem fletum.

P*Vnctum primũ, ſit proceſſus quidã, per quẽ, peccata totius*

vitæ,

vitæ, in memoriam reuocantur, percurſis gradatim, diſcuſſiſque annis, & ſpatijs temporum ſingulis: Qua in re, tripici iuuamur cõpendio, cõſideratis videlicet locis habitationis noſtræ, conuerſationum modis & officiorum, ſeu negotiorum, quibus functi ſumus, generibus diuerſis.

SEcundum eſt, peccata ipſa perpẽdere, quanta ſit fœditas & nequitia ſingulorum, ex natura ſua ſi vel prohibita non eſſent.

TErtiũ eſt, conſiderare me ipſum quiſnã, aut qualis ſim, additis exẽplis quæ me in maiorẽ mei contemptum trahãt. vt ſi me cum reputem, quãtulus ſim ad hõ

minũ omniũ cœtum comparatus:. Quid deinde ſit multitudo vniuerſa mortalium, ſi cum angelis, beatiſq; omnibus conferatur: poſt hæc attendendum eſt, quid rei ſit tandem, quicquid eſt creatũ, præ ipſo Deo Creatore: Iam quid homũcio ego vnus eſſe poßum? demum inſpiciam corruptionẽ mei totius, prauitatem animæ, atque corporis fœditatẽ: ac me, tãquam vlcus, ſiue apoſtema eſſe ducã, ex quo tanta ſanies peccatorum, tãtaque vitiorum lues defluxerit.

QVartum eſt: cogitare quid ſit Deus, quẽ ita offẽdi: collectis, comparatiſque perfectionibus, attributis Deo, vt pro

prijs, cum oppoſitis meis vitijs, atque defectibus : ſummam ſcilicet, eius potentiam, ſapientiam, bonitatem, & iuſtitiam, cum extrema mea infirmitate, ignorantia, malitia, & iniquitate, conferendo.

QVintum: In exclamationem prorumpere, ex commotione affectus vehementi, admirando valde, quomodo creaturæ omnes (diſcurſu facto per ſingulas) me ſuſtinuerint tandiu, & hucuſque viuũ ſeruauerint: quomodo angeli, diuinæ iuſtitiæ gladium ferentes, æquo me animo tulerint, cuſtodierint, ſuiſque etiã iuuerint ſuffragijs: quomodo pro

do pro me interceſſerint Sancti. quomodo Cœlum, Sol, Luna, & alia Sydera, Elementa, cunctaq; animantium genera, & Terræ germina, debitæ vindictæ loco, mihi ſeruierint. ut quo deniq; modo non abſorbuerit me, dehiſcens tellus, et mille infernos reſerans, in quibus perpetuas pœnas daturus eſſem.

Terminanda demum erit hæc meditatio, per colloquiū, extollendo infinitam Dei miſericordiam, et gratias pro viribus agendo, quòd vitam ad hunc vſque diē prorogauerit, vnde propoſita in futurum, mei emendatione, recitabo ſemel Pater noſter.

Tertium Exercitium non erit aliud, quàm repetitio primi, & ſecundi, vnà cũ tribus colloquijs.

Poſt præparatoriam orationem, & duplex præludiũ, repetenda erunt præcedentia duo exercitia, notatis punctis, ſeu locis, in quibus maiorem ſenſerimus conſolationem, deſolationem, aut aliam quãcunq; ſpiritualem affectionem: ac in illis diutius diligentiuſque immorandum erit, deinde occurente nobis ſpirituali motu, ad colloquia quæ ſequuntur tria veniemus.

Colloquiũ primũm ſit, ad Dominã noſtrã Chriſti Matrẽ, flagitãdo interceſſionẽ eius apud Filiũ, et gratiæ impetrationẽ nobis tripliciter neceſſariæ. Primò, vt internam criminũ noſtrorũ cognitionẽ, ac deteſtationẽ ſentiamus. Secundo, vt operũ noſtrorũ agnoſcentes, abhorrenteſq; ordinẽ peruerſum, correcto eo, noſmet ipſos ſecundum Deum recte ordinemus. Tertio, vt perſpecta, & damnata mũdi prauitate, à rebus mũdanis ac vanis nos recipiamus. His expletis ſemel recitetur Aue Maria.

Secundum colloquium fiat ſimiliter ad Chriſtũ Dominum, et

Mediatorem noſtrū: vt illa eadē nobis impetret ab æterno Patre. Subdetur in fine oratio, quæ incipit: Anima Chriſti.

TErtiū eodem proceſſu, faciendum eſt ad Deum Patrem, vt triplicem illam gratiam nobis largiatur, & in fine ſemel recitādum Pater noſter &c.

Quartum exercitium cōficitur ex tertij repetitione.

POnitur repetitio eiuſmodi, veluti quædam eorū ruminatio, quæ meditatus ſum in exercitijs prioribus: vt ea continue reminiſcendo, diſcurrat facilius intelle-

ctus,

me vtẽtẽ cõſpexerit. In ijſdẽ quo- que laboribus, vigilijs, et caſibus cæteris mecũ perſiſtendũ erit, vt particeps fiat victoriæ, et fœlicitatis vnuſquiſque, prout laborum, ac moleſtiarum ſocius extiterit.

TErtium eſt cõſiderare quidnam reſpondere debeant Regi amantiſſimo, & liberaliſſimo fideles ſubditi: et quam prompte, ad omnem eius voluntatem, offerre ſe accinctos. Contrà verò, ſi quis non obaudiret, quanto apud homines vniuerſos vituperio dignus eſſet, atque quàm ignauus miles æſtimandus.

PArs ſecunda huius exercitij conſiſtit in collatione ſimili-

tudinis, inter dictum regem, & Dominum Ieſum Chriſtum, circa triplex illud punctum.

Primo, ſic applicabimus exemplum: Si terrenus ille Rex, cū bellica ſua euocatione, dignus eſt, cui attentio, & obſequium præſtetur; quanto magis Chriſtus Rex æternus, mundoque toti conſpicuus, qui ſingulos ad ſe his inuitat verbis? Mea hæc eſt iuſtiſſima voluntas totius mundi dominium mihi vendicare, inimicos meos debellare omnes, ac ita demū in Patris mei gloriā intrare. Proinde quiſquis eò, mecum venire cupit, laboret mecum neceſſe eſt, Labori.n. præmium reſpondebit.

SEcundum ratiocinabimur, neminem fore ſanæ mentis, qui nõ cupidiſſimè Chriſti ſeruitio, ſe totum offerat, & addicat.

TErtiò, iudicandum erit: quòd ij, qui ſe obſequijs illius prorſus duxerint mancipandos, non ſe ipſos tantum ad laborum tolerantiam, verum etiam maiora, & præclariora quædam munera oblaturi ſunt, expugnata carnis, ſenſuum, amoriſq; proprij, et mũdani rebellione. Vnde reſpondebit quiſque in hũc ferè modũ: En, ò Rex ſupreme, ac Domine vniuerſorũ, tua ego, licet indigniſſimus, fretus tamẽ gratia, et ope, me tibi penitùs offero, meaq; omnia

tuæ ſubijcio voluntati: atteſtans coram infinita bonitate tua, necnon in cõſpectu glorioſæ Virginis Matris tuæ, totiuſq; curiæ cæleſtis, hunc eſſe animum meũ, hoc deſiderium, hoc certiſſimũ decretum: vt (dummodo in maiorẽ laudis tuæ, & obſequij mei prouẽtũ cedat) quàm poſſim proximè te ſequar; & imiter in ferendis iniurijs & aduerſis omnibus, cũ vera, tum ſpiritus, tum etiam rerũ paupertate: Si (inquam) ſanctiſſimæ tuæ maieſtati placeat ad talẽ me vitæ inſtitutum eligere, atque recipere.

Fiet bis interdiu hoc exercitiũ: mane, cũ primũ ſurreximus, et in hora:

hora, prandiũ, vel cœnã præcedẽte.

In hac hebdomada ſecunda, & ſubſequentibus, vtile fuerit, aliquid ſubinde legere, ex Euangelico, vel pio alio codice: vt de imitatione Chriſti Sanctorũ vita, etc.

Primæ Diei meditatio prima erit, de incarnatione Ieſu Chriſti, complectens orationẽ præparatoriã, tria præludia, & pũcta tria, cum vno colloquio.

ORatio præparatoria nihil à ſuperioribus variatur.

PRæludium primum eſt: proferre in mediũ contẽplandæ rei hiſtoriã, quæ hoc loco erit: Quo

modo perſonæ tres diuinæ, vniuerſam terræ ſuperficiẽ ſpeculantes, hominibus refertam, qui ad infer num deſcendebant, in Deitatis ſuæ æternitate decernunt, vt ſecunda perſona, pro ſalute humani generis, naturã hominis aſſumat: Vnde adueniente tẽpore præſtituto, archangelus Gabriel, ad beatam virginem Mariam, *nuntius deſtinatur, vt dicetur infra.* *pag.* 197.

SEcundum pertinet ad loci compoſitionem, quæ erit viſio imaginaria, perinde ac ſi oculis pateret terræ vniuerſæ ambitus, quã habitãt tot diuerſæ gẽtes: Deinde ad certã mundi partem domuncula ſpectetur beatæ Virginis, apud

Naza

Nazareth in prouincia Galilææ ſita.

TErtiũ cõtinet gratiæ poſtulationem: vt intime cognoſcã, quo pacto Dei Filius mei cauſa ſit homo factus: vt ardentius ipſum amẽ, et abhinc ſequar ſtudioſius.

NOtandum hic eſt: tã orationem præparatoriam, quàm tria præludia: per totã hãc hebdomadam, & reliquas ſequẽtes itidem fieri, præludijs duntaxat, pro diuerſitate rerum variatis.

PVnctũ primũ eſt: vt ſpeculer perſonas oẽs, de quibus agitur. Et primo quidẽ homines ſuper faciem terræ degentes, adeo moribus, geſtibus, & actionibus

diuerſos: quoſdam albos, & nigros alios: nõnullos fruentes pace, et reliquos bellis agitatos: hũc plorantem, & ridentem illum: ſanum vnum, & alterum ægrotum: naſcentes multos, & multos viciſſim morientes: cæteraſq; varietates prope innumeras.

Deinde cõtemplãdæ erũt perſonæ tres diuinæ, e ſolio regali ſuo intuentes omnia hominum genera, in ſuperficie terræ cæcorum more viuentium, paßimq; morientium, et deſcendentiũ ad infernũ. Poſtea Virginem Mariam cum Angelo eam ſalutãte, conſiderabimus, aliquid inde ſemper ad nos reflectẽdo: ut ex cõſideratione ta

li, fru

li, fructum aliquem referamus.

SEcundum punctum eſt, audi tu interno excipere, quid loquã tur perſonæ omnes: vt homines in terris confabulantes, blaſpheman tes, ſibiq; inuicem conuiciantes. Diuinæ vero perſonæ in cœlo de redimendo humano genere collo- quentes: Virgo & Angelus in cellula de incarnationis myſterio tractantes. Quorum omnium re- flexione, ſeu applicatione quadã ad meipſum facta, ſtudebo ex ſin gulis, nonnihil fructus decerpere.

TErtium conſequenter erit, actiones quoq; perſonarum ſimul attendere: vt puta, quomo do ſeſe inuicem mortales infe-

ſtent, concutiant, trucident, & omnes ruant ad inferos: quomodo ſanctiſsima Trinitas, incarnationis opus exequatur: quomodo item ſua Angelus fungatur legatione, et beata Virgo, humilime ſe gerens, diuinæ gratias agat maieſtati. Ex quibus ad nos ipſos, vt dictum eſt, reflexis fructus obiter eſt legendus.

COlloquium poſtremo ſubijciam diſquiſitis ſtudioſe verbis, quibus diuinā quamlibet perſonam. Verbum incarnatum, & ipſius Matrem digne valeam cōpellare: petēdo etiā pro affectu, quem in me ſenſero, quicquid ad maiorem iuuet imitationē Domi-

ni mei Ieſu Chriſti, velut nunc recens incarnati. Recitabitur in fine Pater noſter.

Contemplatio ſecunda de Natiuitate.

O*Ratio præparatoria ſicut ſupra.*

P*Ræludium primum ex hiſtoria dependet, quæ recenſenda eſt, ab egreſſu beatæ Virginis, ex oppido Nazareth: quo ſcilicet modo ipſa iam nono menſe grauida, & inſidens aſinæ (vt piè meditari licet (ac Ioſeph comes, cum ancillula, & boue, profecti ſunt Bethlehem, tributum à Cæſare exactũ, pro ſe ſoluturi.*

SEcundum vero deducendũ erit ex conſideratione itineris, æſtimata eius lõgitudine, obliquitate, lenitate, uel aſperitate paſsim occurrente. Deinceps, etiã natiuitatis locũ rimabimur, ſpelũcæ ſimilem, latum, vel anguſtum, planum, vel erectum, commode, vel incommode paratum.

TErtiũ, à ſuperiore nihil mutabitur.

PVnctum primũ eſt, aſpectus perſonarum: vt Virginis Deiparæ, et Ioſeph coniugis, cum famula, & Chriſti Domini, vt infantis nunc primum nati: Inter quos me adeſſe fingam, tanquam pauperculum, eorum vtcunq; ne-

ceſſitatibus, cũ reuerentia maxima famulantẽ. Ac inde quid ad me redire emolumenti, ex tali ſpectaculo poſſit, diſpiciam.

SEcundum cõficitur ex verborum quæ ibidem fiunt, apprehenſione fructuoſa.

TErtium: ex negotiorum, quæ illic geruntur, inſpectione, puta itineris, laborum, & cauſarum, ob quas ſummus omniũ Dominus, in ſumma natus ſit egeſtate, laturus quoque in hac vita, cũ perpetua paupertate, labores, famem, ſitim, æſtum, frigus, opprobria, verbera, & crucem tãdem ſubiturus, idq; mei cauſa: vnde per ſingulas ſtudebo, prouentum aliquem

aliquē ſpiritualem colligere. Hæc demū cōcludēda erunt inito colloquio, et finito cum Pater noſter.

Tertia contemplatio, eſt repetitio præcedentium duarum.

PRo tertio exercitio, ſeu contemplatione, repetūtur duæ præcedentes cum oratione præparatoria, et ijſdē tribus præludijs: notādo vbiq;, et fixius tractādo illas partes, in quarū priore trāſcurſu aliquid illuſtrationis, cōſolationis, vel deſolationis, acceperim. Subdetur etiam colloquiū, cū oratione Dominica, vt prius.

NOtandum: eundem eſſe repetendi exercitij modum, & ordinem, in hac hebdomada, & in ſequentibus, qui fuit in prima: niſi quod mutatur materia, eadē forma permanente.

Quarta contemplatio, eſt primæ ac ſecūdę, iterata repetitio, proximę præcedenti penitus cōformis.

Quinta contemplatio, eſt applicatione ſenſuum ad prędictas.

POſt orationem præparatoriam, cum tribus iã dictis præludijs, apprimè conducit, quinque imaginaros ſēſus, circa primã & ſecũdam contemplatio

tionẽ, eo, qui ſequitur, modo, exercere; prout res ſubiecta, feret.

P*Vnctũ primũ erit, ſecundum imaginationẽ reſpicere perſonas omnes, & notatis, quæ circa eas occurrent, circumſtantijs, vtilitatem noſtram elicere.*

S*Ecundũ velut audiendo, quid loquãtur, aut loqui eas deceat, omnia in vſum noſtrũ attrahere.*

T*Ertiũ interiore quodã guſtu & olfactu ſentire, quãta ſit ſuauitas, & dulcedo animæ, diuinis donis, ac virtutibus imbutæ, iuxta rationem perſonæ quam cõſideramus, adaptãdo nobis ea, quæ fructum aliquem adferre poßint.*

QVartũ, per internũ tactũ attrectare, ac deoſculari veſtimenta, loca, veſtigia cæteraq; perſonis talibus coniuncta, vnde fiat nobis deuotionis vel boni cuiuslibet ſpiritualis, maior acceſſio,

HVic erit contemplationi, per colloquium imponẽdus finis, ſicut prioribus, adiecto itidem Pater noſter.

Notanda inſuper, ſunt hęc quinque.

PRimum, quod tam in hac, quã in qualibet ſequente hebdomada, nullum debeo legere vel cogitare aliud myſterium, niſi quod eadem hora, aut die conſiderandum ſit, cum alioquin, vnum al

teri obturbet.

SEcundum: quòd primum de incarnatione Chriſti exercitium, ſit media nocte, proximum diluculo, tertium, circa horam Miſſæ. quartum, ſub veſperas, quintum, paulò ante cœnam: et eorum cuilibet, ſpatiũ impendetur vnius horæ. Id quod abhinc deinceps, vbique venit obſeruandum.

TErtium: quod ſi is, qui exercitatur, ſit ſenex, vel valetudinarius, vel per hebdomadã primã viribus attritus, præſtat eum aliquoties non ſurgere de nocte, ſed tres tantum contemplationes peragere, in aurora, circa Miſſæ tempus, et ante prãdium: ſuperaddita

dita circa veſperas vna repetitione, & ſenſuum applicatione, ante cœnam.

Q*uartum: quòd in hac hebdomada ſecunda, ex decem additionibus in prima traditis, variari debent ſecunda, ſexta, et ſeptima cum decima ex parte. In ſecunda quidē hoc mutatur, quod ſimul atq; excitor à ſomno, meditationem proximè inſtantem, debeo menti obijcere, ac deſideriū prouocare, cognoſcendi clariùs incarnati æterni Verbi, vt ipſi ſeruiam, & adhæreſcam tantò propenſius, quantò incredibiliorem erga me bonitatem eius perſpexero.*

In ſexta vero: vt frequenti ver ſem memoria vitam Chriſti à tempore incarnationis ad locum vſque, ſiue myſterium, de quo in præſenti die, vel hora, ſum medi taturus.

In ſeptima: vt luce, vel obſcuritate, ſereno cælo, vel turbido delecter, quatenus ad ſcopum refert, deſideratæ rei, pertingen dum.

In decima: vt ita me geram, ſicut exigere videtur myſterij cō templandi genus: cum nonnulla ex myſterijs, pœnitentiam requi rant, alia non item. Decem igitur additionibus vtendum erit circunſpectè.

Quis

QVintum eſt vltimò notandum: quòd in omnibus aliarum horarum (præterquam noctis mediæ, & auroræ) exercitijs, aſſumẽdum erit aliquid, quod ſecundæ, et tertiæ additioni æquiualeat, hunc in modum: vbi primum in mentem veniet, adeſſe meditandi horam priuſquam accedam, proſpiciam eminus, quò ferar, & coram quò ſim appariturus, ac tranſcurſa obiter exercitij oblati parte, contemplationẽ ſtatim auſpicabor.

In ſecunda die. Argumē tū primæ &, ſecundæ contemplationis erit, Chriſti præſentatio in tēplo, de qua infra p. 202. & fuga in Aegyptum, de qua, p. 203,

Super duabus his cō templationibus fiet repetitio duplex, et ſenſuum applicatio, vt ſupra.

NOtādum, quòd expedit nō nunquàm eum, qui exercitatur, quamuis & vigore animi, & corporis robore, ſit præditus, non nihil tamen remittere de præſcriptis exercitijs, ſecundæ huius heb-

hebdomadæ, et ſubſequentiũ dua rum: vt aſsequi, quod cupit, com modius valeat: accepta ſolummo do contemplatione vna in crepuſculo matutino, & altera circa Miſſæ tempus: quarum repetitionem faciat hora veſperarum, & ſub cœnam, quinque imaginationis, ſenſus, ſuper iiſdem exerceat.

DIe vero tertia meditandum occurret: quo pacto puer Ieſus apud Nazareth ſubditus erat parentibus, vt habetur pa. 204. Deinde, quomodo ab eis repertus fuerit in templo, pag. 205. Fient item duæ repetitiones, cum ſenſuum applicatione.

Pręludium quoddam, circa conſiderationem ſtatuum, ſeu generum vitæ diuerſorum.

CVm ſupra propoſitū fuerit exēplū Chriſti, de vitæ genere, quod in mādatorum Dei obſeruatione conſiſtit, & primus ſeu communis ſtatus appellatur, nūc idem ipſe Dominus, dum parentibus ſuis fuiſſe ſubditus memoratur, formam videtur exhibere, alterius, ſeu ſecundi ſtatus, pendentis ab obedientia, & perfectionem Euangelicam afferentis: quando videlicet, in tem

plum

plum ſe contulit, patre adſcititio, & naturali Matre derelictis, vt æterni Patris obſequio vacaret. Quare opportunum hic erit, nos quoque illius vitam contemplantes veſtigare, & efflagitare proprium vitæ genus, in quo maieſtati ſuæ nos ſeruire malit;

Ad hoc igitur inquirendum, poſſumus introduci per ſequens proxime exercitium, ad Christi mentem attendentes, collatã cum oppoſita inimici. Diſcemus etiam exinde qua ſit nobis opus diſpoſitione, vt perfecti in eo euadamus ſtatu, quemcunque bonitas diuina eligendum nobis ſuggeſſerit.

Quarta die fiet meditatio de duob. vexillis: vno qui dē Ieſu Chriſti, optimi noſtri Imperatoris: altero vero Luciferi, hoſtis hominum capitaliſſimi.

ORatio præparatoria fit ſecundum morem.

PRæludiū primū: erit hiſtorica quædā cōſideratio Chriſti, ex vna parte, et ex altera Luciferi. quorū uterq; omnes hoīes ad ſe uocat, ſub vexillo ſuo cōgregādos.

SEcundum eſt ad conſtructionē loci: vt repræſentetur nobis cāpus āpliſſimus, circa hieroſolymā: in quo Dominus Ieſus Chriſtus,

tan-

tanquam bonorum hominum om nium ſummus Dux, aſſiſtat: Rurſum alter campus in Babylonia: vbi ſe Lucifer, malorum, & aduerſariorum ducem exhibeat.

TErtium: ad gratiam petendã illud erit: ut poſcamus exploratas habere fraudes mali Ducis, inuocata ſimul diuina ope, ad eas vitandas: veri autem, optimiq; Imperatoris Chriſti, agnoſcere mores ingenuos, ac per gratiam imitari poſſe.

PVnctum primum eſt: imaginari corã oculis meis, apud cãpũ Babylonicũ, ducem impiorũ in cathedra ignea, et fumoſa ſedere, horribilẽ figura, vultuq; terribilẽ

SEcundum [37] aduertere eſt, quo modo cõuocatos dæmones innumeros per totum orbem ſpargit ad nocendum: nullis ciuitatibus, & locis, nullis perſonarum generibus, immunibus relictis.

TErtium, attendere cuiuſmodi concionem habeat, ad miniſtros ſuos, quos inſtigat, vt correptis, iniectiſq; laqueis, & cathenis, homines primum trahãt (quod ferè contingit) ad cupiditatem diuitiarum: vnde poſteà facilius in mundani honoris ambitionem, ac demum in ſuperbiæ barathrum deturbari queant.

Atq; ita tres ſunt præcipui tentationum gradus, in diuitijs, honoribus,

ribus, et ſuperbia fundati: ex qui bus in alia vitiorum genera omnia, præceps fit decurſus.

Similiter ex oppoſito, conſiderãdus eſt ſummus optimuſq; noſter Dux, & Imperator Chriſtus.

PVnctum primum erit: conſpicari Chriſtum in amæno campo iuxta Hieroſolymam, humili quidem conſtitutum loco, ſed valde ſpecioſum forma, & aſpectu ſummè amabilem.

SEcundum autem eſt: ſpeculari quo pacto ipſe mundi Dominus vniuerſi, electos Apoſtolos, diſcipulos, et miniſtros alios, per orbem mittat, qui omni hominum generi, ſtatui, & conditioni,

tionē, eo, qui ſequitur, modo, exercere; prout res ſubiecta, feret.

PVnctū primū erit, ſecundum imaginationē reſpicere perſonas omnes, & notatis, quæ circa eas occurrent, circumſtantijs, vtilitatem noſtram elicere.

SEcundū velut audiendo, quid loquātur, aut loqui eas deceat, omnia in vſum noſtrū attrahere.

TErtiū interiore quodā guſtu & olfactu ſentire, quāta ſit ſuauitas, & dulcedo animæ, diuinis donis, ac virtutibus imbutæ, iuxta rationem perſonæ quam cōſideramus, adaptādo nobis ea, quæ fructum aliquem adferre poßint.

Quar-

QVartũ, per internũ tactũ attrectare, ac deoſculari veſtimenta, loca, veſtigia cæteraq; perſonis talibus coniuncta, vnde fiat nobis deuotionis vel boni cuiuslibet ſpiritualis, maior acceſſio.

HVic erit contemplationi, per colloquium imponẽdus finis, ſicut prioribus, adiecto itidem Pater noſter.

Notanda inſuper, ſunt hęc quinque.

PRimum, quod tam in hac, quã in qualibet ſequente hebdomada, nullum debeo legere vel cogitare aliud myſterium, niſi quod eadem hora, aut die conſiderandum ſit, cum alioquin, vnum al

teri obturbet.

SEcundum: quòd primum de incarnatione Chriſti exercitium, ſit media nocte, proximum diluculo, tertium, circa horam Miſſæ. quartum, ſub veſperas, quintum, paulò ante cœnam: et eorum cuilibet, ſpatiũ impendetur vnius horæ. Id quod abhinc deinceps, vbique venit obſeruandum.

TErtium: quod ſi is, qui exercitatur, ſit ſenex, vel valetudinarius, vel per hebdomadã primã viribus attritus, præſtat eum aliquoties non ſurgere de nocte, ſed tres tantum contemplationes peragere, in aurora, circa Miſſæ tempus, et ante prãdium: ſuperaddita

dita circa veſperas vna repetitione, & ſenſuum applicatione, ante cœnam.

Quartum: quòd in hac hebdomada ſecunda, ex decem additionibus in prima traditis, variari debent ſecunda, ſexta, et ſeptima cum decima ex parte. In ſecunda quidē hoc mutatur, quod ſimul atq; excitor à ſomno, meditationem proximè inſtantem, debeo menti obijcere, ac deſideriū prouocare, cognoſcendi clariùs incarnati æterni Verbi, vt ipſi ſeruiam, & adhæreſcam tantò propenſius, quantò incredibiliorem erga me bonitatem eius perſpexero.

In ſexta vero: vt frequenti ver ſem memoria vitam Chriſti à tempore incarnationis ad locum vſque; ſiue myſterium, de quo in præſenti die, vel hora, ſum medi taturus.

In ſeptima: vt luce, vel obſcuritate, ſereno cælo, vel turbido delecter, quatenus ad ſcopum refert, deſideratæ rei, pertingendum.

In decima: vt ita me geram, ſicut exigere videtur myſterij cõ templandi genus: cum nonnulla ex myſterijs, pœnitentiam requirant, alia non item. Decem igitur additionibus vtendum erit circunſpectè.

QVintum eſt vltimò notandum: quòd in omnibus aliarum horarum (præterquam noctis mediæ, & auroræ) exercitijs, aſſumēdum erit aliquid, quod ſecundæ, et tertiæ additioni æquiualeat, hunc in modum: vbi primum in mentem veniet, adeſſe meditandi horam priuſquam accedam, proſpiciam eminus, quò ferar, & coram quò ſim appariturus, ac tranſcurſa obiter exercitij oblati parte, contemplationē ſtatim auſpicabor.

hebdomadæ, et ſubſequentiū duarum: vt aßequi, quod cupit, commodius valeat: accepta ſolummodo contemplatione vna in crepuſculo matutino, & altera circa Miſſæ tempus: quarum repetitionem faciat hora veſperarum, & ſub cœnam, quinque imaginationis, ſenſus, ſuper iiſdem exerceat.

DIe vero tertia meditandum occurret: quo pacto puer Ieſus apud Nazareth ſubditus erat parentibus: vt habetur pa. 204. Deinde, quomodo ab eis repertus fuerit in templo, pag. 205. Fient item duæ repetitiones, cum ſenſuum applicatione.

Prẹludium quoddam, circa conſiderationem ſtatuum, ſeu generum vitæ diuerſorum.

CVm ſupra propoſitũ fuerit exẽplũ Chriſti, de vitæ genere, quod in mãdatorum Dei obſeruatione conſiſtit, & primus ſeu communis ſtatus appellatur, nũc idem ipſe Dominus, dum parentibus ſuis fuiſſe ſubditus memoratur, formam videtur exhibere, alterius, ſeu ſecundi ſtatus, pendentis ab obedientia, & perfectionem Euangelicam afferentis: quando videlicet, in tem-

plum ſe contulit, patre adſcititio, & naturali Matre derelictis, vt æterni Patris obſequio vacaret. Quare opportunum hic erit, nos quoque illius vitam contemplantes veſtigare, & efflagitare proprium vitæ genus, in quo maieſtati ſuæ nos ſeruire malit;

Ad hoc igitur inquirendum, poſſumus introduci per ſequens proxime exercitium, ad Chriſti mentem attendentes, collatã cum oppoſita inimici. Diſcemus etiam exinde qua ſit nobis opus diſpoſitione, vt perfecti in eo euadamus ſtatu, quemcunque bonitas diuina eligendum nobis ſuggeſſerit.

Quarta die fiet meditatio de duob. vexillis: vno qui dē Ieſu Chriſti, optimi noſtri Imperatoris: altero vero Luciferi, hoſtis hominum capitaliſſimi.

ORatio præparatoria ſit ſecundum morem.

PRæludiū primū: erit hiſtorica quædā cōſideratio Chriſti, ex vna parte, et ex altera Luciferi. quorū uterq;, omnes hoïes ad ſe uocat, ſub vexillo ſuo cōgregādos.

SEcundum eſt ad conſtructionē loci: vt repræſentetur nobis cāpus āpliſſimus, circa hieroſolymā: in quo Dominus Ieſus Chriſtus,

tanquam bonorum hominum om nium ſummus Dux, aſſiſtat: Rurſum alter campus in Babylonia: vbi ſe Lucifer, malorum, & aduerſariorum ducem exhibeat.

TErtium: ad gratiam petendã illud erit: ut poſcamus exploratas habere fraudes mali Ducis, inuocata ſimul diuina ope, ad eas vitandas: veri autem, optimiq; Imperatoris Chriſti, agnoſcere mores ingenuos, ac per gratiam imitari poſſe.

PVnctum primum eſt: imaginari corã oculis meis, apud cãpũ Babylonicũ, ducem impiorũ in cathedra ignea, et fumoſa ſedere, horribilẽ figura, vultuq; terribilẽ

SEcundum aduertere eſt, quomodo cõuocatos dæmones innumeros per totum orbem ſpargit ad nocendum: nullis ciuitatibus, & locis, nullis perſonarum generibus, immunibus relictis.

TErtium, attendere cuiuſmodi concionem habeat, ad miniſtros ſuos, quos inſtigat, vt correptis, iniectiſq; laqueis, & cathenis, homines primum trahãt (quod ferè contingit) ad cupiditatem diuitiarum: vnde poſteà facilius in mundani honoris ambitionem, ac demum in ſuperbiæ barathrum deturbari queant.

Atq; ita tres ſunt præcipui tentationum gradus, in diuitijs, honoribus,

ribus, et ſuperbia fundati: ex quibus in alia vitiorum genera omnia, præceps fit decurſus.

Similiter ex oppoſito, conſiderãdus eſt ſummus optimuſq; noſter Dux, & Imperator Chriſtus.

PVnctum primum erit: conſpicari Chriſtum in amæno campo iuxta Hieroſolymam, humili quidem conſtitutum loco, ſed valde ſpecioſum forma, & aſpectu ſummè amabilem.

SEcundum autem eſt: ſpeculari quo pacto ipſe mundi Dominus vniuerſi, electos Apoſtolos, diſcipulos, et miniſtros alios, per orbem mittat, qui omni hominum generi, ſtatui, & conditio-

ni, doctrinam ſacram, ac ſaluti-feram impartiant.

T*Ertium, auſcultare cōcionē* Chriſti *exhortatoriam, ad ſeruos & amicos ſuos omnes, in opus tale deſtinatos, quæ eis præcipit: vt iuuare ſtudeant quemlibet: ac primo inducendum curent ad ſpiritualem affectū paupertatis: & inſuper (ſi diuini obſequij ratio et electio cæleſtis eò ferat) ad ſectandam actu ipſo verā paupertatem: deinde vt ad opprobrij, contemptuſque deſideriū alliciant, vnde humilitatis virtus enaſcitur. Et ita tres conſurgunt perfectionis gradus: videlicet, paupertas, abiectio ſui, atque humilis*

militas, quæ ex diametro diuitijs, honori, & ſuperbiæ opponuntur, ac virtutes omnes ſtatim introducunt.

Colloquium poſtea formādum erit, ad Virginem beatam, implorandaq́; eſt per eam à Filio gratia, vt recipi poſſim, & manere ſub vexillo eius: Idq; primum, per ſpiritualem tantùm paupertatem, aut etiam in rerum expoliatione ſitam (ſiquidem ad eam me vocare, atq; admittere dignabitur) deinde per abiectionem quoque, ſeu ignominiā, vt ipſum imiter vicinius, deprecādo tamen culpam aliorum, ne contemptus mei, tam in alicuius detrimentum,

tum, quàm in offenſā Dei cedat.

TErminabitur primum hoc colloquium, per Aue Maria.

SEcundū, colloquium ad Chriſtum hominem dirigitur, vt mihi à Patre impetret illud idē: ſubdeturque in fine oratio: Anima Chriſti.

TErtium ad Patrē, vt annuat petitioni, cum Pater noſter.

TRanſigetur hoc exercitium ſemel in media nocte, & altera vice ſub auroram.

Repetitiones vero duæ, circa matutini ſacri, atq; veſperarum tempus erunt faciendæ: additis in fine tribus colloquijs. Sequens vero exercitium fiet ante cœnam.

MEDI

Meditatio eodem quarto die facienda, de tribus hominum claſſibus, ſeu differentiis, vt potiſsimã partem amplectamur.

ORatio præparatoria, vt ſẽper antehac. Præludium primũ fiat, propoſitis vice hiſtoriæ, tribus hominũ claſsibus diſtinctis, quarum vnaquæq; decem millia ducatorum, alio, quàm diuini cultus & amoris ſtudio ſibi parauerit: nũc autẽ placatũ habere Deum, et ſalua fieri exoptet, ſublato vtcũq; noxio affectu rerũ, vt pote ſalutis impedimento.

1 Secun-

SEcundum eſt: loci cuiuſdam imaginaria conſtructio, in quo videam meipſum, coram Deo Sãctiſque omnibus, cum deſiderio aſtantem, atque perſeuerantẽ, quo nam pacto ipſi Deo placere queã potiſſimum.

TErtium eſt: optatæ rei petitio, nimirum gratiæ, per quã id eligam, quod & Deo acceptiſſimum, & mihi ſaluberrimũ futurum ſit.

PRima igitur claſſis optat quidem acquiſitæ rei exuere affectum, vt conciliari Deo poſsit: ſed media, debitaque adminicula, toto vitæ tempore non admouet.

SEcunda itidem affectum male ordinatum auferre cupit: ſed rem interim mordicus tenere, ac Deum potius trahere ad votum proprium, quàm relicto impedimento, per conducibiliorem ſtatũ ad illum tendere.

TErtia poſtremo affectum inſincerum volens abijcere, rẽ ipſam vel tollere, vel tenere æque parata eſt, prout ad diuinum cultum commodius fore, vel ex diuino inſtinctu, vel ex rationis dictamine animaduerterit: Ac, interim omnia relinquens integra, illud tantũ verſat, et inquirit; neç aliam admittit relinquendæ aut retinendæ rei acquiſitæ cauſam,

præter rationem ac deſideriū diui næ gloriæ: vt quàm maxima ſit.

COlloquia tria ſubſequentur, vt nuper facta ſunt de vexillis.

NOtandum adhæc: quod vbi affectum ſentimus pauperta ti perfectæ, quæ tum in ſpiritu, tū in rerum abdicatione ſubſiſtit, aduerſantem, & ad diuitias ma gis inclinantem: multum confert, ad eum elidēdum, petere ex Deo licet renitente carne, vt ad pau- pertatem eiuſmodi ſectandam nos eligat: ſeruabimus tamen interea deſiderij noſtri libertatem, qua li ceat conuenientiorem ſeruitio di uino, viam inuadere.

Quin-

Quinta die; ſequetur cõtemplatio de Domini trãſitu, à Nazareth ad Iordanẽ fluuium, deque eius baptiſmo. pag. 106.

I et tã media nocte, quàm primo mane. Bis præterea repetetur circa Miſſæ ac veſperarũ horã. Ante cœnã applicabuntur quinq; ſenſus. Ad hac quodlibet horũ quinq; exercitiorũ præcedet oratio præparatoria, cũ tribus præludijs, vt in ſuperioribus de incarnatione, et natiuitate traditũ eſt. Nec non adiectis tribus colloquijs, vt circa claſſes, vel iuxta id, quod ibi fuit ſubnotatũ.

EXamen autem particulare à prandio & cœna vſitatũ, fiet hic, & in ſequentibus, de erratis ac negligẽtijs, quæ circa proprias eius diei meditationes, & additiones contigerunt.

SExta deinceps die, contemplãdum ſe offert: quomodo Chriſtus Ieſus a flumine Iordanis petierit deſertum, ibique verſatus ſit. Seruata omnino exercitij diei quintæ, forma, pag. 206.

SEptima: Quomodo beatus Andreas, et alij ſucceſſiue Chriſtũ ſecuti ſunt, vt dicetur. pag. 207.

OCtaua: quõ ſermonem fecit Dominus in mõte, octo beatitudinis modos ediſſerẽs, pag. 210

Nona

NOna: quomodo nauigãtibus diſcipulis ſe oſtendit, ambulans ſuper aquas maris, pag. 212,

DEcima: quomodo in templo docuit, pag. 219.

VNdecima: de Lazari ſuſcitatione, pag. 217.

DVodecima: de geſtis in die palmarum, pag. 218.

Notanda hoc loco ſunt hæc tria.

PRimo: quòd in hac ſecũda hebdomada iuxta tẽporis facultatem, & vtilitatem perſonæ ſeſe exercentis, poßunt aliquot meditatiões vel adijci, vt de myſterijs viſitationis, paſtorum, circunciſionis, et trium Regum, vel ſubtrahi ex ſuprapoſitis: quippe, quæ

pro introductione tantum delineantur, ad formandam melius contemplationem.

SEcundo: quòd inchoanda eſt electionum diſcuſſio, à contemplatione diſceſſus Chriſti, ex Nazareth Iordanem verſus, vſque ad eam, quæ fit quinto die, ſimul comprehendendam.

TErtio: quòd antequàm electionũ materiam aggrediamur: vt ad capeſſendã germanã Chriſti doctrinam, affectũ noſtrũ diſponamus, apprime iuuat conſiderare, ac per diem totum reuoluere identidem, tres ſequentes modos humilitatis: nec non colloquia dicenda crebro agitare.

Pri-

PRimus humilitatis modus hic eſt, ad ſalutem neceſſarius: vt me penitus ſubdam diuinæ legi obſeruandæ: vtque ne mundi quidem totius oblato mihi dominio, vel extremo vitæ diſcrimine obiecto, tranſgrediar ex deliberato, mandatum vllum diuinum, aut humanum, quod quidem peccati mortalis vinculo nos obliget.

SEcundus maioris eſt perfectionis: vt fixo animo ad diuitias, paupertatem: honorem, ignominiam: breuitatem vitæ, ac longitudinem, æque ſim propenſus, vbi æqualis eſt diuinæ laudis, & ſalutis meæ occaſio. Vtque, nulla vel humanæ quantæcunque fœlicita-

citatis, vel propriæ mortis condi-tione propoſita; adducar vnquã, vt culpam, licet venialem tantũ, decernam admittere.

Tertius eſt modus humilitatis abſolutiſsimæ: vt priores duos iã adeptus, etiã ſi nullo ſuper-addito, laus Dei par foret, ad ma-iorem tamen imitationem Chri-ſti, eligam potius cum eo paupe-re, ſpreto, & illuſo, pauperiẽ, con-temptum, & inſipientiæ titulum amplecti: quàm opes, honores, & ſapientiæ æſtimationẽ. Porro ad gradum hunc humilitatis at-tingendum, magnum afferet com-pendium, triplicis colloquij præ-cedentis de uexillis vſus: per quòd

ſup-

ſuppliciter poſcamus (ſi diuinæ placeat benignitati) ad talẽ perduci electionem, ſiue maior, ſiue æqualis obſequij mei erga Deũ, et gloriæ diuinæ prouentus ſubſit.

Præludium ad electionem faciendam.

AD bene quippiam eligẽdum, noſtræ ſunt partes, vt oculo puro ac ſimplici ſpectemus, quorſum fuerimus creati: nimirum ad laudem Dei, et ſalutem noſtram: quapropter eligenda ſunt ea tantum, quæ conducunt ad dictum finem, cum vbique, fini medium, non medio finis habeat ſubordinari: vnde errant, qui vxorem ducere primitus, aut Eccleſiaſticum

munus, ſeu beneficium adipiſci ſta-tuunt, atque ita demum Deo po-ſtea inſeruire, vtentes præpoſte-re fine ac medio, nec ad Deum tē-dētes recta, ſed oblique ipſum, ad peruerſa vota ſua pertrahere cō-nantes. Atqui e contrario plane agendum eſt: propoſito primum diuino cultu tanquàm fine noſtro, & electo deinceps coniugio, vel ſacerdotio, cæteriſque rebus omni-bus, quatenus expedit, ad præfi-xum finem ordinatis. Idcirco ni-hil mouere nos debet, ad mediis quibuſuis vtendum, aut ſuperſe-dendum, niſi habita imprimis tā diuinæ laudis, quàm noſtræ ſalu-tis certa ratione.

In

Introductio, ad eligẽdarũ rerum notitiam, complectens quatuor puncta, & annotatiunculam vnam.

PRimum punctum eſt: quod res omnes, quæ ſub electionẽ cadunt, neceſſario bonæ eſſe debent, ex ſeipſis, aut certe non malæ, nec niſi conſonæ inſtitutis orthodoxæ Matris Eccleſiæ.

SEcundum: quòd genera duo rerum electioni quadrant: Nam quarundam electio immutabilis eſt, vt ordinis ſacerdotalis, & matrimonij: aliarum vero mutari poteſt: ſicut reddituum eccleſiaſticorum, vel ſecularium, quos recipi

&

munus, ſeu beneficium
tuunt, atque ita demun
ſtea inſeruire, vtentes
re fine ac medio, nec ad
dẽtes recta, ſed oblique
peruerſa vota ſua pert
nantes. Atqui e contr
agendum eſt: propoſit
diuino cultu tanquàm
& electo deinceps con
ſacerdotio, cæteriſque r
bus, quatenus expedi
xum finem ordinatis.
hil mouere nos debet,
quibuſuis vtendum, a
dendum, niſi habita i
diuinæ laudis, quàm n
tis certa ratione.

r pura et clara ſit,
o affectu, vel ſtu-
xta.
quòd, ſi quis debi-
& ordine, abſque
noq; affectu, quip
od mutari poßit,
let electionem ta
, vt in ea magis ac
, adniti debet.
autem eſt: quòd ſi
rum huiuſmodi mu
ta recte; atque ſim
: eam expedit cor
lus vberior, et Deo
ci poſſit.

De

De tempore triplici, ad electiones recte faciendas magis opportuno.

TEmpus primum erit: quando voluntatem diuina virtus ſic impellit, vt omnis dubitatio, imo etiam dubitandi facultas animæ ſublata ſit, quo minus ſequatur impulſionē talē: ſicut legimus beato Paulo, et Mathæo, et alijs nonnullis, vocāte Chriſto, accidiſſe.

SEcundum eſt: quoties ſatis clarum compertumq; ſit beneplacitum diuinum, docente id aliquo conſolationum, deſolationum, vel diuerſorum ſpirituum præuio experimento.

Tertiū

TErtiũ eſt: quando per animi tranquillitatẽ aliquis cõſiderato fine, ad quem conditus eſt (ad Dei gloriam ſcilicet & ſalutem ſuam) eligit certum vitæ genus, intra Eccleſiæ catholicæ limites conſtitutum, per quod ceu mediũ, commodius ſecuriuſque ad ſuum finem tendat.

Porro trãquillitas ea tũc noſcitur adeſſe, quotieſcunque anima nullis agitata varijs ſpiritibus, ſi res naturales ſuas libere exercet. Itaque, niſi primi, vel ſecundi tẽporis beneficio, electio contingat, ſupereſt ad tertium recurſus, duobus modis ſequentibus diſtinctũ.

Modus prior, ſanę, bo-
nęq; electionis faciendæ,
ſex conſtans punctis.

*PVnctum primum: erit profer-
re in medium rem deliberan-
dã, vt de officio, vel beneficio, ac-
ceptandum ne, an potius reijciẽdũ
ſit, et ita de cæteris rebus, quæ ad
mutabilem electionem ſpectant.*

*SEcundũ eſt: adducto ante ocu-
los, creationis meæ fine in hoc
conſiſterte, vt cum Dei laude ſal-
uus fiam: in neutram declinare
partem, amplectendæ vel repu-
diandæ rei controuerſæ: quin po-
tius velut in medio quodam in-
terſtitio, & æquilibrio ſubſiſtere
parato*

parato interim animo, vt in eam illico partem totus ferar, quam no uero diuinæ gloriæ, et ſaluti meæ fore aptiorem.

TErtiũ: obſecrare Dei clementiã, vt dignetur mẽtẽ inſtruere, et impellere voluntatem, quocunque potius mihi tendendũ ſit: adhibito nihilo ſecius, pio, fideliq́; intellectus mei raciocinio: per quod apprehenſa, et probata Dei voluntate, ad electionem ferar.

QVartum: perpendere quot tandem commoda, vel adminicula, mihi ad finem meum proſequendum accedent, ex tali officio, vel beneficio ſuſcepto: quot rurſum ex eodem incom-

 moda

moda & pericula impēdent. Præterea, quot per oppoſitum omiſſo illo, tam commoda & adminicula, quàm diſcrimina, & damna poſſim expectare.

QVintum: his præmiſſis, ratiocinari in vtranque partem: & iuxta ipſius rationis dictamen; ſepoſito carnis appetitu omni, electionem concludere.

SExtum: Electione facta ad orandum cito proſilire, & illā offerre Deo, perfecte demum, ſi ei placeat, recipiendam & ſtabiliendam.

Modus Poſterior bene eligẽdi, in regulas quatuor, & annotationẽ vnam diſtributus.

R*Egula prima: quòd cũ oporteat per affectũ, ex Dei amore cælitus infuſũ, fieri electionẽ, eligẽtẽ cõuenit perſentiſcere in ſeipſo, quòd quicquid affectionis (ſiue multũ ſiue modicũ ſit) erga rẽ electã tenet, ex ſolius Dei amore, & intuitu proficiſcatur.*

SEcunda: eſt conſiderare, ſi quis mihi vir amiciſsimus, cui nihil non perfectionis ineſſe cupiã, occurreret dubius ſuper electione

pro introductione tantum delineantur, ad formandam melius contemplationem.

SEcundo: quòd inchoanda eſt electionum diſcuſſio, à contemplatione diſceſſus Chriſti, ex Nazareth Iordanem verſus, vſque ad eam, quæ fit quinto die, ſimul comprehendendam.

TErtio: quòd antequàm electionū materiam aggrediamur: vt ad capeſſendā germanā Chriſti doctrinam, affectū noſtrū diſponamus, apprime iuuat conſiderare, ac per diem totum reuolue re identidem, tres ſequentes modos humilitatis: nec non colloquia dicenda crebro agitare.

Pri-

PRimus humilitatis modus hic eſt, ad ſalutem neceſſarius: vt me penitus ſubdam diuinæ legi obſeruandæ: vtque ne mundi quidem totius oblato mihi dominio, vel extremo vitæ diſcrimine obiecto, tranſgrediar ex deliberato, mandatum vllum diuinum, aut humanum, quod quidem peccati mortalis vinculo nos obliget.

SEcundus maioris eſt perfectionis: vt fixo animo ad diuitias, paupertatem: honorem, ignominiam: breuitatem vitæ, ac longitudinem, æque ſim propenſus, vbi æqualis eſt diuinæ laudis, & ſalutis meæ occaſio. Vtque, nulla, vel humanæ quantæcunque fœli-

citatis, vel propriæ mortis condi- tione propoſita; adducar vnquã, vt culpam, licet venialem tantũ, decernam admittere.

Tertius eſt modus humilitatis abſolutiſſimæ: vt priores duos iã adeptus, etiã ſi nullo ſuperaddito, laus Dei par foret, ad maiorem tamen imitationem Chriſti, eligam potius cum eo pauperē; ſpreto, & illuſo, pauperiē, contemptum, & inſipientiæ titulum amplecti: quàm opes, honores, & ſapientiæ æſtimationē. Porro ad gradum hunc humilitatis attingendum, magnum afferet compendium, triplicis colloquij præcedentis de uexillis vſus: per quòd

ſup-

ſuppliciter poſcamus (ſi diuinæ placeat benignitati) ad talẽ perduci electionem, ſiue maior, ſiue æqualis obſequij mei erga Deũ, et gloriæ diuinæ prouentus ſubſit.

Præludium ad electionem faciendam.

AD *bene quippiam eligẽdum, noſtræ ſunt partes, vt oculo puro ac ſimplici ſpectemus, quorſum fuerimus creati: nimirum ad laudem Dei, et ſalutem noſtram: qua propter eligenda ſunt ea tantum, quæ conducunt ad dictum finem, cum vbique, fini medium, non medio finis habeat ſubordinari: vnde errant, qui vxorem ducere primitus, aut Eccleſiaſticum*

munus, ſeu beneficium adipiſci ſta
tuunt, atque ita demum Deo po-
ſtea inſeruire, vtentes præpoſte-
re fine ac medio, nec ad Deum tē
dētes recta, ſed oblique ipſum, ad
peruerſa vota ſua pertrahere co
nantes. Atqui e contrario plane
agendum eſt: propoſito primum
diuino cultu tanquàm fine noſtro,
& electo deinceps coniugio, vel
ſacerdotio, cæteriſque rebus omni-
bus, quatenus expedit, ad præfi
xum finem ordinatis. Idcirco ni
hil mouere nos debet, ad mediis
quibuſuis vtendum, aut ſuperſe-
dendum, niſi habita imprimis tā
diuinæ laudis, quàm noſtræ ſalu
tis certa ratione.

In

Introductio, ad eligēdarū rerum notitiam, complectens quatuor puncta, & annotatiunculam vnam.

PRimum punctum eſt: quod res omnes, quæ ſub electionē cadunt, neceſſario bonæ eſſe debent, ex ſeipſis, aut certe non malæ, nec niſi conſonæ inſtitutis orthodoxæ Matris Eccleſiæ.

SEcundum: quòd genera duo rerum electioni quadrant: Nam quarundam electio immutabilis eſt, vt ordinis ſacerdotalis, & matrimonij: aliarum vero mutari poteſt: ſicut reddituum eccleſiaſticorum, vel ſecularium, quos recipi

&

& relinqui ex cauſa, fas eſt.

TErtium, quòd circa ea, de quibus facta iam ſit electio immutabilis, nihil ſupereſt eligendum. Sed aduertendum eſt, quòd ſi quis improuide, nec ſine obliquis affectionibus aliquid elegerit, quòd non liceat retractare, reliquum eſt, vbi eum cœperit pœnitere facti, electionis damnum probitate vitæ, & operum ſolertia penſare: reſilire autem nullo pacto decet: quãuis electio iſtiuſmodi non videatur uocatio diuina eſſe, vt pote obliqua, atque inconſulta: qua in re non pauci errant, electionem malam, & obliquam pro diuina vocatione reputantes:

cum hæc ſemper pura et clara ſit, non carnali vllo affectu, vel ſtudio peruerſo mixta.

Q*Vartum: quòd, ſi quis debito modo & ordine, abſque carnali mundanoq́; affectu, quippiam elegit, quod mutari poßit, non eſt cur violet electionem talem: ſed potius, vt in ea magis ac magis proficiat, adniti debet.*

N*Otandum autem eſt: quòd ſi electio rerum huiuſmodi mutabilium, non ita recte, atque ſincere proceſſerit: eam expedit corrigere, vt fructus vberior, et Deo gratior produci poſſit.*

De tempore triplici, ad electiones recte faciendas magis opportuno.

TEmpus primum erit: quando voluntatem diuina virtus ſic impellit, vt omnis dubitatio, imo etiam dubitandi facultas animæ ſublata ſit, quo minus ſequatur impulſionẽ talẽ: ſicut legimus beato Paulo, et Mathæo, et alijs nonnullis, vocãte Chriſto, accidiſſe.

SEcundum eſt: quoties ſatis clarum compertumq; ſit beneplacitum diuinum, docente id aliquo conſolationum, deſolationum, vel diuerſorum ſpirituum praxiuo experimento.

Tertiũ

TErtiū eſt: quando per animi tranquillitatē aliquis cōſiderato fine, ad quem conditus eſt (ad Dei gloriam ſcilicet & ſalutem ſuam) eligit certum vitæ genus, intra Eccleſiæ catholicæ limites conſtitutum, per quod ceu mediū, commodius ſecuriuſque ad ſuum finem tendat.

Porro trāquillitas eà tūc noſcitur adeſſe, quotieſcunque anima nullis agitata varijs ſpiritibus, vires naturales ſuas libere exercet. Itaque, niſi primi, vel ſecundi tēporis beneficio, electio contingat, ſupereſt ad tertium recurſus, duobus modis ſequentibus diſtinctū.

Modus prior, ſanę, bo-
nęq; electionis faciendæ, ſex conſtans punctis.

PVnctum primum: erit proferre in medium rem deliberandā, vt de officio, vel beneficio, acceptandum ne, an potius reijciēdū ſit, et ita de cæteris rebus, quæ ad mutabilem electionem ſpectant.

SEcundū eſt: adducto ante oculos, creationis meæ fine in hoc conſiſterte, vt cum Dei laude ſaluus fiam: in neutram declinare partem, amplectendæ vel repudiandæ rei controuerſæ: quin potius velut in medio quodam interſtitio, & æquilibrio ſubſiſtere

parato

parato interim animo, vt in eam illico partem totus ferar, quam no uero diuinæ gloriæ, et ſaluti meæ fore aptiorem.

TErtiũ: obſecrare Dei clementiã, vt dignetur mẽtẽ inſtruere, et impellere voluntatem, quocunque potius mihi tendendũ ſit: adhibito nihilo ſecius, pio, fideliq́; intellectus mei ratiocimo: per quod apprehenſa, et probata Dei voluntate, ad electionem ferar.

QVartum: perpendere quot tandem commoda, vel adminicula, mihi ad finem meum proſequendum accedent, ex tali officio, vel beneficio ſuſcepto: quot rurſum ex eodem incom-

moda & pericula impēdent. Præterea, quot per oppoſitum omiſſo illo, tam commoda & adminicula, quàm diſcrimina, & damna poſſim expectare.

QVintum: his præmiſſis, ratiocinari in vtranque partem: & iuxta ipſius rationis dictamen; ſepoſitó carnis appetitu omni, electionem concludere.

SExtum: Electione facta ad orandum cito proſilire, & illā offerre Deo, perfecte demum, ſi ei placeat, recipiendam & ſtabiliendam.

Modus

Modus Poſterior bene eli-gēdi, in regulas quatuor, & annotationē vnam di-ſtributus.

R*Egula prima: quòd cū oporteat per affectū, ex Dei amore cælitus infuſū, fieri electionē, eligētē cōuenit perſentiſcere in ſeipſo, quòd quicquid affectionis (ſiue multū ſiue modicū ſit) erga rē electā tenet, ex ſolius Dei amore, & intuitu proficiſcatur.*

S*Ecunda: eſt conſiderare, ſi quis mihi vir amiciſsimus, cui nihil non perfectionis ineſſe cupiā, occurreret dubius ſuper electione*

huiuſmodi, quidnam ego illi decer-
nēdū maxime, eſſem conſulturus:
Quo animaduerſo, agendum &
mihi ducam, vt ſuaderem alteri.

TErtia: mecum inſuper repu-
tare, ſi mors ingrueret, quem
me mallem obſeruaſſe modum, in
præſenti deliberatione. Iuxta hūc
igitur, eligendum nunc eſſe facile
intelligam.

QVarta: proſpicere nō minus,
quando pro tribunali ſiſtar
iudicandus, quo me conſilio hac
in re vſum eſſe vellem: Quo agni-
to nunc vtar, vt eo tempore ma-
gis ſim ſecurus.

ADnotandum eſt Poſtremo:
quòd hiſce regulis quatuor,
propter

propter ſalutẽ meã, et animi quietẽ, accurate ſeruatis, debeo iuxta vltimũ punctũ modi præcedẽtis, electionem ipſam diffinire, & offerre Deo comprobandam.

De emendatione, ſeu reformatione, circa uitæ ſtatum cuiuis faciẽda.

IN primis illud eſt aduertendũ: quòd ſi quis vel matrimonio, vel officio dignitatis eccleſiaſticæ ſit adſtrictus (de temporalium vero bonorum quãtitate, magna an parua ſit non refert) vnde ipſi non vacet, aut parum libeat circa mutabilium rerum electiones verſari: operæpretium eſt, earum loco methodum ei tradi, ſeu formulam aliquam, ex qua vitam ſuam, &

ſtatum proprium poſſit emẽdare.

DEbet igitur, quiſquis eiuſmodi conditionem ſortitus eſt, vt finem creationis, & vitæ ſuæ recte ſtatuat, ac ſequatur per exercitia ſupra dicta, & electionum modos attendere, atque ruminando ſedulo colligere, quàm amplã domum & familiam, æquum ſit ſe habere: quibus eam modis tractare, & adminiſtrare cõueniat: quibus inſtruere verbis, et exemplis: quantum præterea de poſſeſſis facultatibus ſumptum facere liceat, in vſus proprios, ſiue domeſticos: quid rurſum pauperibus erogare, vel impendere pijs operibus deceat: nihil affectando aliud,

nec quærendo, niſi quod honorem Dei et ſalutem ſuā præſtet. Hoc enim vnuſquiſque perſuaſum habeat, tantum ſe in ſtudijs ſpiritualibus promoturum eſſe, quantum ab amore ſui ipſius, & commodi proprij affectione, ſeſe abſtraxerit.

TERTIA HEBDOMADA.

Prima contemplatio fit media nocte & continet orationem præparatoriā, tria prędia, ſex puncta, cum uno colloquio.

ORatio præparatoria eadem, quæ ſemper. Præludium primū ſumitur ex hiſto-

ria: Quomodo Chriſtus a Bethania, miſit Hieroſolymam diſcipulos duos, ad parandam cœnã, quò & ipſe cum reliquis deinde profectus eſt: Ibique, poſt agni Paſchalis eſum, & peractam cœnã, pedes lauit omnibus, & ſacroſanctum corpus, ac ſanguinem ſuum largitus eſt. Poſtremo, ſermonem ad eos habuit, poſt diſceſſum Iudæ, ipſum venditurі.

SEcundum, ex cõpoſitione loci, conſiderando dictum iter aſperum, aut lene, breue, aut longum, cum cæteris, quæ ineſſe poterant, circunſtantijs: Deinceps conſpicãdo locum cœnæ amplum, vel anguſtum, vilem, vel ornatum, &

conſimilia.

TErtium: ex optatæ rei petitione: ſcilicet doloris, indignationis, & confuſionis: eò quòd ob peccata mea, ſummus omnium Dominus, tantis ſe tormentis ita obijciat.

PVnctum primum: erit reſpicere cœnantes, & aliquid in vſum meum adducere.

SEcundum: eoſdem audire, quid loquantur, & fructum inde decerpere.

TErtium: attẽdere, quid agãt & per omnia proficere.

QVartum: aduertere, quid iã inde Chriſtus pati appetat, & incipiat, iuxta hiſtoriam:

vnde

vnde incipiam & ipſe, dolorem, mœſtitiam, & fletum mihi excitare: meque affligam ſimiliter in ſubſequentibus.

QVintum: meditari, quo ſe pacto abſcondens Chriſti Diuinitas, aduerſarios ſuos, cum valeat, non perdat: ſed pœnas adeo crudeles, pati ſinat Humanitatē.

SExtum: cogitare, cum talia ſerat pro peccatis meis quid agere debeam, aut pati eius cauſa.

COlloquium ad Chriſtū fiet, terminandum cum Pater noſter.

IN colloquijs eſt notandum (vt ſupra ex parte iā expoſuimus) quod agere conuenit, & aliquid petere,

petere, iuxta præſentis rei rationem: videlicet, prout ſentio in me conſolationem uel perturbationẽ: prout virtutem vnam, vel alterã expeto: prout in hanc, vel illã partem de me ſtatuere intendo: prout etiam de re, quam contemplor, triſtari volo, vel lætari. Denique poſtulandum erit illud, quod circa rem certam aliquam, maxime deſidero: & vnum duntaxat colloquium poterit cõfici ad Chriſtũ Dominum: vel triplex, ſi deuotio inſtiget, nempe ad Matrem, Filiũ, & patrem: ſicut traditum eſt in contemplatione ſecũdæ hebdomadæ, de tribus claſſibus, cum ſequente illic annotatione.

Secun-

Secunda contemplatio in aurora, de rebus à Chriſto poſt cœnam, & in horto geſtis.

ORatio præparatoria conſueta ſemper.

PRæludium primum: eſt iuxta hiſtoriam: Quomodo Ieſus Chriſtus, vna cum vndecim ſuis apoſtolis, deſcēdit ex mōte Syon, vbi fuerant cœnati, & tranſiens per vallem Ioſaphat, relictis ibi ex illis, octo, alijs vero tribus, in horti parte, ſeorſum ipſe digrediēs, orauit, ad ſudorem vſq; ſanguineum, iterata iam ter eadem ad Patrem ſuum oratione: Poſtea

ex G

excitis diſcipulis à ſomno: proſtratis ad ſolā vocem cū Iuda, per oſculum prodente, aduerſarÿs: reſtituta deinceps, quam amputauerat Petrus, Malchi auricula: comprehenſus tandem eſt, quaſi nefarius, aut latro quiſpiam, & per vallem illam, ad Annæ domum primo tractus.

SEcundum eſt: pro conſtruendo loco, viam intueri decliuē, planam, & arduam: Item hortum certa magnitudine, figura, et habitudine depingendum.

TErtium: pro voti conſecutiōne, poſcere mœrorem, planctum, anxietatem, & cæteras id genus pœnas interiores, vt Chri-

ſtō

ſto, patienti pro me compatiar.

Notāda ſimul hęc quatuor

PRimum: quòd poſt præparatoriam orationem, cum tribus præludijs, ſecundi huius exercitij, eodem modo & ordine procedendum eſt per puncta, & per colloquium, vt in præcedente, de cœna peractum eſt. Adyciendæ quoque erunt circa Miſsæ, & veſperarum tempus, duæ repetitiones ſuper vna, & altera dicta cõtemplatione: Ante cœnam vero, applicabuntur quinque ſenſus, præmiſſa vbique oratione præparatoria, cum tribus præludijs, oblatæ materiæ congruentibus, quemadmodum in hebdomada ſecũda,

ſatis

ſatis deſcriptum eſt.

SEcundum: quòd habita ætatis, complexionis corporalis, ac diſpoſitionis totius ratione, vel quinque, vel pauciora exercitia, diebus ſingulis implebuntur.

TErtium: quòd in hac tertia hebdomada, mutandæ ſunt ex parte, additio ſecunda et ſexta, ſiquidem (quòd ad ſecundam ſpectat) vbi fuero experrectus præcogitans quò tendam, & inſtantem contemplationem paululum delibās, interim dū ſurgo, & accingor, adnitar ſimul ad triſtitiā, & dolorē, de tot, ac tātis Chriſti pœnis, meipſum acriter incitare. Quoad ſextam vero, ſuffugiam

potius, quàm quæram, aut admittam, iucundas cogitationes, licet alioqui vtiles & ſanctas: vt ſunt de reſurrectione Chriſti, & gloria. Pro quibus in meditanda eius paſſione, angores ac pœnas hauriam, ex frequenti eorum recordatione, quæ ab hora ſuæ natiuitatis, ad exitum vſque vitæ huius, ipſe perpeſſus eſt.

QVartum: quòd examen particulare, circa tam exercitiorum, quàm additionum functionem, fiet ad eundem modum, vt in hebdomada præcedente.

IN ſecunda autem die, cõtemplatio alia ſuccedet, noctu tranſigenda, de geſtis in domo Annæ,

vt

vt narratur, pa. 122. Sub aurorā vero, de ſecutis rebus in domo Caiphæ, pa. 223. Deinde repetitiões & vſus ſenſuum, velut prius.

IN tertia die: contemplabimur per noctem mediam: quomodo ductus eſt ad Pilatum Chriſtus: & quid ibi actum, vt dicetur pag. 224 Diluculo vero, de ijs quæ geſta ſunt, tranſmiſſo Chriſto ad Herodem, pa. 225. Subdetur repetitionum, & ſenſuum conſuetus vſus.

DIe quarta: meditatio nocturna percurret hiſtoriam de reditu ab Herode, pag. eadē vſq; ad mediam partem myſteriorū, quæ apud Pilatum ſecuta ſunt:

reliquam vero partem circa lucẽ primam proſequemur. de repetitionibus quoque, & ſenſibus, pro conſuetudine ſit agendum.

DIe quinta, ſub noctis mediũ: de progreſſu ipſo paſſionis contẽplabimur, à ſententia Pilati

* vſque ad crucifixionem, pa. 226 Sub auroram deinceps, ab eleuatione crucis, ad Chriſti vſque expirationem, de quibus, pag. 227. Repetitiones, & ſenſuum exercitatio, vt ſupra.

DIe ſexta noctu: quomodo mortuus Dominus, ſublatus de cruce, et ad monumentum delatus eſt, pa. 228. Primo mane:

* ex quo ſepultus fuit, p. ea: donec

Beata

Beata Virgo in domum aliquam ſe recepit.

DIe ſeptima: inter noctu et mane paſsionem totam reuoluemus. Poſtea repetitionũ, & ſenſuum vice, per diẽ totum conſiderabimus, quàm licebit frequentiſſime: quo pacto ſanctiſſimũ Ieſu Chriſti corpus, remanſerit ab anima ſeiunctum: & vbinam, aut quomodo ſepultũ. item quæ fuerit beatæ Mariæ Matris *ſolitudo, deſolatio qualis, & quanta afflictio. Quàm acerbus quoque diſcipulorum mœror extiterit.*

SVbnotandum eſt: quod ſi cui libeat, meditãdæ Chriſti paſſioni, diutius inſtare, cõtẽplationes

ſingulas, debet abſoluere cum pau-cioribus myſterijs: Ita, vt prima, ſolũ comprehendat cœnam: Secunda, lotionem pedum: Tertia, Euchariſtiæ ſanctæ inſtitutionem: Quarta, ſermonem ibi ſubſecutũ: & ſic in cæteris agendum.

AD hæc, traiecta tota paſſione, licebit, proximo poſt die iterare eius dimidium, atque reliquum poſtridie: perendie rurſus totam ſimul.

E contrario vero, ſi quis malit tempus ſuccidere: contẽpletur de cœna domini per noctem: de horto, in aurora: de Annæ domo circa Miſſam: ſub veſperas de domo Caiphæ: de prætorio Pilati, ante

cœnam:

cœnam: & ita pergendo, per dies ſingulos, diuerſa exercitia quinque implebuntur: vt pote repetitionum, ac ſenſuum, vſu prætermiſſo. Tranſcurſa vero paſſione, operæpretium fuerit, eandem ſimul totam, die vnico reuoluere, ſiue in vnum tantum exercitium cõgeſtam, ſiue diſtributam in plura: prout ſibi fore conducibilius ille cenſuerit.

Regulæ aliquot, ad victum recte temperandum.

P*Rima eſt: quòd à pane minus abſtinendum ſit, quàm à reliquis alimentis: cum neque gulã*

 adeo

adeo irritet, nec tentationi æque obnoxios nos reddat.

SEcunda: quòd circa potum attendẽda ſit magis abſtinẽtia, quàm circa panem: caute obſeruando, quæ proſit menſura potus, vt ſumatur ſemper: quæ rurſum noceat, vt tollatur.

TErtia: quòd circa pulmenta, & edulia potiſſimum, abſtinentiæ ratio verſetur: cũ per illa, tum appetitui ad peccandum, tum inimico ad tentandũ, maior ſubminiſtretur occaſio: Temperanda ſunt igitur, vitandi exceſſus cauſa, quòd fit dupliciter, dum vel cibis großioribus veſcimur, atque aßueſcimus, vel dum parce

delicatis vtimur.

*Q*VARTA eſt: quòd quanto plus de conueniẽte victu ſibi quis ademerit (vitato interim valetudinis aduerſæ graui periculo) tanto celerius menſuram cibi ac potus iuſtam reperiet: Tum quia, hoc modo melius ſe diſponens, & obnixius tendens ad perfectionẽ, ſentiet interdum quoſdam cognitionis internæ radios, & conſolatorios motus ſibi cælitus immiſſos, ex quibus facile poterit rationem victus commodiorem diſcernere: tum quoniam, ſi quis, ita abſtinendo, ſe deprehenderit viribus imbecilliorem eſſe, quam vt exercitia ipſa ſpiritualia, per-

ugere commode valeat, ſic facile aduertet, quàm mēſuram victus, naturæ neceßitas requirat.

QVinta: quòd expedit inter comedendum imaginari, quaſi videamus Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum veſcentem cū ſuis diſcipulis, obſeruando quem teneat edendi, bibendi, reſpicien- di, & loquendi modum, eumque ad imitandum nobis proponendo: Vſu veniet enim, vt occupato magis intellectu circa meditationem talem, quam circa corporalem cibum, diſcamus facilius victum moderari.

SExta: quòd gratia varietatis, aliæ adhiberi poſſunt medita- tiones

tiones inter veſcendum, vt ſunt: de Sanctorum vita: de pia quapiam doctrina: vel de aliquo ſpirituali negotio agẽdo, vnde, ſic abſtracta mente, cibus ipſe, & veſcẽdi delectatio, parum ſentiatur.

SEptima: quòd cauẽdum ſit præcipue: ne ſuper ſumendos cibos, animus quodammodo totus effundatur, & ne auide veſcamur, aut feſtine: ſed appetitui ſemper dominantes, tum menſuram victus, tum ſumendi modum vna temperemus.

OCtaua eſt: quòd plurimum conducit, ad tollendam cibi, potuſque immoderantiam, ſi ante prandium aut cœnam, & qua-

cunq;

cunq; hora nulla eſuries ſentitur, præuia deliberatione, victũ proxime ſumendùm, diffiniamus ad menſuram certam, quam deinde nulla vel propria auiditate, vel inſtigatione inimici, vnquàm excedamus: ſed potius vincendæ vtriuſque cauſa, de illa nonnihil etiam ſubducamus.

QVARTA HEBDOMADA.

Contemplatio Prima, quomodo Ieſus Dominus, poſt reſurrectionem apparuit ſanctæ Matri ſuæ: ut habetur infra, pag. 229.

Oratio præparatoria iuxta morem.

Præludium primũ accipitur ab hiſtoria.

ria. Quomodo poſtquam expira uit Dominus in cruce, ſepulto cor pore, ſed Diuinitate ſẽper ſociato, ipſe in anima, Diuinitati quoq; continue vnita, deſcendit ad infe ros, ereptiſque inde iuſtorum ani mabus, rediens ad ſepulchrũ, cor pus cum anima denuo vniuit, ac reſurgens, demũ apparuit Beatæ Virgini Matri ſuæ viuus, vt pie, ac veriſimiliter credendum eſt.

SEcundum: pro conſtructione loci, ſpeculandum accipiet ſe- pulchri ſitum, & Beatæ Virgi nis domicilium, cuius formã par tes, & reliquam diſpoſitionem, vt cellulam, & oratorium, ſigil latim perſcrutabimur.

Ter

TErtium: continebit gratiam petendam, vt ſcilicet immenſum Chriſti ac Matris gaudium, participemus.

PVnctum primum, ſecundũ, ac tertium, eadem hic erunt, quæ ſupra in cõtemplatione cœnæ fuerunt expoſita, ideſt conſiderare perſonas, verba, opera.

QVartum vero: erit animaduertere, quomodo Chriſti Diuinitas, paſſionis et mortis tẽpore abſcondita, palam ſe faciat in reſurrectione, ac tot miraculis deinceps, eluceſcat.

QVintũ: æſtimare quàm prõpto copioſoque functus ſit Dominus, conſolãdi ſuos, officio: adhi-

adhibita conſolationis, quæ ab amiciſsimo quopiam præſtari poteſt, ſimilitudine.

COlloquio vno, vel pluribus, iuxta materiam faciendis, terminetur contemplatio, cum Pater noſter.

NOtandum porro: quòd in ſequentibus contemplationibus ſeu exercitijs, recẽſenda erũt per ordinem, myſteria omnia reſurrectionis, aſcenſioniſque, & quæ ſũt intermedia, ſeruatis vbiq; iiſdem formulis, & modis: ſicuti per totam illam, hebdomadã factum eſt, in qua paſſionis myſteria contemplati ſumus: & iuxta modum ac exemplum primæ

huius de reſurrectione Domini, meditationis, formandæ ſunt ſequentes omnes, atq; regulandæ, tã in præludijs (niſi quòd hæc rebus ſunt accommodanda) quàm in pũctis quinq;, & additionibus ſingulis. Pari etiã ratione circa repetitiones, et ſenſuum operationes; nec non in augendo, minuendoue exercitiorum, ſecundũ myſteria, numero, dirigi poterimus ſicut in prædicta, meditandæ Chriſti paſſionis hebdomada fuimus edocti.

SEcundo notandum eſt: conuenire magis quartæ huic hebdomadæ, quàm præcedentibus, vt quatuor duntaxat fiãt exercitia. Primum poſtquam mane ſurreximus.

ximus. Secundum, circa Miſſæ tẽpus, vel paulo ante prãdiũ, prioris repetitionis loco. Tertium, hora veſperarum, pro ſecunda repetitione. Quartum, ante cœnam admotis ſenſuũ officijs, ad imprimendas fortius animæ cõtemplationes tres, eo die factas ſignatis obiter, & penitius tractatis partibus, ſeu locis illis, in quibus motus animi efficaciores, maioremque guſtum ſpiritualem ſenſerimus.

TErtio: quòd quamuis ei, qui exercitatur, certus præſcribatur numerus punctorum, putà ternarius, aut quinarius, liberum tamen ipſi erit in plura vel pau-

ciora puncta redigere contemplá-tionem, prout commodius ſe habe re expertus fuerit. Qua in re ma-gnopere iuuabit, ante ingreſſum exercitij tractanda puncta cōmi-niſci, & numero certo præfinire.

QVarto deniq; notandum eſt: quòd per quartam hanc heb-domadam, variari debent ſecūda, ſexta, ſeptima, & decima additio nes. In ſecunda quidē: vt dū euigi lo, repente mihi ponam ob oculos, ſtatutam contemplationem, & de gaudio Domini, cū ſuis, ſtudeā et ipſe exhilareſcere. In ſexta vero vt memoriæ meæ obijciā ea, quæ lætitiam ſpiritualem cient, vt co-gitatio de gloria. In ſeptima: vt

lucis

lucis & cœli vtar commoditate, quæ ſeſe offeret: puta per tempus vernum; herbarum virentium et florũ aſpectu aut aprici loci amœnitate: per hyemẽ vero ſolis, vel ignis opportuno calore: & ita de cæteris corporis atque animi oblectatiõibus cõgruis: per quas Creatori & Redemptori meo, congaudere queã. In decima: vt loco pœnitentiæ, temperantia et mediocritate victus contẽtus ſim: niſi quo tempore ieiunium, vel abſtinentiã Eccleſia indixit: cuius præceptis ſemper obtemperandum eſt: niſi iuſtum adſit impedimentum.

Cōtēplatio, ad amorē ſpiritualē in nobis excitādū.

IN primis duo notanda ſunt: Primum, quod amor ipſe ab operibus magis, quàm à verbis pendet. Secundum: quòd conſiſtit amor in mutua facultatum, rerū & operum communicatione, puta ſcientiæ diuitiarum, honoris, & boni cuiuſcunque.

Oratio præmittitur ex more.

PRæludiū primū eſt: vt corā Domino Angelis Sāctiſq; omnibus, mihi propitijs ſtare me videā.

SEcundum: vt gratiam Dei efflagitem, per quam beneficio-

rum eius, in me collatorum magnitudinem perſpiciens, ad amorem, cultum, & ſeruitium ipſius, totum me impendam.

PVnctum primũ ſit: reuocare in memoriã beneficia creationis, ac redemptionis: dona itidem particularia, ſeu priuata enumerare: & cum intimo affectu perpendere, quantum mea cauſa benigniſſimus Dominus egerit, atq; pertulerit; quantum mihi elargitus ſit, de theſauris ſuis quodq;, iuxta diuinum ſuum decretum, & beneplacitum, ſeipſum mihi, quantum poteſt, donare velit. Quibus optime inſpectis, vertar ad meipſum, & diſquiram me-

cum quæ meæ ſint partes et quid æquum iuſtumque ſit, vt diuinæ offeram, & exhibeam maieſtati: haud ſane dubiũ quin mea omnia offerre debeam, ac meipſum, cum ſummo affectu, & verbis huiuſcemodi, vel ſimilibus.

SVſcipe Domine vniuerſam meam libertatem. Accipe memoriã, intellectum, atque voluntatẽ omnem. Quicquid habeo, vel poſſideo, mihi largitus es: id tibi totum reſtituo, ac tuæ prorſus volũtati trado gubernãdum. Amorẽ tui ſolum, cum gratia tua, mihi dones: & diues ſum ſatis: nec aliud quicquam vltra poſco.

Secun

SEcundũ erit ſpeculari Deum, in ſingulis exiſtẽtem creaturis ſuis: & elementis quidem dantẽ, vt ſint: plantis vero, vt per vegetationem quoque viuant: animalibus inſuper, vt ſentiant: hominibus poſtremo, vt ſimul etiam intelligant. Inter quos accepi et ipſe, vniuerſa hæc beneficia, eſſe, viuere, ſentire, ac intelligere, meq; templum quoddam ſuum efficere voluit, ad imaginem ſuam & ſimilitudinem creatum. Ex quorũ omnium admiratione, reflexus in meipſum, agam vt in primo puncto, vel melius ſi quid occurrerit: id quod in punctis etiam ſequentibus, erit factitandum.

 Ter-

TErtium eſt: conſiderare eundem Deum, ac Dominum, propter me, in creaturis ſuis operantem, & laborantem quodammodo: quatenus dat ipſis, conſeruatque idquod ſunt, habent, poſſunt, atque agunt: Quæ omnia, vt ſupra, in mei conſiderationem reflectenda erunt.

QVartum: proſpicere quo pacto munera, & bona omnia cælitus deſcendunt, vt ſunt potentia, iuſtitia, bonitas, ſcientia, & alia quælibet humana perfectio, terminis quibuſdam certis circūſcripta: quæ ab infinito illo totius boni theſauro, ſicut lumen à ſole, & ex fonte aqua, deriuantur.

Ad

Addēda ſupereſt reflexio prædicta, in mei circunſpectionem.

COlloquium etiam in fine fiet, terminandum cum Pater noſter.

Modi tres orandi.

PRimus orandi modus, deducēdus eſt ex mandatis, ex peccatis ſeptem mortalibus, ex tribus animæ potentijs, & ex quinque ſenſibus conſideratis: vnde non tam habet orationis formam, quàm exercitij cuiuſdam ſpiritualis: per quod & anima iuuatur, et oratio Deo redditur acceptior. Prius itaq; quàm

hoc orem modo, iuxta illud, quod tertiæ additioni æquipollet, ſedebo, vel deambulabo pauliſper (prout ad animæ quietem facere videro) penſitans apud me, quò mihi accedendum ſit, & quid faciendum. Hoc idem additionis genus ad omnem orandi modum præmitti debet.

ORatio præparatoria, gratiæ contineat poſtulationem: vt mihi detur agnoſcere, quicquid deliquero, aduerſus decalogi præcepta: meque in poſterum emendare, intellectis illis exactius: & (vt par eſt) ad Dei gloriam & ſalutem meã ſolito cautius obſeruatis.

Pri-

PRimo ergo, mandatum, quodli bet, ordine diſcutiam, attendens, quo pacto ſeruauerim illud, aut violauerim: deque ſuccurrentibus in memoriam delictis, veniam precabor, recitando ſemel Pater noſter. Porro in excutiendis ſingulis præceptis, ſatis fuerit inſumi ſpatium temporis, quo ter poſſet oratio Dominica percurri. Notandum tamẽ, quòd circa præceptum, cuius præuaricatio rarior nobis accideret, minus immorandum eſſet, at eò amplius, quò lapſus fuerit ex aſſuetudine frequentior: idque ſimiliter, circa mortalia peccata, ſit præſtandum.

COmpleto, de præceptis ſingu lis, diſcurſu, poſt mei accuſationem, & gratiæ implorationẽ, vt ea vigilantius deinceps cuſtodiam, colloquium dirigã ad Deũ, iuxta rei occaſionem.

SEcundo: ſimilem orationis modũ proſequemur, circa mortalia peccata, poſt additionem & præparatoriam orationem, ſicut fecimus in præceptis. Nihil. n. vtrobique varium occurrit: niſi quòd ad materiam attinet, cum præcepta quidem ſeruanda ſint, peccata vero deuitanda. Cætera eadem ſunt, fietq; itidem colloquium.

SCiendum eſt: peccatorum vitiorumque notitiam, iuuari per

con-

contrariorum actuum, & habituum conſiderationem. Qua propter per gratiam diuinam, et piã quamlibet exercitationẽ, laborãdum eſt vnicuique, vt virtutes ſibi paret, mortalibus peccatis ſeptem oppoſitas.

TErtio: *circa tres animæ potẽtias idẽ ſequitur progreſſus, per additionem, orationem, et diſcuſſionem ſingularum, cum colloquio ad finem faciendus.*

QVarto *circa quinque ſenſus corporis, nulla re mutata præter materiam. Vbi ſubnotandum eſt, quòd, ſi quis optet in ſenſuum ſuorũ vſu, Chriſtũ imitari, debet in oratione præparatoria, ſeipſum*

ſeipſum ſuper hoc, Deo commendare, factæque ſenſuum ſingulorum examinationi, Dominicam orationem ſubijcere, ſi vero ſimilem affectet, beatæ Virginis Mariæ imitationem, ei ſe cōmendet, tanquam à Filio id impetraturæ, et Salutationem angelicam, dum ſenſus excutit, identidem recitet.

Secundus orandi modus ex vocũ orationis ſingularũ, perpēſa ſignificatione.

Additio eadem, quæ ſuperius, ſit præuia.

Oratio præparatoria perſonæ congruet, ad quam dirigitur.

Secun-

SEcundus orandi modus eſt: vt flexis genibus vel ſedendo (pro habitudine corporis, & animi deuotione) oculis vel clauſis, vel defixis in partem vnam, neque huc & illuc motis, precationem Dominicam à principio recitemus: & in prima voce, quæ eſt, Pater, meditationis figamus pedē, quādiù circa eam, variæ nobis ſignificationes, ſimilitudines, ſpirituales guſtus, & aliæ commotiones deuotæ incident: & ita deinceps per ſingula, eiuſdem, vel alterius orationis verba, factitabimus.

Regulæ tres, circa hęc ſeruandæ.

PRima, vt in tali precationis cuiuslibet ruminatione, horæ ſpatiũ inſumamus, quo expleto Aue Maria, Credo, Anima Chriſti, et Salue Regina, ſemel, iuxta communem morẽ, vel mente ſola, vel etiam voce percurrantur.

SEcunda eſt: quòd ſi orantibus hoc modo nobis, in vna voce, vel duabus, meditatio affluat, & interna ſimul delectatio, poſt ponẽda erit trãſcurrẽdi cura, licet hora tota prætereat, qua elapſa, reliquum orationis curſim recitetur.

* TErtia: vt quando ita cõtigerit, meditandæ voci vni, aut

pau-

pauculis, horam impendiſſe, poſtridie recitato breuiter eo, quod excuſſum fuit, ad ſequentis verbi conſiderationem pergamus.

Poſt excuſſam uero ad hūc modum Dominicam precationē totam, ſuccedet Salutatio angelica: deinde alia, atque alia oratio: vt ſine interruptione, hæc orandi exercitatio procedat.

Ad hæc oratione qualibet ſic completa, perſonam illam, ad quā pertinebat, paucis cōpellabimus, virtutem aliquam, aut gratiam petentes, qua maxime indigere nos ſenſerimus.

Tertius orandi modus, per quandam vocũ & tẽporum cõmenſurationẽ.

ADditio ab vtraq; ſuperiore nihil differt.

ORatio præparatoria, fiet ſicut in ſecundo modo.

TErtius hic orandi modus in eo cõſiſtit: vt inter ſingulas reſpirandi vices, ſingula Dominicæ, alteriuſue orationis, verba trãſmittamus, expenſa interim, vel ſignificatione prolatæ vocis, vel perſonæ, ad quam oratio ſpectat, dignitate, vel mea ipſius vilitate, uel utriuſq; poſtremo differẽtia. Eodẽ procedendũ modo, in ver-

verbis reliquis. Addendæ quoque orationes ſupra memoratæ, Aue Credo, &c.

Regulæ Duæ huc ſpectantes.

P*Rior: vt finita iuxta hunc orandi modũ precatione Dominica, ſumatur alijs diebus, vel horis, angelica Salutatio, ſimili reſpirationum interuallo tractãda, cum alijs orationibus, vſitato more recitandis.*

P*Oſterior: vt, qui hunc orandi modũ exercere cupit, diutius, ad eum applicet precationes omnes, ſupradictas, aut earum partes: & paria anhelituum, ac vocum interſtitia obſeruet.*

VITAE DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI MYSTERIA.

Notandum eſt primitus, omnia ſequentium myſteriorum verba, quæ includuntur parentheſi, ex ipſis euangelijs deprompta eſſe, non item cætera. Adhæc, in vnoquoque myſterio, ſemper aut fere, poni puncta tria, vt expeditior ſit contemplatio, quò eſt diſtinctior.

De

De Annuntiata B. Mariȩ Virgini Chriſti incarnatione, de qua Lucæ primo

PRimo, quõ *Angelus Gabriel, Beatam Virginem ſalutans, diuini verbi cõceptionẽ ei nũtiauit (Ingreßus angelus ad eam dixit Aue gratia plena &c. Ecce cõcipies in vtero, & paries filium &c.)*

Secundo confirmat Angelus id quod prædixerat, adducto exẽplo de Sancti Ioannis Baptiſtæ conceptione admiranda (Et ecce Heliſabeth cognata tua, & ipſa concepit filium in ſenectute ſua &c.)

Tertio reſpondit Angelo Virgo ſancta(Ecce ancilla Domini,fiat mihi ſecundum verbum tuum.)

De Maria Eliſabeth cognatam ſuam viſitante,vt habetur Luc. 1.

P*Rimo quomodo inuiſit Maria Eliſabeth , ac S . Ioannes in vtero exiſtens, ſenſit Mariæ ſalutationẽ,et geſtyt (vt audiuit, ſalutationem Mariæ Eliſabeth, exultauit infans in vtero eius: et repleta eſt ſpiritu S.Eliſabeth: et exclamauit uoce magna, & dixit,Benedicta tu inter mulieres, et benedictus fructus uẽtris tui .)*

Secundo, Beata Virgo in hoc

canticū præ lætitia prorupit (Magnificat anima mea Dominum &c.)

Tertio (manſit autem Maria cum illa quaſi menſibus tribus, & reuerſa eſt in domum ſuam.)

De Chriſti natiuitate, Luc. Secundo.

PRimo, Beata Maria cum Ioſeph ſponſo ſuo è Nazareth, proficiſcitur Bethlehem (Aſcēdit autē et Ioſeph à Galilæa, etc. In Bethlehem, &c. vt profiteretur cum Maria deſponſata ſibi vxore prægnante.)

Secundo: peperit filium ſuū primogenitū: et pannis eum inuoluit

& reclinauit eum in præſepio.)
Tertio, eo tempore (facta eſt cũ Angelo multitudo militiæ cæleſtis, laudantium Deum, & dicentium, Gloria in altiſſimis Deo, &c.)

De Paſtorib. Luc. Secũdo.

PRimo, paſtoribus reuelatur Chriſti natiuitas per Angelũ (euangelizo, vobis gaudium magnum, &c. Quia natus eſt vobis hodie Saluator, &c.)
Secundo paſtores properãt in Bethlehem (Et venerunt feſtinantes: et inuenerũt Mariã, et Ioſeph, & infantem poſitũ in præſepio.)
Tertio (& reuerſi ſunt paſtores

glorificātes et laudātes Deū etc)

De Circuncisione, ibidē.

P*Rimo circunciſus eſt Puer, Secundo (Vocatū eſt nomē eius Ieſus, quod vocatum eſt ab Angelo, priuſquàm in vtero cō ciperetur.)*

Tertio redditus eſt Matri ſuæ Puer, quæ illi compatiebatur, de ſanguinis viſa effuſione.

De tribus Magis regibus. Matth. ſecundo.

P*Rimo, tres Magi reges ad puerum Ieſum adorandū venerunt, ſtella duce, ita atteſtātes. (Vidimus enim ſtellam eius in oriente, & venimus adorare eū.)*

Secundo (procidentes adorauerunt eum, & apertis theſauris ſuis obtulerũt ei munera aurum, thus & myrrham.)

Tertio (reſponſo accepto in ſõmnis, ne redirent ad Herodẽ, per aliã viã reuerſi sũt ĩ regionẽ ſuã)

De Purificatione Beatæ Virginis, & Pueri Ieſu præſentatione, Luc. 2.

P*Rimo: Detulerunt puerum in templum, vt præſentarẽt eũ Deò, tãquàm primogenitũ, offerẽtes pro eo cõſuetũ munus (par turturũ, aut duos pullos colũbarum.)*

Secũdo, Simeõ veniẽs eadẽ hora, in tẽplũ (accepit eũ in vlnas ſuas et benedixit Deũ et dixit: Nũc dimittis ſeruũ tuũ Domine &c.

Tertio: Anna (ſuperueniens confitebatur Domino, & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Iſrael.)

De Fuga in Aegyptū Matth. Secūdo.

P*Rimo: volens Herodes, Puerulū Ieſum interficere, occidi fecit innocentes: præmonito Ioſeph per Angelum, vt in Aegyptum profugeret. (Surge et accipe Puerum, et Matrem eius, & fuge in Aegyptum.)*

Secūdo: Iter corripuit Ioſeph Aegyptū verſus (qui corſurgēs, etc. nocte &c. ſeceßit in Aegyptū)

Tertio (& erat ibi, vſq; ad obitum Herodis.)

De

De Reditu ab Aegypto Matth: ſecundo.

P*Rimo admonetur Ioſeph ab Angelo, vt in terram Iſrael reuertatur. (Surge et accipe Puerum et* Matrem *eius, et vade in terram Iſrael.)*

Secundo (Qui conſurgens &c. venit in terram Iſrael.)

Tertio, Eò quòd regnabat Archelaus, filius Herodis in Iudæa, receſſit in Nazareth.

DE VITA Domini ab anno ętatis ſuæ xij. uſque ad xxx. Luc: ſecundo.

P*Rimo: quo ſubditus erat, & obediens parentibus.*

Secundo (Proficiebat ſapientia, et ætate, & gratia, &c.)

Tertio:

Tertio: videtur fabrilem artem exercuiſſe, cum dicat ſanctus Marcus cap. ſexto: (Nōne hic eſt faber?)

De Aſcenſū in templum, anno duodecimo Luc. ſecundo.

PRimo: *natus Ieſus annos xij, è Nazareth profectus eſt Hieroſolymam.*

Secundo: remanſit illic neſcijs parentibus.

Tertio: poſt triduum, inuenerūt eum in templo, ſedentem inter doctores: et ipſe illis cauſam moræ percōtantibus, reſpondit (Neſciebatis quia in his quæ Patris mei ſunt, oportet me eſſe?)

noctes ieiunauit,

Secundo: ter ab inimico tentatus eſt (accedens tentator dixit ei, Si filius Dei es, dic vt lapides iſti panes fiant. Mitte te deorſum. Hæc omnia tibi dabo, ſi cadens adoraueris me.)

Tertio: (Angeli, acceſſerunt, & miniſtrabant ei.)

De Apoſtolorum uocatione.

PRimo: videtur ſancti, Petrus, et Andreas, fuiſſe ter vocati Primũ ad ſolã quãdã Chriſti notitiam, Ioã. Primo. Deinde ad ſequelã ſolũ tẽporaneã, cũ animo reuertẽdi ad piſcationẽ, Luc. quinto. Vltimo, ad perpetuã ſequelã. Matth. quarto, et Marc. *primo.*

Secun

Secũdo: vocauit filios Zebedæi Matth. quarto. et Philippũ, Ioã. primo. Et Matthæũ, Matt. nono

Tertio vocati ſunt reliqui: licet de quorundam vocatione, & de ordine vocationum, expreſſe mẽtio non fiat in Euangelio.

T*Ria hic expẽdenda ſunt. Primum: quomodo erãt Apoſtoli abiectæ conditionis.*

Secundo: ad quantam fuerint dignitatẽ, et quàm ſuauiter vocati

Tertium: quibus gratiæ donis, ſupra omnes veteris teſtamenti patres, nouiq; Sanctos, euecti ſint.

De Primo Chriſti miraculo, facto in nuptiis, Ioan. ſecundo.

Pri-

PRimo: Inuitatus fuit Chriſtus cũ diſcipulis ſuis ad nuptias.
Secundo: deficere vinum Mater commonuit. (Vinum non habẽt) Et miniſtris dixit (Quodcunque dixerit vobis facite.)
Tertio: aquam in vinum Dominus conuertit (Et manifeſtauit gloriam ſuam, & crediderunt in eum diſcipuli eius.)

De Fugatis è tẽplo negotiatoribus prima vice. Ioan. Secundo.

PRimo: eiecit de templo vendẽtes illic & ementes, facto ex funiculis flagello.
Secundo (nummulariorum effudit æs & menſas ſubuertit.)

Tertio: vendentibus columbas, manſuete inquit: (auferte iſta hinc & nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis.)

De Sermone Chriſti, habito in mõte. Matth. quinto.

P*Rimo: ad dilectos ſuos diſcipulos, octo Chriſtus beatitudinis genera expoſuit. Beati pauperes ſpiritu: Mites: Qui lugẽt: Qui eſuriunt: & ſitiunt iuſtitiã: Miſericordes: Mundo corde: Pacifici: Qui perſecutionẽ patiũtur. Secundo: eos exhortatur, vt acceptis donis ſeu talentis, vtãtur recte. (Sic luceat lux veſtra coram hominibus. vt videant opera veſtra bona et glorificent patrem*

ve-

veſtrũ, qui in cœlis eſt.)

Tertio: oſtẽdit nõ ſoluere ſe legẽ ſed implere, explicatis præceptis de vitãdo homicidio, furto, fornicatione, periurio. Et de diligẽdis quoq; inimicis, (Ego autem dico vobis, diligite inimicos veſtros. Benefacite ijs, qui oderunt vos.)

De ſedata Maris tempeſtate Matt. 8.

P*Rimo: dormiẽte chriſto coorta eſt in mari vehemẽs tẽpeſtas.*

Secũdo, excitarũt à sõno eũ territi diſcipuli, quos de fidei leuitate arguit (Quid timidi eſtis modicæ fidei?)

Tertio: ventis et mari præcepit, vt conquieſcerent, & facta eſt ſtatim tranquillitas: vnde obſtu-

pẽtes homines dicebãt (Qualis eſt hic, quia vẽti et mare obediũt ei?)

De Ambulatione ſup aquas Mar. 14.

PRimo: cum in monte adhuc eſſet Chriſtus, diſcipulis in nauiculã abire iuſſis, (et dimiſſa turba, aſcendit in mõtẽ ſolus orare.) Secũdo cum agitaretur noctu nauicula eò ipſe venit, ambulans ſuper aquas, vnde perterrefacti diſcipuli, phãtaſma eſſe indicabãt. Tertiò: poſtquam dixerat ad eos (ego ſum, nolite timere) ſanctus Petrus accedẽdi petijt facultatẽ, et gradiẽdo ſuper aquas, ob ſubortũ metũ mergi cæpit, quẽ increpãs Dominus de modica fide, nauiculã intrauit, et ceſſauit vẽtus.

De Miſſis ad Prædicandum Apoſtolis Matth. 10.

PRimo: *Diſcipulis Ieſus conuocatis, dedit poteſtatē eijciēdi dæmonia ex hominibus, & omne morborum genus ſanandi. Secundo: prudentiam eos docuit, & patientiā. (Ecce ego mitto vos ſicut oues in medio luporum. Eſtote ergo prudentes ſicut ſerpētes, & ſimplices ſicut columbæ.) Tertio: profectionis exponit modum (gratis accepiſtis gratis date nolite poſidere aurū neq; argētū) Adhæc materiam prædicationis expreßit (Euntes autem prædicate, dicentes: Quia appropin-*

quauit regnum cœlorum.)

De conuerſione Magdalenæ. Luc. vii.

PRimo: *Chriſto accumbente menſæ in Phariſæi domo, ingreſsa eſt mulier, quæ fuerat in ciuitate peccatrix, ſiue Mariæ Magdalena, ſoror Marthæ fuerit, ſiue alia deferens alabaſtrinum vas, vnguento plenum.*

Secundo ſtans retro cæpit pedes eius rigare lachrymis, et capillis ſuis abſtergere, deoſculari, & vngere.

Tertio: criminatã eã à Phariſæo, defendit Chriſtus, & ad ipſum

ait

ait (Remittūtur ei peccata multa, quoniā dilexit multū) Et ad ipſā deinceps (Fides tua te ſaluam fecit, vade in pace.)

De Quinque Millium hominū refectione Matth. xiiij.

P*Rimo rogabant Ieſum diſcipuli, ut dimitteret aſtantes turbas.*

Secūdo: ipſe afferri iuſsit, quos habebant panes, eoſque præmiſſa benedictione frangens, diſcipulis porrexit, turbis hominum diſcūbere iuſſis, apponendos.

Tertio comederunt & ſaturati ſunt, & ſuperauerunt cophini. xij.

De Trãſfiguratione Chriſti, Matth. xvij.

P*Rimo aſſumptis Ieſus, chariſsimis tribus diſcipulis, Petro, Ioanne, et Iacobo, (transfiguratus eſt ante eos, et reſplẽduit facies eius ſicut ſol, veſtimenta autẽ eius facta ſunt alba, ſicut nix.)*

Secundo: loquebatur cum Moſe & Helia.

Tertio: rogante Petro, vt fierẽt ibi tria tabernacula, inſonuit vox de cælo (Hic eſt filius meus dilectus etc. ipſum audite) Vnde conſternati diſcipuli, proni collapſi ſunt, quos tãgendo Chriſtus, dixit. (Surgite & nolite timere &c. nemini dixeritis viſionem,

donec

donec filius hominis à mortuis reſurgat.)

De Lazari ſuſcitatione. Ioan. xj.

P*Rimo: Audito Chriſtus nũtio de Lazari ægrotatione, per biduũ ſubſiſtit, vt euidẽtius foret miraculum.*

Secundo: antequàm ſuſcitet, mortuum, vtriuſq; ſororis, fidem extimulat. (Ego ſum reſurrectio et vita: qui credit in me, etiam ſi mortuus fuerit, viuet.)

Tertio: collachrymatus, ac precatus prius, ſuſcitauit illũ: fuit autẽ quo uſus eſt, ſuſcitãdi modus, per mãdatũ: (Lazare veni foras)

De cœna apud Bethaniã Matth. xxvi.

PRimo: cœnabat Chriſtus in domo Simonis leproſi, & pariter Lazarus.
Secundo: effudit Maria vnguentum ſuper caput eius.
Tertio: obmurmurat Iudas vt quid perditio hæc?) Denuo vero excuſat Chriſtus Magdalenam (Quid moleſti eſtis huic mulieri? opus .n. bonũ operata, eſt in me)

De die Palmarum. Matth. 21.

PRimo: præcepit Dominus adduci aſinã; & pullũ(Soluite et adducite mihi, et ſi quis vobis aliquid dixerit, dicite quia dominus his opus habet, & confeſtim dimittet eos)
Secundo: aſinam conſcendit, apo-

ſtolorum veſtibus inſtratam.

Tertio: Excepturus eum popu lus, cum ueniret obuiã, veſtimẽtis ſuis, et ramis arborum ſternebat viã etcanebat. (O ſanna, filio Da uid, benedictus, qui venit in nomi ne domini, Osãna in altiſſimis.)

De Prædicatione in templo. Luc. 19

P*Rimo: docebat quotidie in templo.*

Secundo: finita prædicatione in Bethaniã redibat, nemine apud Hieroſolymã, ipſum excipiẽte.

De cœna Vltima. Mat. 26 & Joã. 13

P*Rimo: comedit cum diſcipulis paſcalem agnum, eoſque, de imminente ſua morte præmonuit: (amen dico vobis, quia*

quia vnus veſtrũ me traditurus eſt.)

Secundo: lauit eorum, Iudæ quoque ipſius pedes: Incipiens à Petro, qui ad maieſtatem Chriſti, & indignitatẽ ſuam reſpiciens, ſeſe opponebat. (Domine tu mihi lauas pedes?) Ignarus ſcilicet præberi à Domino exemplum humilitatis, ita poſtea declarãte. (Exẽplũ.n. dedi vobis, vt quemadmodum ego feci, ita et vos faciatis) Tertio: ſanctiſſimum Eucharistiæ Sacramentum inſtituit, in ſignum ſummæ dilectionis, his verbis vtens. (Accipite et comedite etc.) Expleta autẽ cœna, Iudas ad vendẽdũ illũ egreſſus eſt.

De

De Myſterijs poſt cœnam & in horto geſtis Matth. uigeſimo ſexto, & Marc. Decimoquarto.

PRimo: peracta cœna, & hymno dicto, profectus eſt Chriſtus ad Oliueti mõtẽ, cũ diſcipulis ſuis xi, metu plenis: et octo remanere iuſſit Gethſemani (Sedete hic, donec vadã illuc, & orẽ.) Secundo: ductis ſecum tribus, Petro, Iacobo, et Ioãne, orauit ter dicẽs (Pater mi, ſi poſſibile eſt, trãſeat à me calix iſte, verũtamẽ nõ ſicut ego volo, ſed ſicut tu.) Et in agonia exiſtẽs prolixius orabat. Tertio, cum eò timoris redigi ſe paſſus fuiſſet, vt diceret (Triſtiſ eſt anima mea vſque ad mortẽ.) Etiã ſanguinẽ ſudauit copioſum

teſte-

teſte Luca. (*Factus eſt ſudor, eius, ſicut guttæ ſanguinis decurrentis in terram.*) *Vnde conijcere licet veſtimenta eius iam tum fuiſſe madefacta cruore.*

De Comprehenſione Chriſti, & traductione ad Annę domum. Matt. 26. Luc. 22. & Marc. 14. Ioan. 18.

PRimo: permiſit ſe Dominus oſculo à Iuda tradi, & quaſi latronē cōprehēdi (Tāquàm ad latronē exiſtis cū gladijs ac fuſtibus cōprehendere me? Quotidie apud uos ſedebā docēs in tēplo, et non me tenuiſtis) Ipſoq; interrogante (Quem quæritis?) Corruerunt in terram inimici omnes.

Secundo: ſeruū Pontificis percutiēti Petro ait (Mitte gladiū tuū

in vaginam) & ſanauit ſeruum. Tertio: captus, et à diſcipulis relictus, ad Annæ domũ pertrahitur, vbi à Petro, paulo poſt ſecuto, ſemel negatus eſt, Et alapam accepit à miniſtro quodam obijciente (ſic reſpondes pontifici?)

De Geſtis poſtea in domo Caiphæ Matth. 26.

P*Rimo: abducitur ligatus Chriſtus, ab Anna, in domũ Caiphæ, vbi Petrus rurſum cũ bis negauit, atq; reſpiciẽte ipsũ Domino (Egreſſus foras, fleuit amare.) Secundo: permanſit ligatus, tota illa nocte.*

Tertio: circunſtantes eum ſatellites illudebant, vexabãt, & velata

velata facie colaphis cedebant, interrogantes (Prophetiza nobis Chriſte quis eſt qui te percuſsit?) ac modis alijs blaſphemabant.

De Chriſti Apud Pilatum accuſatione. Matth. uigeſimo ſexto. Luc. uigeſimo tertio & Marc. decimoquinte. Ioan. 18.

PRimo: Traducitur deinceps ad Pilatum Chriſtus, et corã eo à Iudæis, calumniosè accuſatur (Hũc inuenimus ſubuertentem gẽtem noſtrã, & prohibentem tributa dare Cæſari.)

Secundo, eo ſemel atque iterum examinato retulit Pilatus. (Ego nullam inuenio in eo cauſam.)

Tertio: Barabbæ latronis, quàm Chri-

Chriſti Ieſu liberationem, malle ſe Iudæi proclamarunt (Non hunc ſed Barabbam.)

De Tranſmiſſo Chriſto ad Herodē. Ibidem. Luc. 23.

P*Rimo: Tranſmiſit Pilatus Chriſtum ad Herodē, æſtimans quòd eſset Galilæus.*

Secundo: Herodi poſcenti curioſa, nihil penitus reſpondit, licet à Iudæis valide accuſaretur.

Tertio: ab Herode cum ſuo exercitu ſpretus fuit, atque veſte alba indutus.

De Reuerſione Ab Herode ad Pilatum. Matth. 27. Luc. 23. Marc. 15 & Ioan. 19.

P*Rimo: Chriſtũ remiſit ad Pilatũ Herodes, et ãbo ea ipſa die cũ prius inimici eſsẽt, ſibi inui-*

cem reconciliati ſunt.

Secundo: Ieſum flagellis cædi iuſſit Pilatus: milites eundem ſpinis coronarunt, atq; purpura induerunt, deinde irridentes dicebant (Aue Rex Iudæorũ) Et colaphos ſimul impingebant.

Tertio (exiuit ergo Ieſus portãs coronã ſpineã et purpureũ ueſtimentũ) & Pilatus (dicit illis Ecce homo) Põtifices vero cõclamabant (Crucifige, crucifige eum.)

De Condemnatione & crucifixione Ieſu Chriſti. Ioan. 19.

PRimo ſedẽs pro tribunali Pilatus, Chriſtũ iudicauit, et tradidit crucifigẽdũ, poſteaquàm negantes eum Iudæi ſuum Regem

eſſe,

eſſe, dixerunt (Non habemus Regem niſi Cæſarem.)

Secundo: baiulauit Chriſtus crucem ſuam, donec ob virium defectum, Simon quidam Cyreneus illam poſt eũ ferre compulſus eſt.

Tertio: Inter duos latrones crucifixus fuit aſcripto titulo (Ieſus Nazarenus Rex Iudeorũ.)

De Myſterijs in Cruce factis.
Matth. 27. Luc. 23. Ioan. 19.

P*Rimo: blaſphemias pertulit in cruce (Vah, qui deſtruis tēplũ Dei &c. Deſcende de cruce.) Et diuiſa ſunt veſtimenta eius.*

Secundo: Effatus eſt Dominus in cruce verba ſeptē. Orãs videlicet pro crucifigentibus: Latroni parcens: Matrē & Ioannē, ſibi

mutuo commendans: Exclamās (Sitio) Quādo aceto eum potaue rūt, et deinde ſe à Patre dicēs derelictum, poſtea (Conſummatum eſt) Ac poſtremo (Pater in manus tuas cōmendo ſpiritū meū)

Tertio: Sol obſcuratus eſt, ipſo expirante, & petræ ſciſſæ ſunt, aperta quoq; monumenta, et velū templi à ſummo ad infimā vſq; partem ſciſſum. et latus lancea cō foſſum aquā et ſanguinē effudit.

De Myſterio ſepulturę, Ibidem.

PRimo: De Cruce ſublatus eſt mortuus dominus per Ioſeph, atque Nicodemum, in conſpectu ipſo Matris afflictiſſimæ.

Secūdo: Delatū eſt ad ſepulchrū

corpus, vnctum & incluſum.

Tertio: adhibiti ſunt inibi cuſtodes.

De Chriſti Reſurrectione & apparitione prima.

PRimum: Apparuit Dominus Matri ſuæ, poſtquàm reſurrexit, cum dicat ſcriptura, quòd apparuit multis. Licet. n. nominatim illã non exprimat, id nobis tamen relinquit pro certo, tãquàm intellectũ habẽtibus: ne alioqui iure audiamus illud. Adhuc et vos ſine intellectu eſtis?

De Secunda Apparitione, Marc. decimo ſexto.

PRimo: Sũmo mane ad monumẽtum profectæ ſunt Maria Magdalenæ, Iacobi et Salome

Inter

inter ſe dicentes (Quis reuoluet nobis lapidem ab oſtio monumēti?) Secundo: viderunt lapidem reuolutum, & angeli dictum audierunt (Ieſum quæritis Nazarenū Crucifixū? Surrexit, nō eſt hic.) Tertio, apparuit Mariæ Magdalenæ, quæ alijs digreſsis, iuxta ſepulchrum reſtiterat.

De Apparitione tertia. Matt. ultimo.

P*Rimo: redibant à monumento mulieres cum timore ſimul & gaudio ingenti, vt narrarent diſcipulis, quicquid de Domini reſurrectione intellexerant.*

Secundo: apparēs eis in uia Chriſtus, ait (Auete) Et illæ accedētes, ac proſtratæ ad pedes eius, ipſum

Tertio: affatus eſt illas Dominus (Nolite timere. Ite nuntiate fratribus meis, vt eant in Galilæã, ibi me videbunt.)

De Apparitione quarta. Luc. ultimo.

P*Rimo: Audita Petrus ex mulieribus Chriſti reſurrectione, cucurrit ad monumentũ.*

Secundo: introgreßus ſola vidit linteamina, quibus fuerat inuolutum corpus.

Tertio: cogitãti ſuper his Petro, Chriſtus ſe oſtendit, vnde dicebant Apoſtoli (Surrexit Dominus vere & apparuit Simoni.)

De Apparitione quinta ibidem.

P*Rimo: duobus diſcipulis, deinceps apparuit, cum irent in*

Emaus, et de ipſo colloquerentur.

Secundo: Redarguit eorum incredulitatem, & myſteria paßionis, atq; reſurrectionis ipſis expoſuit. (O ſtulti & tardi corde ad credendum in omnibus, quæ locuti ſunt Prophetæ. Non ne hæc oportuit pati Chriſtum et ita intrare in gloriam ſuam?)

Tertio: Rogatus, cum eis manſit, fractoq; ipſis pane diſparuit, qui ſubito in Hieruſalem reuerſi, nunciauerunt Apoſtolis, quomodo vidiſſent eum, et in fractione panis agnouißent.

De Apparitione ſexta. Ioã. uigeſimo.

P*Rimo: Diſcipuli omnes, præter Thomã, domi congregati erant,*

erant, propter Iudæorum metum.
Secundo: Ingreſſus ianuis clauſis Chriſtus (ſtetit in medio, & dixit eis, pax vobis.)

Tertio: Spiritum ſanctum eis dedit, et ait (Accipite ſpiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, &c.)

De Apparitione ſeptima. Ibidem.

PRimo: S. Thomas cum apparitioni prædictæ nō interfuiſſet, proteſtatus erat: (Niſi videro, &c. non credam.)
Secundo: Poſt dies octo, iterum clauſis ianuis obtulit ſe videndum Chriſtus, & Thomæ dixit: infer digitū tuū huc, et vide etc.

et noli eſſe incredulus ſed fidelis.
Tertio: Exclamauit Thomas (Dominus meus et Deus meus.) Cui ſubintulit Chriſtus (Beati, qui non viderunt, et crediderunt.)

De Apparitione octaua Ioan. ultimo.

PRimo: Palam ſe denuo fecit Chriſtus, piſcantibus ſeptem diſcipulis, qui cum tota nocte nil cepiſſent, iactum ad mandatum eius rete (iã nõ valebant illud trahere præ multitudine piſcium.) Secundo, per id miraculum, agnoſcens eum Ioannes, ait Petro (Dominus eſt) Qui cõfeſtim deſiliẽs in mare ad Chriſtum acceſſit. Tertio: dedit eis, ut comederẽt panẽ et piſcẽ. Poſtea Petro an ſe dilige-

ligeret, ter interrogato, ſuũ ouile commendauit (paſce oues meas.)

De Apparitione nona. Marc. ultimo.

P*Rimo: ex Domini mandato, abeunt diſcipuli ad montem Thabor.*

Secundo: ijs apparens ille inquit. Data eſt mihi omnis poteſtas, in cælo & in terra.)

Tertio: mittens eos ad prædicandum per vniuerſum orbem ſic mandauit, (euntes ergo docete omnes gentes, Baptizantes eos in nomine patris & filij & ſpiritus Sancti.)

De Apparitione x. 1. Cor. 15.

D*Einde viſus eſt pluſquàm quingentis fratribus ſimul.)*

D

De Apparitione vndecima. Ibidem.

Apparuit deinde Iacobo.

De Apparitione xij.

Apparuiſſe Chriſtum etiam Ioſepho ab Arimathia, legitur in hagiographis quibuſdã, et veriſimile eſt, atq; meditatu piũ.

De Apparitione decima tertia 1. Corint. 15.

Apparuit, & beato Paulo poſt Aſcenſionem. (Nouiſſime autẽ omnium tãquàm abortiuo viſus eſt et mihi) inquit ipſe. Apparuit etiã Patribus in limbo, quo ad animam, & poſtquàm inde

inde educti ſunt.

Denique reſumpto corpore, apparebat paſſim diſcipulis, & cũ eis crebro verſabatur.

De Aſcēſiōe Chriſti act. 1.

PRimo: Poſtquàm iam per dies quadraginta multoties ſe Chriſtus Diſcipulis ſuis viuum exhibuiſset, (in multis argumentis &c. loquens eis de regno Dei.) Miſit eos Hieroſolymã, ut promiſſum ſibi Spiritum ſanctum, illic expectarent.

Secundo: Eduxit eos ad Oliueti montem. (Et videntibus illis eleuatus eſt, & nubes ſuſcepit eum ab oculis eorum.)

Tertio: Iiſdem in cœlum ſuſpiciẽtibus

*tibus dictum eſt per duos illos vi-
ros in veſtibus albis aſſiſtentes, Quos angelos fuiſſe credimus. (Viri Galilæi, quid ſtatis aſpiciẽtes in cœlum? Hic Ieſus, qui aſſũptus eſt à vobis in cœlum, ſic veniet, quemadmodũ uidiſtis eum euntem in cœlum.)*

Regulę Aliquot, ad motus animæ quos diuerſi excitant ſpiritus, diſcernendos, ut boni ſolum admittantur, & pellantur mali.

ADuertẽdũ eſt: quòd potiſſimum conueniunt exercitijs primæ hebdomadæ..

PRima regula eſt: Quòd illis, qui facile peccãt letaliter, & peccatũ peccato addũt, fere ſolet ini-

inimicus noſter, illecebras carnis, et ſenſuum delectationes obijcere: vt eos teneat peccatis plenos, ac ſemper cumulũ adaugeat. Spiritus vero bonus, è contrario, cõſcientiam illorum pungit aſſidue: & per ſynderefis rationiſq; officium, à peccando deterr et.

SEcunda: Quòd alijs hominibus, qui ſe à vitijs, et peccatis, purgandos curãt ſollicite, et in obſequij diuini ſtudio, magis ac magis indies promouẽt, immitit ſpiritus malignus, moleſtias, ſcrupulos, triſtitias, rationes falſas, et alias id genus perturbationes, quib. profectũ illũ impediat. Spiritui autem bono, ex oppoſito, pro-

prium,

prium conſuetumque eſt: rectè agentibus animum ac vires addere, conſolari, deuotionis lachrymas ciere, illuſtrare mentem, et tranquillitatem dare: ſublatis obſtaculis omnibus, vt expeditius, alacriuſque per opera bona ſemper vltra tendant.

TErtia: Quòd ſpiritualis, propriè conſolatio, tūc eſſe noſcitur, quando per internam quandam motionem, exardeſcit anima, in amorem Creatoris ſui: nec iam creaturam vllam, niſi propter ipſum poteſt diligere. Quando etiam lachrymæ funduntur, amorem illum prouocantes: ſiue ex dolore de pecca

tis

tis profluant, ſiue ex meditatione paſſionis Chriſti, ſiue alia ex cauſa qualibet, in Dei cultum, et honorem, recte ordinata. Poſtremo: conſolatio quoque dici poteſt, fidei, ſpei, & charitatis, quodlibet augmentum. Item lætitia omnis, quæ animam ad cæleſtiũ rerum meditationem, ad ſtudium ſalutis, ad quietem, & pacem cum Domino habendam, ſolet incitare.

QVarta: Quòd ſpiritualis, è cõtra deſolatio uocari debet, quæuis animæ obtenebratio, conturbatio, inſtigatio ad res infimas, ſeu terrenas: omnis deniq;

tatio, trahẽs in diffidentiã de ſa lute: et ſpẽ, charitatẽq; expellẽs. Vnde ſe anima triſtari, tepeſcere, ac torpere ſentit, et de ipſius Dei Creatoris ſui clementia, prope deſperare. Sicut .n. conſolationi opponitur deſolatio: ita etiã quæ ab vtraq; oriuntur cogitationes, ſunt inter ſe prorſus oppoſitæ.

QVinta: Quòd tempore deſolationis, nihil deliberandũ, aut innouandum eſt, circa propoſitum animi, aut vitæ ſtatum: ſed in eis perſeuerandum, quæ fuerãt prius conſtituta: puta præcedẽte die, vel hora cõſolatiõis: Quẽadmodum enim, dum fruitur quis conſolatione illa, quam diximus,

ximus, non proprio ſuo, ſed boni ſpiritus inſtinctu regitur: ita, obuerſante ſibi deſolatione, agitur à malo ſpiritu, cuius inſtigatione nihil vnquam recte conficitur.

SExta: Quòd tametſi deſolatione affectus homo priora ſua conſilia minime debet immutare: expediet tamen prouideri, & augeri ea, quæ contra deſolationis impulſum tendũt: qualia ſunt, inſiſtere orationi, & meditationi, cum diſcuſſione ſui, ac pœnitentiæ aliquid aſſumere.

SEptima: Quòd quãdiu premimur deſolatione, cogitãdũ eſt, nos interĩ relinqui à domino nobis ipſis, probationis cauſa, ut per na

turales quoque vires, inſultibus inimici noſtri obſiſtamus. Id quòd poſſumus haud dubie, adſiſtente nobis iugiter præſidio diuino: licet tunc nequaquam ſentiatur, eò quòd feruorem priſtinum charitatis Dominus ſubtraxerit: relicta nihilominus gratia, quæ ad bene operandum, & ad conſequendam ſalutem, ſatis eſſe queat.

OCtaua: Quòd hominem tentatione pulſatum, mire iuuat patientiæ ſeruandæ ſtudium: vt quæ vexationibus huiuſmodi proprie opponitur, et è diametro reſiſtit. Accerſenda etiam ſpes eſt, et cogitatio, adfuturæ breui

con-

… tres ſunt præcipuæ. Pri-
ma: Quia propter noſtram in ſpiritualibus ſtudijs, ſeu exercitijs tepiditatem, atque acediam, cõſolatiõe diuina merito priuamur. Secunda: Vt probemur quinã ſumus: & quomodo in Dei ſeruitium, & honorem, abſq; præſente quodam conſolationum donorumque ſpiritualium ſtipendio, noſmet impẽdimus. Tertia: Vt certi plane ſimus noſtrarum virium non eſſe, vel acquirere, vel

retinere feruorem deuotionis, vehementiam amoris, abundantiã lachrymarum, aut aliam quamlibet internam conſolationẽ: ſed omnia hæc gratuita eſſe Dei dona: quæ ſi vendicemus nobis, vt propria, ſuperbiæ & vanæ gloriæ crimen, non ſine ſalutis graui periculo, incurſuri ſumus.

DEcima: Quòd fruẽti homini conſolatione, proſpiciendum eſt, quo ſe pacto gerere poterit, deſolatione deinceps occurrente: vt iam inde acrimoniam, & robur animi mature comparet, ad impetum eius reprimendum.

VNdecima: vt ille idẽ, affluẽte conſolatione ſeipſum de-

pri-

primat, ac vileſaciat quãtum poteſt: reputando ſecũ: quàm imbellis, quàmq; ignauus eſſe apparebit, deſolatiõe impugnãte: niſi per gratiæ et cõſolatiõis diuinæ opẽ, cito ſubleuetur. Contra vero ille, quem deſolatio moleſtat, æſtimare debet cũ Dei gratia, ſe poſſe plurimum, facileque aduerſarios ſuos omnes deuicturum eſſe: dummodo in Dei virtute collocet ſpẽ ſuam, et animum ſuũ corroboret.

DVodecima: Quòd hoſtis noſter, naturam et morẽ muliebrem refert, quoad imbecillitatẽ viriũ, & animi peruicaciã. Nã ſicut fœmina cum viro rixans, ſi hunc conſpexerit, erecto & con

ſtanti vultu ſibi obſiſtere, abijcit illico animū, ac terga vertit: ſin vero timidum fugacemque eſſe animaduerterit, in extremā ſurgit audaciam, & illum ferociter inuadit. Itidem conſueuit dæmō animo & robore plane deſtitui, quoties ſpiritualem athletā, corde imperterrito, ac fronte ardua tētationibus videt reluctari: Sin autem trepidet, ad primos impetus ſuſtinendos, et quaſi animum deſpondeat: nulla eſt beſtia ſuper terram, inimico illo tunc efferatior, acrior, & pertinatior in hominem: vt cum pernicie noſtra, malignæ obſtinatæq; mentis ſuæ deſiderium adimpleat.

DEcima tertia: Quòd idẽ inimicus noſter morem inſequitur nequiſſimi cuiuſpiã amatoris, qui puellã honeſtorum parentum filiam: vel vxorem viri alicuius probi, volens ſeducere, ſummopere procurat, vt verba, & conſilia ſua occulta ſint: nilq; reformidat magis ac ægre fert, quàm ſi puella patri ſuo, vel vxor marito, illa patefaciat: cum ſciat hoc pacto de votis, et conatibus ſuis actum eſſe. Ad eundem modum obnixe ſatagit diabolus: vt anima, quam circumuenire cupit, ac perdere, fraudulentas ſuas ſuggeſtiones teneat ſecretas. Indignatur vero maxime, & gra-

uiſſime cruciatur, ſi cui vel confeſſionem audienti, vel ſpirituali homini, molimina ſua detegantur: à quibus ita excidere ſe funditus intelligit.

D*Ecimaquarta: Quòd ſolet etiam aduerſarius imitari aliquē belli ducē: qui obſeſſam arcē expugnare, atq; deprædari cupiens, explorata prius natura, et munitione loci, debiliorem partē aggreditur. Sic nimirū, et ille circuit animam, et callide inquirit, quarumnā virtutū præſidijs, moralium ſcilicet, aut theologicarū, ipſa vel munita, vel deſtituta ſit: eaq; potiſſimum parte machinis omnibus admotis irruit, ac ſub-*

uer-

uertere nos ſperat, quam in nobis minus cæteris firmatam, cuſtoditamque eſſe præuiderit.

Regulę Aliæ utiles ad pleniorem ſpirituũ diſcretionem & ſecundę hebdomadę potiſſimum conuenientes.

PRima eſt: Quòd propriũ eſt Dei, et Angeli cuiuſque boni, veram infundere ſpiritualem lætitiam, animæ, quam mouent, ſublata triſtitia, & perturbatione omni, quam ingeſſit dæmon: cum hic è contrario, ſophiſticis argumentis quibuſdam, veri ſpeciem præ ſe ferentibus, lætitiam illam, in anima repertam, oppugnare ſoleat.

SEcunda: Solius eſt Dei, conſolari animam; nulla præcedente cõſolationis cauſa: cum ſit hoc proprium Creatoris, ſuam ingredi creaturam, & illã, in amorem ſui totam conuertere, trahere, et mutare. Cauſam vero præcedere nullam tunc dicimus quando nec ſenſibus nec intellectui, neque voluntati noſtræ, quicquam obiectũ eſt, quòd eiuſmodi conſolationem cauſare, ex ſe poſſit.

TErtia: Quoties præceßit cõſolationis cauſa, auctor eius poteſt exiſtere tã malus Angelus, quàm bonus ſed ad fines tendunt contrarios: bonus quidem, vt anima in boni cognitione &

tis pijs animæ votis, primum obſe cundet, mox inde ad peruerſa ſua deſideria, illam alliciat. Simulat etenim ab initio, bonas ſanctaſque hominis cogitationes ſequi et fouere: at deinde in occultas fallaciarum ſuarum pedicas, paulatim tractum illaqueat.

QVinta: Sedulo & accurate excutiendæ ſunt cogitationes noſtræ, circa principium, medium et finem ſuum: quæ tria ſi recte ſe habeant, angeli boni argu-

argumentũ eſt, cogitationes illas ſuggerentis: ſin autẽ per diſcurſum mentis, aliquid offertur vel ſequitur, quòd ex ſe malũ ſit, vel auocet à bono, vel ad minus bonũ impellat, quàm anima, prius quæ rẽdo ſequi decreuiſſet: uel animã ipsã defatiget, angat, ac perturbet, ſublata quæ prius aderat quiete, pace, et tranquillitate, euidẽs tunc erit indicium, auctorem eſſe cogitationis eiuſmodi, ſpiritũ malignum: vt pote vtilitati & ſaluti noſtræ ſemper aduerſantem.

SExta: Quoties cõtingit in aliqua ſuggeſtione, deprehẽdi hoſtẽ ex cauda ſua ſerpentina, i. eſt fine malo quẽ ſemper nobis inſinua-

nuare ſtudet: tunc plurimum iuuat reuoluere diſcurſum totũ, & notare, quid ab initio prætexuerit bonæ cogitationis: & quo præcedẽtẽ ſpiritualis guſtus ſuauitatem, et animi ſerenitatem, ſẽſim amouere, ac venenum ſuũ infundere tẽtarit: vt per huiuſmodi experimẽtũ, cognitæ illius fraudes, facilius deinceps caueãtur.

SEptima: eorum, qui promouẽt in bono ſalutis, animis ſe inſinuat vterq; ſpiritus diuerſo modo: bonus quidem leniter, placide, ac ſuauiter: ſicut aquæ ſtilla in ſpongiam illabens: malus vero duriter, implacide, et violenter, cum ſtrepitu quodã, ſicut imber

decidens in petram: illis autem, qui in dies tendunt in deterius, oppoſitum prorſus vſu venit. Cuius ſane diuerſitatis ratio eſt, quatenus Angelo vtrilibet, ſimilis eſt uel diſsimilis animæ ipſius diſpoſitio. Si enim contrariam ſibi eã, alteruter ſpiritus inuenerit, cum ſtrepitu & pulſu, qui facile aduerti queat, ei ſe coniungit: Si conformem vero, tãquàm in propriam et apertam domum ſubit cum quiete.

OCtaua: Quoties ſine præuia ulla cauſa cõſolatio nobis adeſt: quamuis ei, tãquam diuinitùs immiſſæ, ut ſupra dictũ eſt, nihil fallaciæ ſubeſſe poſsit: debemus

tamen

tamen attente, ac ſolicite diſtinguere, præſens conſolationis tempus, à proximo ſequente, in quo anima feruet adhuc, & fauoris diuini, nuper accepti ſentit reliquias. Nam poſteriore hoc tempore, frequẽter accidit, vt vel ex habitu, diſcurſu, & iudicio proprio, vel ex boni aut mali ſpiritus inſtinctu, aliqua ſentiamus, vel deliberemus: quæ cũ ab ipſo Deo, citra medium non emanent, ſolerti indigent diſcuſsione, priuſquàm recipiant aſſenſum, vel in opus veniant.

præſenti negotio, præcipua cara
tio eluceſcat.

SEcunda: Vt conſiderē, ſi quis alter cui parem mecum ſtatū, ſeu perfectionis gradum optē, me conſulat ſuper negotio iſtiuſmodi, quam ego illi erogationis faciendæ, dictaturus ſim rationem: Hac igitur & me vti par eſt.

TErtia: Vt cogitem, ſi mihi, vitæ nunc exitus inſtaret: quid in hac re egiſſe vellē potiſſimum. Ita ergo agendum in præſentia decernam.

QVarta: Vt proſpiciā ſimiliter, quid mallē in die iudicij ... ſuper his trāſactū: Id

perſonam, conditionem, dominum, aut familiam pertinẽt: optimum ac ſecuriſſimum eſt vnicuique, diſtributionis curam ſubeunti, vt ſuæ ſubtrahat commoditati, quantum poteſt: ac ſeipſum proxime conformet ad exemplar domini noſtri IESV CHRISTI, ſummi Pontificis: quandoquidem in tertio etiam Carthaginenſi concilio, in quo interfuit S. Auguſtinus, decretum fuit, ſupellectilem

Epiſcopi, vilem ac pauperem debere eſſe. Hoc idem in quolibet ſtatu ſeu uitæ genere prouideri cõuenit, habita interim ratione perſonarum et ſtatuum ipſorum, ſicut in matrimonio exemplum præbent S. Ioachimus, et S. Anna, qui diuiſis per annos ſingulos facultatibus ſuis in tres partes, pauperibus vnam erogabant, alteram dicabant in templi, & diuini cultus miniſterium, & tertiam poſtremo neceßitati ſuæ reſeruabant.

Qua-

Quædam, notatu digna, de ſcrupulis, quos animę dęmon inijcit, dignoſcendis.

PRimũ: Vulgo ſcrupulum appellant, quando ex proprio liberi arbitrij motu & iudicio, aliquid concludimus peccatum eſſe, cum peccatum nõ ſit: veluti ſi quis animaduertẽs ſe crucem, ex paleis humi figuratam, in tranſitu calcaße, crimini ſibi vertat. Hoc autem non ſcrupulus proprie, ſed iudiciũ potius erroneum vocari debet.

SEcundum: Scrupulus propriè dicendus eſt: quoties poſt calcatam crucem eiuſmodi, vel poſt cogitationem, loquelam, aut operationem aliquam, oboritur nobis extrinſecus, peccati admiſsi ſuſpicio: Et quanuis altera ex parte veniat in mẽtẽ, nos minimè peccaſſe, ambiguitatẽ tamen quãdam, atque animi perturbationẽ ſentimus, a dæmone videlicet obtruſam.

TErtium: Prior ſcrupuli ſpecies, impropriè ſic dicti, prorſus abhorrenda eſt, vt erroris plena. Poſterior vero, per tempus aliquod (dum præſertim recens eſt vitæ melioris inſtitutio)

animam rebus ſpiritualibus uacã tem, non parum iuuat, cum eam mirum in modum purget, atque ab omni peccati ſpecimine abducat: iuxta illud Diui Gregorij. Bonarum mentium eſt, ibi culpã agnoſcere, vbi culpa non eſt.

QVartũ: Callide obſeruare ſolet inimicus, qualis nam ſit animæ cuiuſuis conſciẽtia craſſior ne, an delicatior. Et ſi quam inuenit delicatam, multo quoque delicatiorem efficere nititur, & in extremum quendam redigere anxietatis gradum, vt ſic miſere turbatam, à profectu ſpirituali tandem deijciat. Puta ſi animam nouerit, quæ peccato nulli conſen-

riat, mortali, ſiue veniali, immo ne vmbrā quidē (vt ſic dicamus) volūtarij peccati ſuſtinere queat, tunc, quoniam non poteſt veram peccati rationem illi obijcere, eò ſatagit adducere, vt peccatum ſibi eſſe credat, quod reuera nō eſt, cuiuſmodi eſt, de verbo aliquo, vel cogitatiuncula repētina. Craſſam è diuerſo animā, ſeu conſciētiam, reddere craſſiorem ſtudet: vt, quæ negligebat prius uenialia peccata, mortalia quoq; nūc parū curet, ac in dies minus reſpiciat.

QVintū: Vt anima progredi valeat in via ſpirituali, ad illius partis oppoſitū tēdat, neceſſe eſt, in quam inimicus tendit per-

tra

trahere: vt ſi laxiorem iſte conſcientiam facere adnititur, faciat illa ſtrictiorem: aut relaxet contra, ſi dæmon nimiũ velit reſtringere. Sic.n.continget vitatis extremæ vtriuſq; partis periculis, animã ipsã in medio quodã quieto, et ſecuro ſtatu, iugiter manere.

SExta: Quotieſcunque homini dicere, aut agere aliquid volẽti, quod ab Eccleſiæ vſu, vel maiorũ noſtrorum ſenſu, nõ diſsonat, quodque tẽdit in Dei gloriã, obuiat extrinſecus ſuggeſtio diſsuadens, ne dicat, aut agat illud propoſitũ: adducta vel vanæ gloriæ, vel mali alterius cuiuſuis, fucata quadam ratione: Tunc ad Deum

ele-

eleuanda mens eſt, ſique appareat, ad eius gloriam ſpectare dictum aut factum eiuſmodi, vel certe contrarium non eſſe, tendendum recta erit, aduerſus talem cogitationem, atque obſtrepenti nobis inimico, reſpondendum cũ diuo Bernardo: Nec propter te cœpi, nec propter te finiam.

Regulæ aliquot ſeruandæ, vt cum orthodoxa Eccleſia vere ſentiamus.

P*Rima: Sublato proprio omni iudicio, tenendus eſt ſemper paratus promptuſq; animus, ad obediendũ veræ Chri*

ſti

ſti ſponſæ, ac ſanctæ Matri noſtræ, quæ eſt orthodoxa, catholica, & Hierarchica Eccleſia.

SEcunda: Laudare conuenit ſolitam fieri ſacerdoti, confeſſionem peccatorum, & Euchariſtiæ ſacræ ſumptionem, annuam vt minimũ, cum ſit laudabilius octauo quoque die, aut ſemel ſaltem in menſe quolibet: ſeruatis interim conditionibus debitis, Sacramentum ipſum ſuſcipere.

TErtia: Commendare Chriſti fidelibus, vt frequenter, ac deuote, Miſſæ ſacrum, ſeu ſacrificium audiant. Item cantus Eccleſiaſticos, pſalmos, et prolixas preces in

ces in tẽplis, vel extra tẽpla recitandas, tempora etiam probare, determinata officijs diuinis, & precationibus quibuſcunque: vt ſunt, quas vocamus horas canonicas.

QVarta: Laudare plurimum religionum ſtatus: atque cælibatum ſeu virginitatem, matrimonio præferre.

QVinta: cõprobare vota religioſorum de ſeruanda caſtitate, paupertate, obediẽtiaq; perpetua, cũ alijs perfectionis, et ſupererogationis operibus. Vbi obiter notandum eſt, quod cum voti ratio, ad ea pertineat, quæ ad perfectionem ducunt vitæ Chriſtianæ:

næ: de alijs, quæ ab ipſa perfectione potius auertunt, vt de negotiatione, vel matrimonio, votũ nũquam emittendum ſit.

SExta: Laudare præterea reliquias, venerationem, et inuocationem Sanctorum. Item ſtationes, peregrinationeſque pias: indulgentias, iubilæa, candelas in templis accendi ſolitas, et reliqua huiuſmodi, pietatis, ac deuotionis noſtræ adminicula.

SEptima: Extollere abſtinẽtiæ ac ieiuniorũ vſum: vt quadrageſimæ, quatuor temporum, vigiliarũ, ſextæ feriæ, ſabbati, aliorumq; pro deuotione ſuſceptorũ. Itẽ ſpõtaneas afflictiões ſui, quas pœni-

pœnitẽtias dicimus: non internas ſolum, ſed etiam externas.

OCtaua: Laudare inſuper templorum extructiones, atque ornamenta: nec non imagines, tanquam, propter id quod repræſentant, iure optimo venerandas.

NOna: confirmare maxime omnia Eccleſiæ præcepta: nec impugnare vllo modo: ſed cõtra impugnãtes, quæſitis vndiq; rationibus prompte defendere.

DEcima: Patrum etiam, ſeu ſuperiorum decreta, mandata, traditiones, ritus, & mores, ſtudioſe probare. Licet autem nõ reperiatur vbique ea, quæ deberet eſſe, morum integritas: ſi quis tamen

men, vel in publica concione, vel in populari commercio, ipſis obloquitur, generat potius damna & ſcandala, quàm aliquid afferat remedij, aut vtilitatis, cum nihil aliud ſequatur, niſi exaſperatio, & obtrectatio populi, aduerſus Principes, ac Paſtores ſuos. Temperandum eſt igitur, ab iſto inuectiuarum genere. Verum tamen, ſicut damnoſum eſt, primates ipſos abſentes, apud populum allatrare, atque proſcindere: Ita rurſus priuatim admonere eos, qui ſi velint, mederi huic malo poſſūt, operæpretium videtur fore.

VNdecima: Doctrinam ſacram plurimi facere: tum

eā, quæ poſitiua dici ſolet, tum, quæ ſcholaſtica. Sicut enim ſanctis Doctoribus antiquis Hieronymo, Auguſtino, Gregorio, et conſimilibus, ſcopus fuit ad amorem, & cultum Dei amplectendum, animos mouere: ita peculiare eſt Beato Thomæ, Bonauenturæ, Magiſtro ſententiarum, & alijs recētioribus Theologis, dogmata ad ſalutem neceſſaria exactius tradere, atq; definire: prout cōuenit ſuis tēporibus, et poſteris, ad errores hæreſum cōfutandos: Siquidem Doctores huiuſmodi, vt ſunt tempore poſteriores, non ſolum ſcripturæ ſacræ intelligentia prædití ſunt, et veterū autorū

iuuan-

iuuantur ſcriptis: ſed etiam, cum influxu diuini luminis conciliorũ ſanctionibus, decretis, & varijs Eccleſiæ ſanctæ cõſtitutionibus, ad ſalutis noſtræ ſubſidium, fœliciter vtuntur.

DVodecima: Culpabilis eſt, ac vitanda hominum, qui adhuc in terris viuunt, (quantũuis laudabilium) comparatio, cũ Sanctis, et Beatis: dicendo. Iſte eſt doctior ſancto Auguſtino: Ille eſt alter S. Franciſcus: Aequalis eſt Paulo sãctitate, aut aliqua virtute, nõ eſt inferior: etc.

DEcima tertia: Deniq; ut ipſi Eccleſiæ catholicæ omnino vnanimes, conformeſque ſimus,

quendum eſſe: ne forte gratiam ſeu prædeſtinationem Dei, nimis extendentes, liberi arbitrij vires. & operum bonorum merita, excludere velle videamur: vel è conuerſo, ne plus æquo hiſce tribuentes, illis interim derogemus.

DEcima quinta: Similem ob cauſam, frequens de prædeſtinatione ſermo, habendus non eſt: ſique incidat nonnunquam, ita temperari decet: vt nulla plebi audienti, detur occaſio erroris, ac dicendi: ſi de ſalute mea, uel dãnatione iam definitum eſt, ſiue male ſiue bene agam, aliter euenire non poteſt: vnde ſolent mul-

ti opera bona negligere, & alia ſubſidia ſalutis.

DEcima ſexta: Accidit etiã non raro; vt, ex immodica fidei prædicatione, et laude; adiecta diſtinctione, aut explicatione nulla, anſam arripiat populus, torpeſcendi circa bona quælibet opera: quæ fidẽ præeũt, aut ſequũtur, charitatis nexu efformatã.

DEcima ſeptima: Neq; itidẽ, prædicandæ, & inculcãdæ gratiæ Dei vſque adeo inſiſtendũ fuerit: vt ſerpere inde poſſit audi torũ animis læthalis error, negata liberi arbitrij noſtri facultate. De gratia ergo ipſa diffuſe quidẽ loqui fas eſt, Deo aſpirante: ſed

quatenus in gloriam eius vberiorem redundat: idque iuxta modũ conuenientem, noſtris præſertim temporibus, tam periculoſis: ne & liberi arbitrij vſus, & operũ bonorum efficacia tollatur.

DEcima octaua: Quamuis ſumme laudabile ſit atque vtile, ex dilectiõe pura, inſeruire Deo: nihilominus tamen, valde cõmẽdandus eſt Maieſtatis diuinæ timor. Neq; porro is timor ſolum, quem filialẽ appellamus: qui pius eſt, ac ſanctus maxime: verũ etiã alter, ſeruilis dictus. Quippe, qui homini vtilis eſt admodũ, et ſæpenumero neceſſarius: vt à mortali peccato, quãdo ĩcidere cõtingit,

reſurgere prompte ſtudeamus, à quo, dum erimus immunes, atq; alieni, facilius patebit aſcenſus ad timorem illum filialem, Deo penitus acceptum, qui nobis, cum ipſo Deo vnionem amoris præſtat, & conſeruat.

Quæ ab alijs impreſſis Exercitiorũ exemplis uariant, ex utroque noſtro exemplari manuſcripto: In myſterijs autem uitę Chriſti, etiam ex editione uulgata, emendata ſunt.

LAVS DEO

Breuis index eorum, quæ hoc libro continentur.

Confirmatio exercitiorum Pauli tertii. pag. 3
Teſtimonia eorum, quibus cenſura exercitiorum eſt commiſſa. 12.
Præfatio ad Lectorem. 15.
Annotationes, vt iuuari poſſit & is, qui tradit, & is, qui accipit exercitia. 19.
Prima hebdomada.
Principium, ſeu fundamentum. 43.
Examen particulare. 45.
Examen generale. 50.
Examinis generalis modus. 60.
Confeſſionis generalis, & communionis uſus. 61

Primum exercitium ſecundum tres animæ potentias circa triplex peccatum. 63.
Secundum exercitium de peccatis. 72.
Tertium exercitium, repetitio vtriuſque cum tribus colloquijs. 77.
Quartum ſimile. 79.
Quintum de inferno. 80.
Exercitiorum temporis diſtributio. 83.
Additiones ad exercitia melius agenda. 84.
De pœnitentia, ſeu afflitione corporis. 89.
Notanda alia quatuor. 91.
Hebdomada ſecunda.
Contēplatio Regni Chriſti. 95.
Primæ diei meditatio prima de Incar-

Incarnatione. 101.
Contemplatio ſecunda de Natiuitate. 107.
Tertia, repetitio vtriuſq;. 110.
Quarta ſimilis. 111.
Quinta, applicatio ſenſuum ad prędictas. ibidem.
Annotationes quinque. 113.
Secũdæ diei cõtẽplationes. 118
Tertiæ diei. 119.
Pręludium conſiderationis ſtatuum diuerſorum. 120.
Quartæ diei meditatio de duobus vexillis. 122.
Eiuſdem diei meditatio de tribus hominum claſſibus. 129.
Quĩtæ diei 6.7. vſq; ad 12. 133
Annotationes tres. 135.
Tres modi humilitatis. 137.
Præludium ad electionem faciendam
facien-

faciendam. 139.
Iutroductio ad eligendarum rerum notitiam. 141.
De tempore triplici ad electiones faciendas. 144.
Modus prior bonæ electionis faciendæ. 146.
Modus Poſterior. 149.
De emendatione, ſeu reformatione vitæ ſtatus. 151.

Tertia hebdomada.

Contemplatio prima de cœna Domini. 153.
Secũda: de geſtis poſt cœnam, & in horto. 158.
Notanda quatuor. 160.
Secunda die, 162. tertia. & 4. 163. quinta & 6. 164.
Septima, cũ annotationib᾽. 165
Regulæ ad victũ tẽperãdũ. 167

Quæ

Notandum. 196.
De Annunciatione. 197.
De Viſitatione. 198.
De Natiuitate. 199.
De Paſtoribus. 200.
De Circunciſione. 201.
De tribus Magis. ibidem.
De Præſentatione. 202.
De fuga in Ægyptum. 203.
De Reditu. 204.

Vita

Vita Domini ab anno. 12. vſq; ad. 30. ibidem.
De aſcenſu in templum. 205.
De baptiſmo. 206.
De tentatione. ibidem.
De Apoſtolorũ vocatione. 207.
De primo miraculo. 208.
De fugatis negotiatoribus primum. 209.
De ſermone Xpi in mõte. 210.
De ſedata maris tẽpeſtate. 211.
De ambulatiõe ſup aquas. 212.
De miſſis ad prędicandũ Apoſtolis. 213.
De cõuerſiõe Magdalenæ. 214.
De quinque millium refectione. 215.
De Transfiguratione. 216.
De Lazari ſuſcitatione. 217.
De cœna Bethaniæ. 218.
De

De die palmarum. ibidem.
De prædicatione in tẽplo. 219.
De cœna vltima. ibidem.
De myſterijs poſt cœnam, & in horto geſtis. 221.
De comprehenſione Chriſti, & traductione ad Annam. 222.
De geſtis in domo Caiphę. 223
De Chriſti apud Pilatum accuſatione. 224.
De tranſmiſſo Chriſto ad Herodem. 225.
De reuerſione ab eo ad Pilatum. ibidem.
De condemnatione, & crucifixione. 226.
De myſterijs in cruce factis. 227
De myſterio ſepulturæ. 228.
De Chriſti reſurrectione, & apparitione prima. 229.

De ſecunda ibidem. De tertia.
230. De quarta. 231
De quinta ibi. De ſexta. 232
De ſeptima. 233.
De Octaua 234. De Nona &
Decima 235.
De vndecima Duodecima &
Decima tertia 236.
De Aſcenſione. 237.
Regulę ad motus animæ diſcer
nendos. 238.
Regulæ vtiles ad pleniorem ſpi
rituum diſcretionem. 251.
Regulæ in diſtribuēdis eleemo
ſynis. 258.
De ſcrupulis dignoſcēdis. 263.
Regulę ſeruandæ, vt cū Eccleſia
ſentiamus. 268.

Digitized by Google